

In M.T. Cicerone quaestura / [Sebastiano Corrado].

Contributors

Corradi, Sebastiano, -1556.
Rasse Desneux, François, -1588

Publication/Creation

Venice : 'Off. J.A. Sabiensis', M. Sessa, 1537.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ehf35zuk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1613

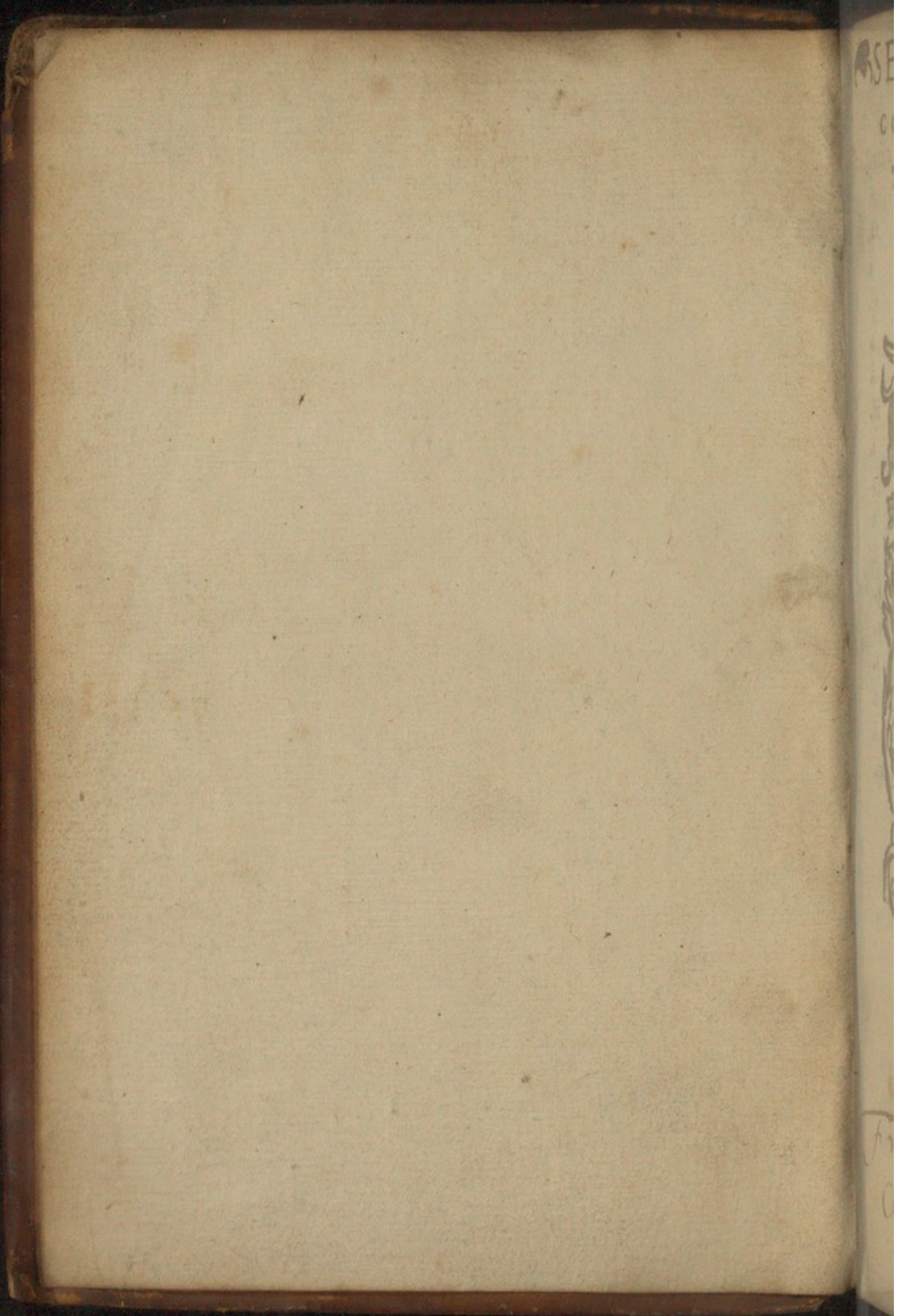
A

5

W. VIII. Cic

1871/99
53

1. 13. 24

SEBASTIANI *Kidd*

CORRADI IN M.

T. CICERONE

QVÆSTVRA. *Leopard. Emend.*

V. i.
PARS PRIOR

VENETIIS.

*Franciscus Rasmus Voens
Chirurgus Dav. p. 1567.*

ACCEPTI TABVLA.

Accepta relata.

M. Tullio Ciceroni	clxxviii.
P. Virgilio Maroni	iiij.
M. Accio Plauto	xiiij.
P. Terentio	i.
Albio Tibullo	iiij.
Q. Horatio Flacco	i.
T. Livio	i.
Plutarcho Chæronæo	iiij.
C. Plinio Secundo	i.
C. Plinio Secundo Iuniori	i.
Valerio Maximo	i.
Matthæo Apostolo	i.
C. Iulio Solino	iiij.
Statio Papinio	iiij.
Iunio Iuuenali	i.
Q. Asconio Pædiano	i.
Aulo Gellio	i.
Servio Mario honorato	iiij.

SEBASTIANI CORRADI AD IV-
LIVM BOIARDVM SCAN-
DIANI PRINCIPEM IN
M. TVLLIO CICE-
RONE QVÆ-
STVRA.

GNATII Præceptoris mei elo-
quentiam, doctrinamq; superiore anno
quum tibi Scandiani prædicarem, tu
mibi autor fuisti, ut nihil haberem anti-
quius, quàm ut primo quoq; tempore,
ad illum redirem: ut cuius ueneris ca-
put ille, & summa pectoris, tanquàm
Apelles, fortasse perfecisset, reliquã cor-
poris partem inchoatam ne relinqueret. Illud præterea
addidisti: turpe mihi esse & discipulo, & studioso, ab eo ui-
ro tot annos abesse; ad quem audiendum non homines mo-
do nostrates, sed Galli etiã, Germaniq; et Hispani quotan-
nis uenirent: quum præsertim ex literis, quas ad me hu-
manissime scripserat, cognosceres, me illi esse quàm cha-
rissimum. Illa uerba, mirum est, quàm in animo insede-
rint meo, usq; adeo, ut statim; quum ut morem tibi gererẽ,
quem penè pluris, quàm me ipse facio, tum ut illum uirum,
quem secundum Deos immortales colo, uidere, alloqui, &
consulere possem; me Venetias contulerim: quò quum
peruenissem, illumq; ruri esse, & Pierium Valerianum se-

CORRADI

ann habere intellixissem; ad illos recta in Gelarium sum profectus. Illi uero me aduenientem ita familiariter, ita beneuole, ita denique amice sunt complexi; ut diem illum perpetuo felicem sim uocaturus. Postquam autem omnia, quæ in huiusmodi congressibus dici solent, fuerunt dicta, in hortos illius uillæ amœnissimos ingressi, in conspectu consedimus: atque ibi, quum de literis multa fuissimus etiam antea collocaui, eum sermonem de locis quibusdam Ciceronis institui; quem ego ad te totidem penè uerbis scriptum misi; ut aliquando tandem aliquid fructus ex eo agro perciperes, quem unus omnium maxime colendum curasses. Sciebam equidem longe uberiores ex eo fructus expectari: sed, quum nondum maturi essent, committendum non fuit, ut ita acerbi & mihi, & tibi nocere possent. Quare alias & de te mihi, & de Boiarda gente pluribus erit dicendum. nunc illud à te uelim, ut hoc, quicquid est sermonis, eo uultu, quo me, quum ad te uenio, soles accipere, suscipias, uel potius audias.

Egnatius. id ego uidero: sed nunc Corrade quid mihi noui afferis Bononia, unde huc te profectum dicebas? Cor. nihil equidem sed, si uetera cupis audire, ea multa sunt, quæ tibi possum referre. Eg. dubitas, quasi non tu unus omnium optime no-uis, quid cupiam. Cor. uetus igitur illud est; Bononiensium sanguine nihil esse dulcius; quod ego dictum de Bononiensium humanitate, magnificentia, & hospitalitate uti semper credidi, ita superiore anno re sum expertus. Me enim uiri in ea urbe primarij iuuenem ne de facie quidem antea notum & hospitio benigne acceperunt, & omnibus officijs sunt prosecuti. Cæteros mittam: illos, etiam si uelim, præterire nec possum, nec debeo, Vlysseni Gozadinum

M. Antonium, & fratrem Luperos, Sapiionem Blanchi-
rum, Achillem Bochium, & octauium Rubrium, viros nō
minus sanguine, quā uirtute nobiles; à quibus nullum
genus officij est prætermissum; quod in me illi ultrò non
contulerunt. M. uerò Antonius Marsilius, & Renatus fi-
lius nihil omiserunt, quod mihi usui fore putarint. Egna.
tu mihi hæc prædicas? non ne scis me tuum Bononiæ fuisse,
quum à Francisco Gallorum Rege signo aureo sum
Donatus, & hæc præsentem cognouisse? Cor. Quid tibi
prædicem? mores, instituta, leges, & id genus reliqua? at
Rubertus Salicetus noster, qui ciuis est Bononiensis, quip-
me, ut ipse dicit, ueluti Achates Æneam, huc secutus est,
hæc tibi uerius, faciliusq; explicabit, quā ego, qui paucos
menses Bononiæ sum commoratus. Eg. posterius ista seor-
sum de Ruberto quæram: nunc ex te aueo scire, quæ sint
illic hominum studia. Cor. Rubertus id quoq; melius di-
xerit. Eg. uelim, inquam, tu dicis, quæ literarum studia
sint in honore, & præcio. Cor. omnia: quippe quum studio-
rum mater etiam uulgo ea Ciuitas dicatur. Egna. potissi-
mum? Cor. iuris ciuilis, & medicinae. Eg. quòd ex ijs uide-
licet plus diuitiarum homines sibi comparent. Sed sibi sua
habeant iura, & medicinas. Tu mihi pergratum feceris,
spero item Pierio, si dixeris, quemadmodum cum Romulo
nostro Amaseo agatur. Pierius mihi uerò pergratum hoc
erit. Cor. præclare. omnes enim illum in oculis ferunt:
uniq; esse existimāt, qui oratoricæ artis præcepta perfecte no-
stra ætate teneat, quip- Ciceronis dictionē effingat. Eg.
gaudeo Hercle uiro, oīum mihi charissimo tantū tribui. Sed
ecquid proficiat Romulus? habet ne discipulos; q, quæ doceat
ipse, discat, & nō potius, ut nūc ferè fit, operā et olcū pdat?

Cor. habet penè innumeros, eosq; maiorem partem peregrinos; qui illum non solum quotidie audiunt, sed toto et à, ut aiunt, pectore in id incumbunt, ut imitentur, ad illumq; quam proxime accedant. Eg. tale ego studium non possum non summopere laudare. Cor. laudarem ego quoq; nisi una in re illi, meo quidem iudicio, maxime (de peregrinis loquor) peccarent. Eg. ferri potest, si sola est: sed quænam ea est? nondum enim audiui quippiam, quod reprehendi iure possit. Cor. imitari credunt esse, selecta quædam uerba sectari, nec ullum recipere, quod non sit à Cicerone sæpius, minimum bis usurpatum; quasi latina non sint, quæ sunt à cæteris scripta. Eg. Ciceronianos quosdam mihi quasi suas coloribus depingis. Cor. Sic enim uero solent appellari, si modo Ciceroniani sunt appellandi; qui sententias negligunt, dum uerba connectant: quum Cicero ipse ita uerba delegerit, ut semper sententijs primum dederit locum. Eg. Quin autor ipse est, nihil opus esse uerbis, quum ipsa res, cuius causa uerba quæ sita sint, intelligatur. Sed tu ain? tandem ab illis sententias negligi: Cor. mihi sanè ita uidetur; quum deligendis uerbis totum tempus terant, nec dent operam, ut uel plane explicent, quod scribunt, uel prorsus intelligant, quod legunt. facilius enim tibi dicent, quoties uno uerbo sit usus Cicero, quam, quæ idem scripsit, exponent. Pier. hoc hominum genus à Politiano derideri solitum Petrus Crinitus mihi Romæ referebat. Cor. non sum ego nec Politianus, nec Democritus, ut possim homines ridere; nec uelim quidem, si maxime possim. Si me tamen audiant, id illis ego consilii dederim, ut rerum cognitionem potius, quam uerba complectantur. Egna. non uidebis, opinor, domum tuam his consulatoribus com-

De or. 89.
in Aldinis
semper.
I. Vo. or.
294.

pleri. Quare, si sapiens, tibi ipse eris consultor. Cor. Ego uerò sui his proximis annis, quos patriæ, ut ciuibus meis de me optime meritis gratificarer, totos condonaui. nunc autem ad te redeo, ut te unum consulam, tecum loquar, te uideam, te cum sim, à te nunquam latum, quod aiunt, unguem discadam. Eg. deerant tibi in patria, quos consideres, quibus cum esses? Cor. non deerant illi sanè quidem multi; sed unus deerat Egnatius, qui mihi est instar omnium, tanquam alter Plato. Eg. audio equidem in ea urbe esse uiros in omni uirtutis genere præclaros, & nobiles; ut iam mirari satis non possim te, quum domi haberes, quod foris quæris, quum & tu inter tuos aues non ultimo loco censereris, induci potuisse, ut, relicta tali patria, Venetias peteres. Cor. tu causa Egnati, cuius ut doctrina frui possim, non patriam modo talem, sed parentem etiam optimam, suauissimumq; fratrem, & amicos æque mihi charos, atq; meos ipsius oculos, desero. Eg. recte ne facias, aliàs uidebimus: nunc, quando dixisti te tibi tot annos consultorem fuisse, uelim mihi tam longi temporis, quasi Quæsturæ alicuius rationem reddas; ut possim in codicem referre, quid lucri, quid contrà damni feceris; atq; ex his intelligere, num tu quoq; in Ciceronianos sis referendus. Cor. Latinus ego malo dici, quam Ciceronianus, ne cum Diuo Hieronymo cædar. Eg. Quid ego ex te audio? qui Ciceroniani sunt, non'ne sunt etiam latini? Cor. sint nec ne, meum non est sententiam ferre. id ego scio studiosos omnes nunc in duas quasi sectas esse diuisos, & alteros quidem latinos, alteros uerò Ciceronianos appellari. Eg. dic igitur latine tandem, quid in tuis autoribus latinis notaris, quod à Ciceronianis istis sit minus intellectum? Cor. ego ne ut, Egnatio & Pierio

presentibus, audeam de his rebus uerbum facere? Eg. quo
 igitur pacto scire ego potero, an summæ quadrent; nisi tu
 rationem, quam petebam, retuleris? Pier. uerum dicit Cor-
 rade. Cor. referam igitur, quando uideo ita uobis placere.
 Sed mihi dabitur hanc uentam; ut partem rationis in aliud
 tempus differam: non enim tabulas omnes mecum attu-
 li. illa etiam lex iam nunc sit inter nos, ut nummos omnis
 generis accipiatis. itaque tabulam iubeo dari. Eg. uti ro-
 gas, ita tamen, ut liceat postea otiose nobis explorare, an
 sint probi. Cor. liceat. nam, quum omnes ferè Ciceronis
 imaginem expressam habeant, spero fore, ut ita uobis ipsa
 forma placeant, ut illico in arcam congeratis. Egna. incipe
 igitur numerare. Cor. ab his incipiam, qui non summo iu-
 r. sed intra parietes, & amice sunt exacti, unde & ami-
 citiæ nomen præferunt, in qua sic Lælius loquitur. Vi-
 dimus Paulum Æmylium C. Licinio familiarem fuisse:
 sic à patribus accepimus: bis unà consules, et collegas in
 censura. Tum etiam cum ijs, & inter se coniunctissimos
 M. Curium, & T. Coruncanum memoria traditum est.
 Quidam sic legunt. Vidimus Paulam Æmylium C. Li-
 cinio familiarem fuisse: sic à patribus accepimus unà con-
 sules, unà censores, bis collegas. Nos, ut suum cuique
 relinquamus iudicium, uideamus, quàm hæc inter se sint
 contraria. primum, si uidit Lælius, cur se dicat à patribus
 accepisse? deinde quomodo cum ijs, id est Paulo Æmylio,
 & C. Licinio Crasso M. Curium, & T. Coruncanum con-
 iunctissimi fuere, inter quorum ætates amplius centum an-
 ni intersuerunt? Postremo ubi unquam lectum est, L.
 Æmylium Paulum, & C. Licinium Crassum, quemad-
 modum in consulatu semel, sic in censura collegas fuisse?

3. Vo. ph.

103.

Locus 8

quum contra satis cōstet, uel autore Plutarcho in uita, Mar-
 tium Philippū Paulo Aemylio in cēsura fuisse collegam?
 nec illud quidē parui momēti est, omneis libros tā ueteres,
 quā nouos, bis unā cōsules habere. Quare, si placet, nos
 ita legamus. Videmus Papū Aemyliū C. Lufanio familia
 rem fuisse: sic à patribus accepimus bis unā cōsules, et col-
 legas in cēsura. Pier. Papæ. E. maeste uirtute corrade. C.
 huiuscæ meæ lectiōis rōnem quoq; redderē, nisi uobiscū lo-
 querer, in quorū præsētia me pudet in nima seclari. Pier.
 nō est opus hac rōne Corrade. Quis enim nescit, ut censu-
 ram omittā, Q. Aemyliū Papū, & C. Fabriciū Lufaniū
 bis unā cōsules fuisse & cū ijs, & inter se M. Curiū, &
 T. Coruncaniū cōiunctissimos fuisse: ea uerò est Cicrōnis
 consuetudo, ut modo prænomen, modo nomen, interdū et
 cognomen tantū scribat. Cor. ita est Pieri. nā in Paradoxo
 ultimo, eodē quoq; mō Fabriciū his uerbis significauit. Ne
 semper Curios, & Lufanos loquamur. & si Germani li-
 brarij male, Licinios, descripserūt: sunt illi tamē uenia digni
 quādō ea Cicronis cōsuetudo nō illis solū, sed doctissimis
 et qbusq; negotiū exhibet: ut illud in eodē Lælo. Quibus
 blanditijs C. Papyrius consilium in suet at in aures cō-
 nomis, quū ferret legē de tribunis Plebis reficēdis? tā enim
 oībus ferē dubiū est, quis hic fuerit Papyrius, q̄ quo tpe cō-
 sul. Quā ob rē nobis utrumq; paucis explicandū est. & pri-
 mū, in uetustissimis libris cōsul nec legitur, nec legi debet,
 quoniā eo tpe nondū fuerat consul. deinde hic est ille C.
 Carbo Papyrius, de quo Linius libro quinquagesimo no-
 no scribit ad hūc modū. Quū C. Carbo trib. p. rogationē tu-
 lisset, ut eūdē trib. p. quoties qdē uellet, crear. liceret, roga-
 tionē eius P. Africanus grauissima oratiōe distulit. Idē est

3. Vo. ph
125.

2.

3. Vo. ph

113. to. loV

3.

3. Vo. ph

113. to. loV

3.

Fam. 139.

Att. 308.

Vo. ph.

101.

4.

Vo. or.

33.

Vol. or.

82.

Vo. ph.

03.

5.

qui, acasante L. Crasso, cantharidas sumpsisse dicitur: quippe & tribunus plebis seditiosus, & P. Africano uim attulisse existimatus est. Vnde Pompeius olim dixit, se munitionem ad custodiendam uitam suam fore, quam Africanius fuisset, quem C. Carbo interemisset. Papyrius autem ob id à Cicerone, & ab Appiano Alexandrino dicitur, quod esset è papyriorum familia, qui olim Papyrii sunt appellati. Eg. hoc mihi uel maxime probatur. Cor. illud quoque in eodem Lælio, spero, probabitur; ubi in omnibus libris sic descriptum est. Quis est autem, qui Tarquinium superbum, P. Crassum, Spurium Melium non oderit? Sic describendum esse. Quis est autem, qui Tarquinium superbum, Sp. Cassium, Spurium Melium non oderit? Eg. hoc multo etiam magis probatur. Pier. notissima est historia: & id fortasse tibi etiam libri ueteres suppeditarunt. Cor. utrumque uerum: sed et Cicero ipse ferè consuevit Sp. Cassium cum Sp. Melio coniungere: ut in oratione pro domo sua ad pontifices. Sp. Meli Regnum appetentis domus est complanata. Sp. Cassii domus ob eandem causam est euersa; atque in eodem loco ædes est posita Telluris & Philippici secunda. Sp. Cassius, Sp. Melius, M. Manlius propter suspicionem regni appetendi sunt necati. & item in eodem Lælio. Num Beallinum amici regnum appetentem, num Sp. Melium iuuare debuerunt? quo in loco, uix inuentas unum, aut alterum, qui sciat, quis hic fuerit, quem Cicero Beallinum uocat: quum tamen ex historia constare possit, Sp. Cassium, de quo iandudum loquimur, Viællinum dictum fuisse, uel, ut scribit Dionysius, Vscellinum, quem Beallinum à Lælio dici uidemus. Eg. aureus hic nummus est. Pier. & quidem Chius, aut Rhodius, ut

mihi uidetur. Cor. formatus est hic quidem Regij Lepidi,
 atq; expressus; quod, ut ego taceam, insigne, & literæ in
 dicant. Pier. Quia proxime ad Venetum accedit, id ego
 Chium, aut Rhodium esse credidi. Cor. huic igitur Vene-
 tum coniungam ex eodem Lælio. Memineram Paulum,
 » uideram Caium: sed hi nec comparantur Catoni maxi- 3. Vo.ph.
 » mo, & Spectato uiro. Pier. Caium, non Gracchum legis. 97.
 Cor. recte intelligis. Loquitur Lælius de ijs, qui filiorum 6.
 mortes æquo tulerint animo; laudatq; ob eam rem maxi-
 me Catonem, & Paulum; quibus cur adiungat ea in re
 præsertim Gracchum, nullam uideo causam: nam is Grac-
 chus, quem uidere Lælius potuit, duodecim, autore Plutar-
 cho in Gracchis, reliquit filios, ut, etiam si unū antea ami-
 sisset, idq; fortiter tulisset, non ualde esset laudandus; quū
 se tot filiorum præterea patrem uideret. deinde hac de re
 nihil scriptum uidemus. contra C. Gallum huius fortitudi-
 nis quasi exemplum ad imitandum Cicero sæpe proponit.
 Sed nesciunt interpretes, quis hic fuerit Gallus. Quare
 nos uideamus, an hanc historiam possimus ex tenebris
 eruere, ut hunc locum, & alia huiusmodi intelligamus. hic
 est igitur ille C. Sulpitius Gallus, qui maxime omnium
 » nobilium græcis literis studuit, in oratorumq; numero est In Bruto.
 » habitus. & fuit reliquis rebus ornatus, & elegans: qui 171.
 » prætor fuit Q. Martio Philippo, Cn. Seruilio consulis:
 quamuis apud Liuium libro quadragesimo tertio male pro
 C. Sulpitio M. Sulpitius, & pro Cn. Seruilio Q. Seruilius 7.
 legatur. Qui tamen error uel ex eodem libro paulo infra
 corrigi potest. Hic etiam tribunus militum secundæ legio-
 nis, permissu pauli Femylij consulis, ad concionem uoca-
 tis militibus pronunciauit, nocte proxima ab hora si cunda

usq; ad quartam horam noctis lunam defuturam. Hinc Ci-
 cero libro primo de officijs scribit, se audivisse C. Sulpitium
 in astrologia excelluisse. Hinc Cato apud eundem Cice-
 ronem sic loquitur. Videbamus in studio dimetiendi cœli,
 atque terræ mori penè C. Gallum familiarem patris tui
 Scipio. Quoties illum lux noctu aliquid describere ingres-
 sum, quoties nox oppressit, quum mane cœpisset? quàm de-
 lectabatur, quum defectiones Solis, & Lunæ multò ante
 nobis prædiceret: hinc quoq; Plinius libro Secundo capite
 duodecimo ita scriptum reliquit. rationem quidem defe-
 ctus Solis, & Lunæ primus Romani generis in vulgus
 extulit Sulpitius Gallus, qui consul cum M. Marcello fuit.
 nec ita multò post iterum. in sententia Pythagoræ fuit
 Gallus Sulpitius noster. de eo etiam Quintilianus libro
 primo, capite decimo octavo meminit: Sed & idem Læ-
 lius ita in fine. hac nos adolescentes benevolentia senes
 illos L. Paulum, M. Catonem, C. Gallum, P. Nasiam, T.
 Gracchum Scipionis nostri Socerum dileximus. Hæc oēs
 concedent: illud aliquis fortasse quæret: num memoriæ tra-
 ditum sit, C. Sulpitium Gallum filio orbatum fuisse. non
 possumus sanè id pro certo affirmare, quoniam Liviani li-
 bri, quibus illorum temporum historia complectebatur, in-
 ter ceciderunt. Quod tamen coniectura sumus assecuti, id di-
 cemus. Cicero ipse libro primo de oratore est autor, Q. Pu-
 pillum C. Sulpitij Galli fuisse filium, sed ita puerum, ut for-
 te inde cognomen sit sortitus; illud certe quidem, ut eo tan-
 quàm instrumento Q. Servius Galba sit usus ad mouen-
 dum populo fletum recordatione patris clarissimi. ex ijs
 quasi patrem sit, C. Sulpitio Gallo nullum filium natu gran-
 diorem uixisse superstitem sed ante patrem decessisse. acce-

Vo. ph.

Vo. ph.

174

174

Vo. ph.

115

dit eò, quòd Cicero, dum Servio Sulpitio respondet, ita
 » scribit Q. Maximus, qui filium consularem, clarum virum, Fam. 91.
 » & maximis rebus gestis amisit; & L. Paulus, qui duos
 » septem diebus; & noster Gallus; & M. Cato, qui sum-
 » mo ingenio, summa uirtute filium perdidit; his temporibus 8.
 » fuerunt, ut eos tum ipsorum dignitas consolaretur, tum
 » ea, quam ex Rep. consequebantur. atque hic à Cicerone
 Gallus, ut à Plinio, noster dicitur. Quòd si uester legatur,
 ut etiam descriptum est, ad ipsum Servium Sulpitium, &
 gente n. Sulpitiam erit referendus. Pier. ut uere fuerint gen-
 tiles. Cor. postremo in ueteribus libris Caium, non Grac-
 chum legimus, ut iam dubitandum non sit, quin C. Gallu
 interpretemur tam hic, quam paulò post, ubi Laelius Pau- 3. Vo. ph.
 los, Catones, Caios, Sapiões, & Philos enumerat. Pier. 99.
 nunc ego te corrade senex iuuenem hortarer, ut pergeres,
 in historiaq; cognoscenda uersareris; nisi te ad hoc studiũ
 planè inflammatum uiderem. Cor. excitauit, atq; adeo in-
 flamauit Egnatius; què quũ ad hinc duodecim annos penè
 puer primum audiui de superiore loco ita legentem, docen-
 temq; ut omnem omnium rerũ memoriam complexus uide-
 retur, mirum est, quanto iam tum desiderio nõ illũ imitãdi,
 aut exprimendi, quòd fieri non potest, sed adũbrãdi ardere
 coeperim. Eg. te praeceptorẽ imitari facile equidẽ patior;
 sed me tãtopere à te laudari, id uero permolestè fero. Cor.
 hæc igitur (quãdo silere iubes) siue imitatio, siue adũbratio
 mihi hæctenus profuit, ut paulò melius historias teneã; ex
 quibus nunc illud consecutus uideor, ut credam, atq; penè
 mordicus teneam; uerba, quæ sunt in oratione, quam Ci-
 cero in Senatu habuit post reditum, historia esse illustrãda.
 Pier. illa profer. Cor. L. uero iam equitẽ Romanũ præstãti 2. Vo. ph.
 206.

- „ dignitate hominem, & saluti meæ pro familiaritate, Reip.
 „ pu. pro fortunis suis amicissimum consul imperiosus exire
 „ urbe iussit. Pier. Quid hic ex historia dicis? Cor. L. uero
 „ Lamiam, qui & Ælius dicebatur, legi debere. Pier. hoc ne
 „ Politiani quidem Lamia uidisset; adeo dimidiatum, uel po-
 „ tius exesum est uerbu. Sed unde tu, quod deest, huc trans-
 Fam. 175.. fers? Cor. ex epistolis ad Decimum Brutum scriptis; in
 „ quibus ita legitur. L. Lamia Clodianis temporibus, quum
 „ equestris ordinis princeps esset, pro mea q; salute acerri-
 „ me propugnaret, a Gabinio Consule relegatus est; quod
 „ ante id tempus cui Romano Romæ contigit nemini. is
 3. Vo. or. 84.. quoq; intelligitur in illis in L. Pisonem uerbis. Quum
 „ equites Romani relegerentur: quæ sic exponit Pedianus
 „ 10. T. Clamiam à Gabinio Consule edicto relegatum esse
 Asc. 78. „ diximus. ubi legerem Luc. Lamiam, non T. Clamiam. in
 „ 11. eadem quoq; oratione infra sic de eadē re loquitur. Vide
 3. Vo. or. 93.. re te equites Romani non possunt; quo ex ordine uir præ-
 „ 12. stantissimus L. Ælius est te consule relegatus. & in ora-
 „ tione pro P. Sestio, illum iam, qui quum me ipsum pro sum-
 3. Vo. or. 9. „ ma familiaritate, quæ cum fratre mihi, uel cum patre erat,
 „ 13. unice diligebat; tum pro Rep. uel mortem oppetere cupie-
 „ bat, in concione lege relegauit, edixit q;, ut ab urbe abesset
 „ M. passus. Quæ demceps sequuntur id etiam magis in-
 „ dicant. Pier. reliquum est iam, ut probes hunc L. Lamiam,
 „ Ælium quoq; appellatum fuisse. Cor. id erat familiae La-
 „ miarum proprium, & Germanum nomen. hinc Horatius
 „ libro carminum tertio Ælium Lamiam celebrat: & Sueto-
 „ nius autor est, Ælium Lamiam à Domitiano interfectum
 „ fuisse. Pier. hoc mihi satis est. Cor. hic Ælius illa uerba, quæ
 „ sunt in Catone, in memoriã redegit, Nihil Sextus Æmy-

„ lius tale dicebat, nihil multis annis ante T. Coruncanius,
 „ nihil modo P. Crassus; à quibus iura ciuibus præscribe=
 „ bantur; quorum usque ad extremum spiritum prouecta est
 „ prudentia. Pier. Quid hic tibi Ælius suggestit? Cor. Paulo
 post cognosces. nunc de T. Coruncano, nemo dubitat,
 quin is intelligatur, qui fuit Consul cum P. Valerio Leui=
 no anno ab Vr. con. cccclxxii; quem etiam pontificem, &
 ob id iuris peritum fuisse, testis est ipse Cicero in oratione
 pro domo sua ad Pontifices, & libro tertio de natura Deo=
 rum, & in libro, qui de claris oratoribus, siue Brutus in=
 scribitur. De P. Crasso dubitari potest; propterea quòd
 tres P. Crassi in eo genere, licet diuersis temporibus, cla=
 rissimi fuisse leguntur: de quibus, ut dubitatio tollatur, pau=
 ca sunt repetenda. hunc igitur, de quo loquitur Cato, cum
 P. Licinium Crassum esse existimo, qui anno ab Vr. con.
 Dlxxxiii. & anno xxi. ante ipsius Catonis mortem cum
 C. Cassio Longino Consul fuit. Quàm autem peritus iu=
 ris & Pontifici, & cuius hic Crassus fuerit non ita mul=
 tò post in eodem Catone cognoscitur. Alter uero, de quo
 Gellius libro primo capite xiiii tam multa scribit, quàm esset
 P. Mutii filius, unde Mutianus est etiam dictus, quumque
 P. Scæuolam fratrem haberet, ac diues cognomine dice=
 tur, anno ab Vr. con. Dcxxiii cum L. Valerio Flacco
 Consul fuit, uir (si uera sunt, quæ de illo scribuntur) fili=
 cissimus. Tertium cum Cn. Cornelio Lentulo Clodiano an=
 no ab Vr. condita Dclvii Consulem fuisse legimus. hinc
 P. Crassum Cicero libro de officiis secundo significare
 „ his uerbis uidetur. P. Crassus tum cognomine diues, tum
 „ copiis, functus est ædilitio maximo munere. Quamuis
 enim satis sciam eum Crassum, quem felicissimū diximus,

3. Vo. ph.
82.2.

14.

2. Vo. cr.
241.

2. Vo. ph.
60.
In Bruto.
169.

3. Vo. ph.
87.

In Bruto.
173.
De or. 98.
&. 103.

3. Vo. ph.
45.

diuitem cognomine fuisse appellatum; quia tamen id co-
 gnomen potuit esse hereditarium, & temporum ratio id
 postulat, hunc potius, quam illum hic intelligo. L. enim
 Crassum oratorem cum hoc coniungit; inter quorum con-
 sulatus annus tantum interfuit; quum inter illius superio-
 ris, & L. Crassi consulatum tres & triginta anni nume-
 rentur: de quo annorum numero non dixisset Cicero. Pau-
 lō post L. Crassus cum omnium hominum moderatissimo
 Q. Mutio magnificentissime aedilitate functus est. Sed
 iam de Sexto Aemylia v̄ σέξου νε ότεγου dicamus; si de eo
 dicere possumus, de quo nihil scriptū uiderimus. Pier. Qui d̄
 igitur dicit Cor. uideri mihi aliter legendum. Pier. ad arā
 uidelicet cōfugies. Cor. sed à qua me facile patiar detrahi,
 si quis mihi sacrarium Sanctius aperuerit. Pier. aram tan-
 dem occupa. Cor. uel M. Aemylum, uel Sextum Aelium
 legerem. Pier. nunc cognosco, quid Aelius suggererit. Sed
 tu iam aram tene; nunc tempus est, ut rem sacram facias
 Cor. faciam equidem, sed utinam litare possim. Quantum
 ergo ex uerbis conijcimus, Cato de eo loquitur uiro, quem
 uiderit. Videre autem Aemylia plures etiam consules po-
 tuit, sed nullum, cui prænomen (quantum ego legerim)
 Sexto fuerit. de Aemylis præterea illius temporis non ui-
 deo multam fieri ab ijs mentionem, qui de iureconsultis, et
 uiris eloquentibus aliquid memoriæ prodiderunt. atqui ij
 tres à Catone dicuntur iura suis ciuibus præscripsisse.
 Quis contra nescit Sextum Aelium Pætum, qui consul
 fuit cum T. Quintio Flamminio anno ab ur. con. Dlii. Ca-
 tone ipso prætore & iureconsultum fuisse, & de eo à Ci-
 cerone in prima Tusculana quæstione, & libro primo de
 oratore sic esse scriptū: propter iuris ciuili scientiā Sextus

Aelius

1) Ælius sic appellatus à summo poëta est.
 2) Egrege cordatus homo Catus Æliu' Sextus.
 3) Item in Bruto. numero eodem fuit Sextus Ælius iuris qui In Bruto.
 4) dem ciuilis omnium peritissimus, sed etiam ad dicendum 171.
 paratus. Pier. Tu uero hic non litasti modo, sed parentasti
 etiam, id que, ubi uix sepulchrum, & ossa extabant: dedi-
 stiq; aureum nummum; id quod antea etiam fecisti. Cor.
 Nunc Æneos dabo, ut, si qui reliqui sunt aurei, eorum uos
 desiderio, & spe diutius teneam. atque ne hæc à nummis
 translatio temere sumpta uideatur; ut nummi typis qui-
 busdam ferreis, sic literæ, & libri nunc plumbeis forman-
 tur, & describuntur; quibus olim me Venetijs iuuat præ-
 fuisse. ex ea enim re factum est, ut longe facilius nunc co-
 gnoscam, ubi in libris sint inuersæ literæ, uel præposteræ,
 uel etiam ita mutatæ, ut in alias aliæ transierint: quarum
 aliquas retulisse nec erit inutile, nec extra munus nostrum;
 ijque nummi erunt ænei. hac tamen in re nullum serua-
 bimus ordinem; sed ut quæque res primum in mentem ue-
 niat, ita primo loco illam dicemus. id quidem dabimus ope-
 ram, ut in libris Ciceronis præsertim, cuius nummos su-
 mus polliciti, quasi in prouincia nostra uersetur. Si ta-
 men occurrerint aliorum loca, non est consilium reijcere.
 atque ne ab amicitia discedamus, sic in ea passim legitur.
 Quæ quidem uirtus tamen multis in rebus, tum in amicitia 3. Vo. ph.
 tenera, atque tractabilis est. in priore membro, quum, 105.
 uel tum, non tamen, legendum est: quod & si in uulgatis 17.
 libris meminî me etiam legere, in manu scriptis tamen id
 multò clarius conspiciatur. Hoc loco uelim uos illud scire,
 me libros manu scriptos in prouincia summo labore, nec
 minore impensa conquisiuisse; quos ne semper sit necesse,

tanquam testes citare, satis fuerit dixisse, hoc uel illo modo mihi legendum uideri, ad rem redeo. Similis est error superiori in secunda quaestione Tusculana, ubi sic loquitur.

1. Vo. ph.
177.

18.

» Philosophiæ uis non idem potest apud omnes; tamen ualet multum, quum est idoneam complexa naturam. tum repono. Et sanè quidem, qui compendiarie utuntur scriptura in ea re facile offendunt. si quidem ab ijs, tamen particula, ita solet scribi, tñ. nihil uerò facilius est, quàm ut n litera in u uocalè, Et contra u in n transeat, ut suo loco fortasse exempla uidebimus. quin a quoque in u transeat necesse est, nisi arctius supra calamo stringatur. sic factum in eodem Lælio crediderim, ut quam uirtutem paulò ante neque duram, neque ferream esse dixerat, eandem paulò post, quasi idem dicens, neque inhumanam, neque immanem esse contendat. neque enim ego inire rationem possum, quare immunis uirtus, ut scriptum est in eodem loco, legi debeat. Sed hoc ex coniectura, Et iudicio, illud ex libro uetere dicimus: eam clausulam ad hunc modum esse legendam. Non ergo erunt

1. Vo. ph.
105.

19.

» homines delitijs affluentes audiendi, si quando de amicitia, quam nec usu, nec ratione habent cognitam, disputabunt. Qui enim delitijs affluunt, uidentur ab amicitia potius repellendi, quàm diuites: ut iam pro diuitijs omnino reponendæ sint delitiæ. utram tamen lectionem magis probetis, haud equidem multum laboro; dum illam prorsus recipiatis. una illa subleuanda offensio est, ut Et ueritas in amicitia, Et fides retineatur. Et ueritatem, non utilitatem quærunt tam multa, quæ statim de ueritate disputantur. Illa etiam, quæ de assentatione dicuntur, omnia facile ostendunt uoluntatem, non uoluptatem in ea clausula

1. Vo. ph.
106.

20

»

1. Vo. ph.
120.

21.

»

- » esse retinendam. Hoc vitium est leuium hominum, atque
 » fallacium ad uoluntatem loquentium omnia. Pier. Simili
 uideris mihi hac in parte ratione uti, atque ego in uarieta-
 tibus Virgilianæ lectionis usus sum. Cor. Nihil magis dis-
 simile. primum tu satis diues, nec minus doctus: ego qualis
 sim in utranque partē, sum ipse mihi optimus testis. deinde
 nullæ ferè sunt in Italia Bibliothecæ, ad quas tibi aditus
 non patuerit: mihi contrà semper ad hunc diem necesse
 fuit libros corrogare. Eg. hæc missa fiant. tu perge, ut coepi-
 sti. C. Coeunt etiã interdum diuersa uerba, atque adeo ita
 coniunguntur, ut uix postea sari possit, uel ubi, uel quo mo-
 do sint seperanda, etiam si summam adhibeas diligentiam.
 hinc fit sæpe, ut quò quis est doctior, eò magis ambigat,
 quid sequi debeat. Sic Aldus Manutius uir diligentissi-
 mus, & quicumque illum sunt imitati, quum in oratione
 pro A. Cluentio dubitarent, signo quodam lectorem mo-
 uerunt, uerba illa sibi perturbata uideri. Quum summum
 » recte factis maiores nostri permixtum plura peccatis
 » pericula proposita esse uoluerunt. Vos, si probus hic num-
 mus uobis uidebitur, uelim hac præscriptione in codicem
 » referatis. Quum summum recte factis maiores nostri
 » præmium, tum plura peccatis pericula proposita esse uo-
 luerunt. Egna. & si Pieri de nostro iure decedimus, si
 patimur nouas leges figi, ego tamen, nisi tu aliter
 sentis, hoc concedendum arbitror. Pier. me perlubente
 feceris. Corra. utrique gratias ago, id quod non erit
 opus in eo, quod sum dicturus. Vos enim illud ex-
 ceptum statim in tabulas uestras, uel me tacente, trans-
 feretis. Pier. aureus hic sit nummus, oportet, quem tum
 aside sumus excepturi. Corra. æneus ille quidem est,

3. Vo. ph.

113.

22.

2. Vo. or.

50.

23.

ut cæteri, Sed in eo summum est artificium. Eg. prome tandem. Cor. promam equidem, si prius dixero, unde hoc illi natum sit artificium. Eg. hodie Pieri, ut audio, discamus nummos formare. Cor. utinam is ego sim, qui id possim præstare. nihil enim mihi esset gratius, quam te munere illo remunerari, cui nõ literas modo, quas tu me humerrissime semper docuisti, sed me ipse etiam acceptum refero. tantum uerò abest, ut tu hodie hoc artificium de me discas, ut nesciam, an ullus sit quispiam mortalium, qui, quam tu, illud melius teneat. Tu enim semper Aldo, & hæredibus quasi autor fuisti, ut omnium optime describerent: quod consequi non potuisses, nisi eam quoque artem perfecte scisses. in librarijs itaque officinis artifices illi, qui compositores uulgo dicuntur, quæ formulas, in quibus expressæ sunt literæ, è capsulis sumunt, & intra indicem, & lignum ad id accommodatum ita ingerunt, ut eas in numerum digestas de ligno in tabulam ponant; fit facile, ut formulæ conuertantur, uel locum mutant. Eg. quorsum tendit hæc tam longe repetita narratio? Cor. ut non tu, cui nihil propè est ignotum, sed cæteri sciant, factillimum esse ex inuersis uel mutatis formulis alia describi uerba, atque scripserunt autores. quale illud est in oratione contra Rullum; ubi particula, siue, totum perturbat sensum; quæ ex mutatis formulis est facta: nam scribi (meo quidem iudicio) debuit, ne si illa est autem clausula. præsentem eum profiteri iubet: quod nulla alia in lege unquam fuit, ne in his quidem magistratibus; quorum certus est ordo: ne, si accepta lex esset, illum sibi collegam ascriberetis, custodem, ac uindicem cupiditatum. Eg. est hic quidem nummus artificiose, ut dicebas, factus; dignus quæ, qui in tabulis scribatur, sed

2. Vo. or.

71.

24.

non tamen tanti, ut tu debueris elephantum ex musca, ut
 dicatur, facere, librariasq; officinas scrutari. Cor. non est
 id à me inconsulte factum, sed eo potius consilio, ut, si quid
 huiusmodi posthac occurrerit, sit, cui simile esse dicā: quod
 de reliquis etiam rebus dictum uelim. Eg recte facis, qui,
 quæ dicturus es, præfulas, & præmunias. Sed quid ad
 dis? Cor. belluam tuo elephanto multo maiorem; quæ M.
 Cælij epistolam totam fermè uastauit. Quia enim appel=
 lem illa uerba: uellem quidem uerna propugnatus tantum
 animi habuisset in uestro Domitio; quantum ipse cathena
 tus in hoc habuit. professi sunt uiri eruditissimi se huius lo
 ci sensum cuius obuium reliquisse. id fortasse uerum sit in
 alijs; qui sint ingenio, et eruditione maiori, quàm ego sim.
 mihi certe nunquam neque obuius, neque (ut uerum fa=
 tear) cognitus fuit, quoad libri in manus peruenerunt; in
 quibus & si modo uenerem & uenere pro uerna; modo
 propugnatus & propugnaturus; modo etiam damnatus,
 & cathenatus, & cathenandus scribitur; uir tamen, qui nō
 sit prorsus expertus ingenij, ex hac lectionum uarietate illam
 forsitan eliciet. uellem quidem, uenere prognatus tantum
 animi habuisset in uestro Domitio, quantum ipse cathenan
 dus in hoc habuit. hoc quidem sensu: asperem equidem, ut
 Cæsar in Domitio, quem humilem, & abiectum Corfinij
 cepit, tantum animi inuenisset, quantum inuenit hic Bellie
 nus uerna, qui breui cathenandus est, in isto Domitio, quē
 strāgulauit. dolet enim Cælius plus animi in Gallo, quàm
 in ciue Romano fuisse; quanuis dolor iste sale non careat.
 non credo nunc necesse mihi esse probare, Cæsarem fuisse
 uenere prognatum; quum Cæsaris parentem eam uocet
 Appianus, & historia omnes scribant Iuliam donum à

Fam. 124.0

25.

ueneratus

psicade natus

hic luy. Octavius

Pantagatius v.

in O.H. Steph.

P. 250

CORRADI

Venere per Æneam, et Ascanium habuisse originem: unde summus poëta ita ceant.

» Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum.

im. 131.

26.

Variae item sunt lectiones in epistolis ad Dolabellam ita, ut nescias, quam potissimum sequi debeas ex his quatuor ingentium culinarum: coclearum: gallinarum: ferulorum. nec ulla ex his est, quæ suum non habeat patronum. ego semper pro cocleis causam dicerem; quòd habeant nescio quid simile cum fungis; de quibus ibidem meminit. non sum tamen is; qui, ut semper præ me feram, uelim prorsus quæppiam mordicus tenere. dico, quòd sentio: probet quisque, quòd maxime placet. mihi quidem placet in epistolis ad Papyrium pætum ita legere. Nos iam ex te artis tan-

im. 138.

27.

» tum habemus; uel, ut alibi scriptum etiam uidimus; nos ex arte coqui tantum habemus, ut Verrium tuum, et Camillum, qua munditia homines: qua elegantia: uocare sæpius audeamus. Et si passim, ex arcis, uel ex arcis, legitur. nam, quum Cicero in illis epistolis cum Papyrio pæto sæpe iocetur, Et ibi præsertim de conuiujs, Et cœnarum lautitia loquatur, nihil mihi causæ esse uidetur, quã ob rem areas, aut arcas scribat se plenas habere; quum ratio potius prætat, ut multum artis dicat didicisse usque adeo, ut non dubitet lautissimos etiam homines uocare. hic litera una mutata sententiæ in quoque uerborum mutat: duæ uerò apud Plautum inuersæ, Et una addita faciunt, ut ne latine quidem is loqui uideatur; cuius lingua musæ uterentur, si loqui latine uellent. Sic igitur in Truculento; quam haud equidem scio, an nunc cognoscat Plautus, si ab inferis existat, quum tamen ea ipsa maxime gauderet uiuens; legitur.

» Ille quidem abiit, concessit: dicere

” Hic quis uidelicet . ueriam est uerbum, quod memoratur : Sc. 16.
 ” ubi amici, 28.

” Ibidem opes.

Vbi, si scribas; dicere hic quoduis licet; sensus erit apertus, & Plautina maiestate dignus. quod si quis contendat hoc loco, quis à quo uerbo esse ductum; haud equidem magno repugnauerim opere: quando quidem illud quoque uerbum sic in Meenaehmeis repono.

” Num quis memorare quin ego liber, ut iussisti, eam? Scz ultima
 Nunquid habet uulzata lectio; quam si quis tueri uelit, uideat ille, ne oratio sit imperfecta; quum desit uerbum, in quo possit illa consistere. Nunc, quoniam in Truculentum inadiimus, uix fieri potest, ut ab ea discedamus; nisi prius truculentum monstrum, quod in eam truculenter inuasit, tanquam Hercules, sustulerimus. id autem est huiusmodi. 29.

” Et Homeroidam, & post ilam illi memorari potest, Scena. 8.

” Qui & conuicti, & condemnati falsi de pugna sient. 30.

Dixi olim Regij hunc locum mihi ita corrigendū uideri.

” Et Homeri Odyssea, & post Ilias illis memorari potest,

” Qui & conuicti, & condemnati falsi de pugna sient.

Itaque etiam nunc censeo; quum praesertim in ueteri libro adhuc supersint uestigia: Ilias enim in eo legitur. librarij uero, qui nunc ferè omnes sunt imperiti, sic saepe literas, sub latis interuallis, confundunt, ut uix postea possint disrungi, ut antea etiā diximus. Quin quum uerbum aliquod inueniunt, quod sit cōpendiarij notis scriptū, solent id arbitrati suo describere; fitque ex ea re saepe, ut uerbum in uerbum transeat, quod sit potestatis maxime diuersae: cuiusmodi multa inobis, ut puto, in hoc sermone disputabuntur. nunc illud dicatur. haec sunt uerba Ciceronis in epistolis ad C. Alienum. C.

- Fam. 232. „ Auianus in Sicilia est. Marcus nobiscum est. ut illius di-
 31. „ gnitatem præsens ornes, rem utriusq; defendas, te rogo.
 nihil hic muto; tantum admoneo, uideri legendum: absen-
 sentis; ut ita fuerit scriptum: abitis: et librarius primum,
 pntis, deinde, præsens, descripserit. ratio autem, quæ
 me mouet, ut ita credam. hæc est. in Achaia erat Alienus,
 ad quem scribit: Auianus in Sialia: Marcus cum Cicero-
 ne. neuter igitur eorum erat præsens, nisi forte hæc lectio
 „ magis placeat. ut illius dignitatem præsens ornes, rem
 utriusq; defendas, te rogo. distinguunt ydem etiam sæpe,
 Att. 29. „ ubi non est distinguendum, ut in epistolis ad Atticum.
 32. „ Quid Cæsar inquam? negat se quicquam de illius ado-
 „ ptione tulisse. deinde suum, Memmij, Metelli, nepotis ex-
 „ prompsit odium. Vbi coniuncte legendum est Metelli ne-
 „ potis; qui, ut nemo nescit, in tribunatu fuit Ciceronis inimi-
 „ cus, in consulatu amicus: id quod testatur Cicero ipse in
 3. Vo. or. „ oratione in L. Pisonem; & pro domo sua ad Pontifices
 87. „ his uerbis. an, quum Q. Metellus, qui, quum meus inimicus
 2. Vo. or. „ esset, frater tuus, & discessioni nostræ, & precibus tuis
 214. „ salutem, ac dignitatem meam prætulisset, me accerferet in
 „ Senatum, non uenirem? quo in loco quum Q. Metellum uo-
 „ cet fratrem P. Clodij, & sæpius in eadem oratione, eò
 „ discedo, ut credam P. Clodium quoque in epistola ipsius
 „ Q. Metelli Nepotis ad Ciceronem significari; quum ita
 Fam. 61. „ ille inquit. libenter, commutata persona, te mihi fratris loco
 33. „ esse ducò. de illo ne meminisse quidè uolo, tametsi bis eum
 34. „ inuitum seruauì. hoc quamuis extra rem esse uideatur, ut
 „ tamen dicam, quicquid hac tota de re animo comprehen-
 „ sum habeo, seruatus est forte P. Clodius à Q. Metello,
 3. Vol. or. „ quum se Milo continuit, & P. Clodium ad iudicium bis
 109.

uocauit, non credo uos expectare, dum differam, quo pacto
 is à Milone bis ad iudicium sit uocatus; quum id sæpe in
 Ciceronis & orationibus, & epistolis ad Atticum lega-
 tur. Eg. nisi me animus fallit, imprudens hunc aureum nū-
 mum æneis mistum protulisti. Cor. uerum id quidem est.
 non enim multa adhibetur à me diligentia: quod uideam
 non esse mihi rem cum aliquo improbo mensario, sed cum
 ijs uiris, quibus cum etiam in tenebris micare possim. Sed
 quoniam istum uobis uideo aureum probari, hunc, spero,
 item probabitis. est enim admodum similis; nec ab isto lon-
 ge exactus, uel potius in eodem loco: Si quidem numeratus
 est in epistola, quæ ad eundem Q. Metellum Nepo-
 tem à Cicerone scribitur; atque his uerbis in aduersaria re-
 » latus. abs te, quantum tua fert uoluntas peto, quæ scq; ut Fam. 6
 » tu me conserues potius, quam propter arrogantiam, & cru 35.
 » delitatem tuorum. me oppugnes. non sum tam amens, ut
 nesciam, me impudentem appellari iure posse, qui coram
 Egnatio, & Pierio uiris omnium & eloquentissimis, &
 doctissimis uel loqui audeam: sed uos imperatis, quorum
 alter etiam suo iure cogere potest. itaque uobis mos est ge-
 rendus, nec tacendum est quicquam, quod ad rem faciat,
 propterea quod sit uobis notissimum. ut enim Lucillius
 non Persio, non Scipioni, non Rutilio, sed Tarentinis aie-
 bat se, & consentinis, & siculis scribere; sic ego si quid
 scribo, non uobis, quanuis coram adsim, sed in ijs Regien-
 sibus & Scandianensibus scribo. Quare non uerebor hi-
 storiam, quæ huic loco sit necessaria, paulò altius repetere.
 Duo igitur Metelli fratres fuerunt tempore Ciceronis Ro-
 mæ celebres, Q. Cælius Metellus celer, & Q. Metellus
 Nepos. Celer fuit prætor tempore coniurationis Catulinæ,

Fam. 59.

36.

Et postea consul cum L. Afranio; deinde proconsul; quod tempore scripsit ad Ciceronem illam epistolam, quæ est in libro quinto familiarium prima. Nepos uero tribunus plebis cum Cicerone inimicitias exercuit, quas tamen postea Reipu donauit, et consul cum P. Lentulo creatus dedit cum eodem operam, ut Cicero ab exilio reuocaretur, et si primo, fortasse P. Clodij fratris gratia, uisus est animum mutasse. his ergo uerbis, quæ sunt à nobis paulo ante recitata, illum Cicero rogat, ne, propter crudelitatem suorum idest (ut ego interpretor) Clodij, se oppugnet: rogat, inquam, exul iam consulem; ut dubitandum non sit, quin in epistolæ præscriptione sic reponatur, M. T. Cicero Q. Metello Nepoti consuli S. D. ut ueteres etiam libri habent.

Fam. 62.

37.

Fam. 61.

38.

Sed et ex his omnibus cognoscatur præscriptionem epistolæ superioris hanc esse debere. Qu. Metellus Nepos M. T. Ciceroni S. D. non autem celer, ut nuper descriptum est. de hoc item Nepote sic scribit ad Atticum Cicero. ex-

Att. 25.

39.

b) pecto literas tuas, quoniam Nepos proficiscatur, cuiusnam auguratus deferatur. Nepos, hoc est, Q. Metellus Nepos, non autem Clodius Luxuriosus, ut exponit interpretes. de utroque autem sic idem scribit in Bruto. Duo etiam Metelli Celer, et Nepos, nihil in causis uersati, nec sine ingenio, nec indocti, hoc erant popolare dicendi genus affecti. cæterum, quoniam satis de Metellis diximus, ad uerborum distinctiones, si placet, redeamus. Egna nobis uerò placet. Sed unum te prius monitum uolumus, te in hac pensione multò plures nummos, quàm fueras pollicitus, dedisse; ita, ut nos non modo duos uno saltu, ut dicitur, lepores, sed plures etiam ceperimus. Cor. gaudeo equidem quum plus præsto hac præsertim in re, quàm recipio,

In Bruto.

187.

Pier. effias tu id quidem: sed miror ego nullum adhuc argenteum nummum abs te esse prolatum. itaque nunc mecum cogitabam, num ulla lege esset cautum, ut prouincia tua uectigalia ex aere tantum, et auro solueret. Cor. illa uero argenteos etiam rendit, sed non possunt uno tempore omnes promi. Pier. unum cupio. uidere. Cor. hunc aspice.

» Quum scirem C. Cassij singularis ciuis, & duas classem

Fam. 193.

» maximam fore praesto: in Syriam ad meum officium re-

40.

uertit. hic adsunt testes. Eg. qui testes? Cor. Prosper Videl-

lus, & Rubertus Salicetus. Egna. quid, si testimonium sit

mutuum? Cor. sit, ut lubet, nisi pro se res ipsa loquatur. Eg.

quid tandem uis eos testificari? Cor. me primum in istis

uerbis errorem cognouisse. Eg. res ipsa etiam sine testibus

indicabit. quare tu errorem illum dicito. Cor. ille in Syria

est. Pier. si tam longe abest nihil ad nos. Cor. nec si pro-

pius quidem adsit, modo priori membro orationis Syria

» hoc modo coniungitur. Quum scirem C. Cassij singularis

» ciuis, & duas classem maximam fore praesto in Syria; ad

meum officium reuertit. Eg. tu postea nummi tuius pro-

ducas testes, quum ne spectatione quidem, aut Co-

lybo sit opus? Quis est enim omnis historiae tam rudis,

qui non colligit, uel ex ea ipsa epistola, Lentulum in

Asia proquaestorem fuisse, & eò ad officium suum re-

uertisse, non in Syriam, ubi Cassij Classis contra par-

tem nauium Dolabellae, quae Syriam, Aegyptumq; pe-

tierant, praesto erat futura? Cor. ob id ego testes produce-

bam, ne quis, uam postea, quod à me sit excogitatum, im-

probe suum asserat. Eg. iam nunc ego tibi addico uel potius

in tabulas tibi acceptum refero. Cor. Quid Pierius? Pier. scri-

bendo adsim. qd primum ab hoc referes, scribam ipse. Cor. sume

CORRADI

- igitur calamum, & scribe, sed aliter, atque uulgo in episto-
lis ad Atticum est scriptum: quod tamen more meo pro-
ponam, ut melius appareat, quid mutem. id tale est. Com-
modius uisum est, & Zenoni me, & post ipsi Patroni, ad
Att. 74. 41. Memmiam scribere, qui pridie, quam ego Athenas ueni,
Mitylenas profectus erat, ut si ad uos scriberet, posse id
sua uoluntate fieri. Solet Cicero ita loqui latine, ut raro ta-
men à legibus grāmatics discedat: hoc loco ut ab illis, et à
latinis etiam recessisse uideatur, si particula facit, quæ non
habet, unde pendeat. Quare omnibus ego semper præibo,
ut ita legant illa uerba. ut is ad suos scriberet, posse id sua
uoluntate fieri. Pier. uix me contineo, quin iam nunc scri-
bam, adeo probus hic nummus est mihi uisus. Cor. liben-
tius scribes, quum audiueris, quid ad ipsum Memmiam ea
de re scripserit. Pier. cupio audire. Cor. audi igitur. Quam
Fam. 203. 21 ob rem peto à te, ut scribas ad tuos posse tua uoluntate
decretum illud Areopagitarum, quem ὑπομνηματισμὸν
illi uocant, tolli. Pier. uel hinc illa, uel hæc illinc sunt trās-
ta. Cor. Simile uero est, ad Memmiam prius scripsisse, dein-
de Attico, quid scripsisset, significasse. itaque si quid tra-
latium est, ultimum sit, necesse est. Sed id nihil nostræ re-
fert, dum nummus noster satis habeat ponderis. Pier. Quin-
h'ius Lanx multum propendet. Cor. terram deprimet, si
hoc tanquam granum addideris. Fānius autem, inquit ibi-
Att. 74. 42. dem paulò post, ædificandi consilium abiecerat, sed erat Pa-
troni iratus. sunt libri, in quibus Manius, non Fannius legi-
tur: quod et si propius ad ueritatem accedit, Fannius ta-
men, & Manius ab ea epistola sunt eyaendi, et Memmiam
reuocandus, qui olim in exilium Patras pulsus, nec Cice-
Fam. 212. ronem Athenis uidit in Ciliciam proficiscentem, nec un-

quàm postea, quantum in librarijs fuit, est reuocatus. Mytilenas profectus erat pridie, quàm Cicero Athenas ueniret, unde ad ipsum scribens, dolet eum uidere non potuisse. Quòd uerò ædificandi consilium abieisset, & Patroni esset iratus, intelliget, quicumque epistolam ad ipsum Memmium legerit, Pier. hic summa redundat. Cor. ad finem rationis si qua fuerit summa reliqui, illuc transferes, quod redundat, nunc pecuniam extraordinariam accipias uelim. Pier. Quæ pecunia quæstori potest extraordinaria esse? Cor. Quæ extra prouinciam sit exacta. Pier. Qua lege id tibi concessum est? Cor. ea, quam nos tulimus. Pier. non memineram Hercule. Sed qualis ea est pecunia? Cor. talis. inuertuntur aliquando non literæ solum, aut syllabæ, sed uerba etiam integra ita, ut alterum in alterius locum migret: quæ tamen migratio facilius in poëtis, quorum carmina arctioribus numeris constant, quàm in oratoribus cognoscitur, ut illa apud Tibullum.

Fam. 202.

43.

Att. 74.

44.

Fam. 202.

- » Lucra petituras per freta patentia uentis,
 - » Ducunt instabiles sidera certa rates.
- per, enim, particula penè freto summersa est; arte è loco suo deiecta, qui tamen sic restituendus est.
- » Lucra petituras freta per parentia uentis,
 - » Ducunt instabiles sidera certa rates.
- Similis inuersio est illa in Statio.
- » = At tu stupefacti à limine Phebi
 - » Exoratus abis, inde hæc sacra stata quotannis
 - » Solennes recolunt epulæ.
- Qui sit uel mediocriter in poëtis uersatus, uel saltem sciat, quæ Syllabæ sint longæ, quæque item breues, non poterit non intelligere, stata sacra, legendum esse, quod à nullis

L. 1. elc. 9.

45.

Theb. 1.

46.

animaduersum Crotus meus Regiensis poëta egregius
olim mecum miratus est. Sed ad Tibullum redeo, cuius il-
le est uersus.

Li. i. cle. 5.

” Vota nouem ueneri nocte silente dedi.

47.

Pier. Quid hic erit migrationis, aut inuersionis? Cor. Ni-
hil sanè; sed uariæ lectionis ne scio quid, nam in libro ma-
nuscripto, quem Carolus Sacratu eques Hierosolima-
rius nobilis mihi dono dedit, sic legitur.

” Vota nouem Triuix nocte silente dedi.

Pier. ita ne uerò legitur? Cor. librum, quum uolueris, osten-
dam. Pier. libenter uidebo. Sed quo modo lectionem hanc
ueram esse defendes? Cor. illo numero, & nocte. Pier. nul-
lo ne præterea argumento. Cor. superiori carmine.

” Ipse ego uelatus filo, tunicisq; solutis.

Pier. Quid hinc habes argumenti? Cor. morem fuisse ijs,
qui rem diuinam Triuix facerent, uestes soluere; unde Di-
da apud summum poëtam,

Ach. 4.

” Vnum exuta pedem uinclis in ueste recincta,

” Testatur moritura Deos.

Pier. circunafus hic mihi nummus uidetur. Quare tu uide
Egnati, an recipiendum putes. Egna. ad Iudæos relegetur
Pier. extra iocum: uin' scribam? Eg. scribe. Pier. utro no-
mine? Eg. utrouis. utrunq; enim potest defendi. Pier. alte-
rum quidem Corradus egregie tutatus est tu alterum, nisi
molestum est, defendas uelim. Eg. haud factu facile est,
inquit ille, simul flare sorbereq; nõ possum ego simul quæ-
stor, & cõsul esse. Quã ob rem suũ Corradus officium, nos
nostrũ faciamus. Cor. Tu, cuius domus nõ minus auctæ
Italiae, quàm olim illa Isocratis græcæ patuit; qui Vene-
tijs amplius quadraginta annos quã priuatim, tũ publice ita

docuisti, ut nullū sit hominū genus, nulla natio, nulla gens
 tam remota, ex qua tibi optimos quosque homines rō de
 uinxeris: tu, q̄ te oīl us maximis, minimis facile præbes: q̄
 nemini bono ad te aditū obstructū esse pateris: qui pueros
 hortaris: qui iuuenes instituis: qui te tandē natū esse iudi-
 cas, ut iuues: tu inquā, amico, & discipulo non respōdebis,
 siquid erit, de quo nos dubitemus? Eg. pællides inter nos
 hæ fuerūt, ut tu diceres, & nos aures daremus. Nūc si his
 standū nō putas, agè, quod lubet roga. Cor. caue putes, me
 eū esse, qui nolim pæcta seruare. Eg. cur igitur nō pergis?
 Cor. ut ita pæctus sim, me dicturū, nec quippiā exceperim;
 nullus tamen erit iudex tā iniquus; qui, si in ius uoces, ita
 secūdū ea pæcta det litē, ut, quæ ne sciam; ea tene ar præ-
 stare, & debeam; nec possim quærere, si quid dubitem.
 Eg. ecquid tandē dubitas? Cor. quod te Picrius etiā roga-
 bat. Eg. si Venus eadē est, quæ & Luna, ut apud Macro-
 bium Leuinus, & Philochorus testantur, non erit amplius
 dubitatiōi locus, quin utroq̄ modo legi possit: sin Venerē
 tantū admittas, & suis triujs Triuiam relinquant, terna li-
 cia, ter circum altaria ducta effigies, et tres nec di apud Vir-
 giliū te facile docebunt nō minus illo numero Veneri,
 quā Triuicæ scilitos fuisse ueteres rem sacram facere.
 Cor. Dū boni, ut sæpe nos in summa rerum ignoratio-
 ne uersamur. nunc etiam demum ex his intelligo, quare
 in superiori dicat carmine, uelatus filo. quin uideor mihi
 alius esse, atque eram, adeo uox illa tua omnium suauis-
 sima, & plenissima me affectat, & quasi sc̄n niculosi m. ex
 atauit. non poteris tu planè plura pauca eloqui: qui, quæ
 non dixisti, etiam in mentem quasi reuocaueris. Pier.
 unum ex his saltem dicito. Corra, id est, quod tu omnium

Li. 1. ele. 9.

48.

Seruii in
bu.

49.

primus (paræ aliorum dicam) recte interpretatus es;
" = Veneris dic uinula necto:
Cui simile illud est.

Ser. Aen. 3.

50.

" = cretam, proauosq; petamus.
Nec illa dissimilia, quæ refert Diomedes,
" sua iam promissa reposci.
et,
" = ultrò implacabilis ardet.

Ser. Geo. 2.

51.

Quæ uerba à cæteris separantur, & carmina ex se fa-
ciunt, & suos separatos habent pedes, nec refert, utrum re-
cipiant, dactylum, an Spondæum, dum semel anapæstus
inferatur, & una redundet Syllaba. Sed ut illa Seruij uer-
ba per te iam Pieri ab omnibus intelligentur, ita pauci, op-
nor, sunt, qui, quid sit Saturnium carmen apud eundem
sciunt. id autem tale erat, autore Peditano.

A scon. 20.

" Dabunt malum Metelli Næuio pœtæ.
Sed me iam idem reuocat Tibullus, cuius carmen illud sic
ab omnibus librarijs descriptum est.

Li. i. ele. 5.

52.

" Pauper ad occultos furtim deducet amicos.
Næ infelix ille sit amator, qui suæ amicæ possit esse qua-
si Leno; quum omnino duos talis amor non patiat. Qua-
re quum ex coniectura, tum ex illo uetere libro sic soleo
emendare.
" Pauper & exultos furtim deducet amictus.
Id quod etiam magis indicat sequens carmen.
" Vinclaq; de niueo detrahet ipse pede.
Videtis ut literula una aut sublata, aut interdum mutata
faciat, ut autorum uerba longe alio sensu interpretemur,
atque sunt ab illis scripta: eam ob rem uigilandum est hoc
præsertim tempore; quo tantū audaciæ sibi sumunt quidā,

ut non

ut non uereantur libros ad arbitrium suum corrigere; si corrigere est, plus mendii, plus erroris, plus etiam difficultatis inuehere. ferri id tamen posset, si illi suas opiniones in medium afferrent, nihil in libris aut dementes, aut ad dentes; quemadmodum nos in hoc sermone facimus: qui admonemus quidem hoc uel illo modo uel posse, uel debere legi, sed liberum cuique relinquimus iudicium; tantum abest, ut lectiones uelimus mutare; etiam si uideamus sæpe mendium ita esse apertum, ut omnino aliquid sit immutandum: quale est illud in oratione pro P. Quintio. proficitur Quintius; Roma egreditur ante diem. iij. calend. Februarij Spurione, & Norbano Coss. nemo historię paulo peritior non uidebit hoc loco Spurionem factū esse ex Scipione. Si quidem per ea tempora consules fuere L. Sapia Asiaticus, & C. Norbanus Bulbus undeuigesimo anno ante Ciceronis consulatum. atque ut hic Sapia in Spurionem, sic in Catone, Cæpio in Scipionem, et Cento in Cethegum transiere. Hæ uerò mutationes sunt illæ quidem magnæ, & quæ sæpe lectorem impediunt; sed nulla tamen est; quæ mihi aut maior, aut magis mirabilis uideatur; quàm quæ apud Ciceronem in primo libro de Diuinatione est facta ita, ut Ouidianas etiam superet. quando enim unquam apud Ouidium, aut alios poëtas lectum est, ex uua suem esse factam? at qui nunc in oratore etiam hoc uidere licet, ubi de Accio Nauio Augure sic scribit.

- » Accius, quū propter paupertatem puer suus pasceret, una
- » ex his amissa, uouisse dicitur, si recuperasset, unam se Deo
- » daturum, quæ maxima esset in uinea. omnes unam (quis enim aliter exponat, si ita legatur?) suem exponunt: nec uident maius multo damnum Accio fuisse futurum, si unā

1. Vo. or.

4.

53.

3. Vo. ph.

80.

54.

3. Vo. ph.

87.

55.

2. Vo. ph.

87.

56.

suam, & eam omnium maximam Deo dedisset, quam si
 amissam non recuperasset: ut mittam, quod in uinea non
 solent pasca sues, sed ab ea potius longe vellit; ne rostro ui-
 tes effodiant. est igitur, ut dicebam, uua hic in suam conuer-
 sa. Quapropter legendum est. V uam se Deo daturum,
 quæ maxima esset in uinea. qua de re Dionysius Halicar-
 naseus libro tertio antiquitatum plura scribit. improba, sa-
 nè quidem illa litera sit necesse est, quæ tantas mutatio-
 nes uel paulum inuersa faciat. Pier. Tu culpam in lite-
 ram transfers, quasi ipsa ullius sceleris, aut erroris sit affi-
 nis, quæ ne sit quidem, nisi à nobis scribatur. Eg. noui ego
 Corradi ingenium. ut ille cupit experiri,

” Quid concedatur in illos,

” Quorum flammia tegitur cinis, atque latina;

sic Corradus quicquid iræ, quicquid doloris ex huiusce
 rei indignitate unquam animo concepit, mauult in literas
 effundere, quàm hominem quempiam natum lædere. Pier.

id hominis est officium, qui se Christianum natum esse recor-
 detur. Cor. non est contra hominis Christiani id agnoscere.

quo circa institutum sermonem persequamur. eadē litera ho-
 mines quoque, quis crederet? mutat. Cicronem certe, qui

” Nullius addictus iurare in uerba magistri,

Academicus tamen dici malebat, Peripateticum fecerit, ni-
 si nos illum quasi liberali causa in libro tertio de officijs
 ita manu asseramus. Erit autem hæc formula Stoicorum

” rationi, disciplinæ quæ; maxime consentanea: quam quidem

” his libris propterea sequimur, quod, quamquam à ueteri-
 bus Academicis, & Peripateticis uestris, qui quōdam iudē

” erant, qui Academici, quæ honesta sunt, anteponuntur ijs,

” quæ uidentur utilia, tamen splendidius hæc ab eis differū

tur. hæc uerba si legantur, quemadmodum à me è libris manu scriptis sunt descripta, & nunc uobis reatata, & latinam referant dictionem, & elegantem: sin, ut uulgo sunt scripta, uereor ne careant ordine. mitto cætera: illud notandum est, uestris, omnino legendum. Scribit enim, ut Scitis, ad Ciceronem filium, qui sub Cratippo Peripateticorum oïum, ut ipse alibi testatur, principe Philosophiæ operâ dabat. atq; ideò dixit, uestris Peripateticis. nostris uerò, ut illis se quoq; annumeret, legi nullo modo potest, quò se Academicam, ut paulò ante diximus, ferè esse profiteatur. Per simile mendum est in Catone, ubi ita loquitur ipse. utinam hæc sapientia digna esset opinione uestra, nostroq; cognomine. duos ego libros manu scriptos possim proferre, in quibus, uestroq; cognomine, legitur. & sanè quidem non uidetur consentaneum, ut Cato suum cognomen uocet; quod est prorsus arrogantis; sed, uestro, potius dicat, hoc est, quo uos me dignum iudicatis. res tamen non est tanti, ut uelut pluribus illâ tutari, maiore fertasse cura illud sit defendendû, quàm est in paradoxis de ijs, qui hæreditates accipiant; quarû spes, inquit, quid iniquitatis in seruiendo nõ sapit? què nutû locupletis orbi senis nõ obseruat? loquitur ad uoluntatè; quicquid denũciatû sit, facit; assentatur, assidet, miratur. Vltimû uerbû etsi accõmodatû est ad assentationè quàm hoc hoïum genus solet pèdere, et mirari uel certe fingere mirari quicquid à sene orbo dicitur; uetus tñ lectio est, muneratur; quæ uerbû quæ cõueniat, nihil est ne cõsse dicere: quò ea de re satis multa Horatius, Iuuenalis, & Martialis scripserint. Quare ad alia, nisi uos aliter sentitis, transeamus. Eg. tecum sentimus. Cor. Silis ergo Plinio, ut nunc quidè scriptû est, è montibus Taruisinis, mihi, & , ut reor, uobis

58

3. Vo. ph.

78.

59.

3. Vo. ph.

123..

60.

Lib. 3. ca.

18.

61.

è fontibus nascatur. Eg. miram, & nouam rem: quasi id Plinius neget. Cor. at scriptum neget. Eg. Quid si ne illud quidem? Cor. iam nunc scio, quare id dicas. Eg. qui tu id scire potes, quod ego animo quidem comprehensum, sed nondum ore prolatum habeam? Cor. nullas tibi nunc phisicas rationes afferam; sed tu illud compertum, certumq; habeto, me tuos nutus multò melius, quàm alterius uerba intelligere. Eg. id unde fiat, mihi propemodum perspicere uideor. Sed tu tuam tandem proferas coniecturam; ut re ipsa uideam, an cogitationes quoque meæ tibi sint notæ, Cor. uolebas tu, nusquàm plures esse, quàm in montibus fontes, unde nascantur flumina: atque id ipsum, ut me iocose luderes, qui dixeram mihi uideri Silim è fontibus, non autem è montibus nasci: quasi fontes non sint in montibus. Eg. Diuinasti. Cor. eripiam ioci materiam. montes, inquam, Taruisini longè absunt ab eo loco, ubi manat aquæ, quæ Silim efficiunt: ut uidere uterque uestrum potuit, tuque præsertim Egnati, qui propè Sili es uicinus; si quidem hoc tuum Gelarinum ab eo parum, distat. Pier. est'ne hic ulla mutatio? Cor. est longe omnium maxima. tantula enim litera fontes & eos sanè paruos in montes altissimos conuertit. Pier. Persei facinus. Cor. id quidem difficilius est, quàm Iouem in faciem Amphitruonis uerti, uel formam Sosiæ Mercurium gerere; qui dum apud Plautum pugnoscus ponderat, sic loquitur.

Scena. I.

62.

» =Hem nunc iam ergo sic colo.

Cur Mercurius hic pugnoscus colat, nulla est causa, aut uerò locet, illa, ut locatis pugnis Sositam magis terreat, id quod facit, nam Sositia id audiens timet, & ita inquit.

» =cingitur, certe expedit se.

In eo uerbo nihil demptum, nihil additum, tantū altera in alterius locū coniectæ sunt literæ, & quū legi debeat, loco, factum est, colo. in ijs uero, quæ dicam, alteri est id ademptum, quod alteri adiectum facit, ut grammatici dubitent, an Plautus sit illud latine locutus.

- ” Nam si opulento sit petitum pauperioris gratiam;
 ” Pauper metuit congregi, ac per metum male rem gerit.
 Nihil erit non latinum, si ita legas.

Aul. sc. 4.

63.

- ” Nam si opulentus it petitum pauperioris gratiam;
 ” Pauper metuit congregi, ac per metum male rem gerit.
 Ita quoque, uel certe non multò se aus scriptum inuenies in ijs libris, qui olim Mediolani sunt descripti, quorum unum habet Albertus Pancirolus iureconsultus Regiensis, quem honoris causa nomino. Pier. ut uideo, quum à Cicerone, hoc est, à prouincia tua discessisti, nihil habes antiquius, quàm ut sæpissime ad Plautum recurras. is'ne ad tuam prouinciam pertinet? Cor. is uero pertinet, & maximam pecuniæ partem soluit: sed nondum rationes omnes sunt expeditæ: & pecunia adhuc partim est in nominibus, partim in aduersarijs: hoc q̄; illud fiat, quod mihi iam inde à principio huius sermonis caui, ut liceret partem rationis in aliud tempus differre. Pier. at ego iam hinc ingentem uim pecuniæ expectabam, non nescius ex eo agro uectigalia magna solere pendì, qui sit fertilissimus. Cor. est ille quidem ita fertilis, ut

- ” =Non ullo ex æquore cernas
 ” Plura domum tardis decedere plaustra iuuenas,
 Si colatur. sed parum cultus est. quòd si quis
 ” Hæc nemora euertat multos ignaua per annos,
 ” Pollicear, atque adeò in me recipiam fore, ut non solum

Cap. 10.

64.

65.

Lib. 9.

66.

In part. or.
230..

67.

Vo. or.

6..

68

cum octavo, uel decimo, ut Leontinus, sed cum uigesimo
 etiam efficit. Eg. audiuisse mihi uideor, te id curare, ut sit
 quam cultissimus. Cor. ego uidero. Nunc, quanquam So-
 linus est inter eos autores, qui à Ciceronianis non proban-
 tur, admonendi sunt tamen lectores, uti uideant, potius ne
 legendum sit, campus Ennensis, quam ætneus, ubi de Si-
 cilia loquitur; & non ita multò post, porrectas, quam por-
 ricias intulerint, utram tamen lectionem illi magis probet,
 parum mea refert, dum mihi dent apud Plinium iuniorem
 in epistolis ad Romanum, foculis, non oculis esse legendum,
 quam ita scribit. illam tragœdiam, hanc appellare comæ-
 diam soleo, illam, quod quasi cothurnis, hanc, quasi foculis
 sustinentur, actores enim comœdiæ focis, autore Diome-
 de, utebantur. Pier. plaudite. Cor. Quid ita? Pier. acta est
 comœdia. Cor. placuit igitur, quando plaudendum ducis:
 & si nimium festinas. nondum enim ad quintum actum
 est perducta. Pier. Quid restat? Cor. spectabis, nisi de
 Theatro recedas. nunc illud specta, num cum libris cala-
 mo scriptis illa Ciceronis uerba in partitionibus oratorij
 sint ita legenda. parua magnis, simplicia coniunctis, obscu-
 ra dilucidis, læta tristibus, incredibilia probabilibus intexi-
 mus; non autem intelleximus, ut uulgatum est: quod licet
 parui sit momenti, non est tamen omnino abiiciendum. il-
 lud quidem profectò mihi dignum magna animaduersione
 uideri solet; quod est in Verrina tertia ita confusum,
 ut nescias tandem, ubi consistas. non recitabo, ut uulgo le-
 gatur, ne longum faciam. nam quisque uidere poterit. ut
 scribam ipse, proferam. Quæstorem se in senatu expecta-
 re dixit, perinde quasi non & Quæstor sine prætore
 possit rationem referre, ut tu Hortensi, ut omnes eodem

» modo: & sine Quaestore praetor. dixit idem Dolabellam
 » impetrasse. omen magis patribus conscriptis, quam causa
 » placuit. probauerunt. & partiam addidimus, & impe
 trasse, non imperasse scripsimus: quia & sensus ita petebat;
 & in eo uerbo facilis est lapsus, ut licera, quae amina dici
 tur, uel addatur, uel detrahatur. hic detracta est, in Plauti
 Bacchidibus addita.

» Pi. Quod imperasti, paratum: bene bonis factum illico est. Sc. 15.

» Ch. Quid parasti? Pi. Quae parare tu mihi iussisti, oia. 69.

Et sane uerba illa posterioris carminis, parasti, et iussisti,
 requirunt, ut in priore, imperasti, & paratum legatur, non
 autem impetrasti, et impetratum, ut uulgo scribitur. Quid
 si apud Ciceronem quoque libro primo de Diuinatione ea
 dem debeat esse scriptura? magna uis, inquit, uidetur esse
 » in impetrandis, consulendisq; rebus. ut imperandis lega- 2. Vo. ph.
 tur. impetrare enim uerbum nihil hic mihi loci uidetur ha- 80.
 bere. atque ea res forte tota ad id referenda sit, de quo ipse 70.
 in oratione de aruspicium responsis, & Valerius Maxi-
 mus libro primo, & Lilius libro item primo scribunt: Sta-
 tas, solennesq; ceremonias in Pontificis potestate ita fuisse,
 ut is posset eas arbitrio suo imperare. nisi malumus id
 de augurio imperato esse dictum; de quo Seruius gram-
 maticus scribit ad hunc modum. auguria aut oblatiua sunt
 (utar enim ipsius uerbis) quae non poscuntur, aut imperati-
 ua, quae optata ueniunt; quale illud est summi poetae.

» Tum uerò augurium Rutuli clamore salutant,

» Expediuntq; manus: primusq; Tolumnius augur,

» Hoc erat, hoc uotis, inquit, quod saepe petiui.

Quae uerba faciunt, ut penè audeam dicere, Ciceronis
 uerba, quae sunt in secundo libro de natura Deorum, ex his

Act. 12.

2. Vo.ph.

27..

71.

2. Vo.ph.

124.

72.

posse interpretari. Nulla, inquit ibi Balbus, perennia ser-
 uantur, nulla ex acuminibus. Et item in secundo de Diui-
 natione. ex acuminibus quidem, quod totum auspiciam
 militare est, iam M. Marcellus ille quinques consul totum
 omisit, idem imperator, idem augur optimus. hæc auspicia,
 quæ perennia à Cicerone dicuntur, nulli dubium est, quin
 ea sint auspicia quædam perpetua, et quasi stata. Sed de
 his, quæ ex acuminibus ab eodem appellantur, uiri docti
 dubitant: nec quicquam compertum Crinitus habet. ea
 fortasse sunt, quæ à Seruio oblatiua nominantur, uel pa-
 rum diuersa: quod is, cui oblata erant, ingenij acumine uel
 ex tempore ea interpretaretur: quemadmodum Aeneas il-
 lud interpretatur.

Aen. 6.

„ Vix ea fatus erat, geminæ quum forte columbæ

„ Ipsa sub ora uiri cælo Venere uolantes,

„ Et uiridi sedere solo tum maximus heros

„ Maternas agnoscit aues, lætusq; precatur.

Hoc etiam auspiciam Cicero militare appellat; propterea
 quod (ut par est arbitrari) Imperatores uel in itinere, uel
 ubicunque essent, quando auspiciam erat oblatum, auspiciam
 bantur. non enim poterant illi in tam breui tempore, quem-
 admodum augures urbani, adhibere, qui diceret, silentium
 sibi esse uideri, uel etiam lituo regiones dirigere. hinc Mar-
 cellus, ne huiusmodi auspicijs impediretur, lætici operta
 iter facere solebat. Pier. eodem ingenij acumine his perqui-
 rendis mihi usus esse uideris. Cor. uereor tamen, ne hetru-
 sa quidam calumnientur me uel auspicio coacto usum, uel
 tabernaculum uitio cepisse. Eg. ab hetrusas ego potius,
 quam à te hac in re stabo. Cor. at ego non contendā. Pier.
 uiderint hetrusa. Tu uerbum illud imperiosum, et impor-

tunum perge explicare, si quid habes, quod his addas, quæ sunt dicta. Cor. Nihil equidem habeo, quod me magnopere moueat, nisi quis libro secundo academicarum questionum malit imperatum, quam impetratum legere: quanquam non me fugit, ab alijs impertitum, ab alijs intestinum scribi.

Quare quum tam uariæ sint lectiones, liberum sit cuique, quam uelit sequi. nos institutam rationem persequamur.

Pier. in eodẽ Verrinæ loco nescio quid aliud præterea mutaſti. Cor. penè exciderat. post uerbum, quod tu imperioſum, & importunum uocas, distinximus. omen uerò à Pe-

diano accepimus. Sed quum magistratus quidam, forte censores, quibus id erat curæ, patres conscriptos è Senatu mouissent, nos nostro, ut dicitur, Marte curauimus, ut ij & in Senatum redirent, et id, quod Verres Dolabellæ exem-

plo petebat, propter omen probarent. Pier. miror non esse id animaduersum ab ijs, qui tanto studio officinas librarias nuper in Germania instituerunt, quum præsertim paulò ante scribat, Verrem in Senatu id dixisse. Cor. non omnia

possumus omnes, inquit, poëta. Pier. opportune à te poëtae est facta mentio. modo enim mecum cogitabam num

Virgilianus ager ita esset prorsus immunis, ut nullum solueret uectigal. nihil enim adhuc est à te relatam, quod in eo agro sit exactum. Cor. sim ego longe omnium impro-

bissimus, si uel nummum ex eo agro exigam, quem tu, & Petrus Bemus V. C. ita sortiti estis, ut tu in consito, & conſepto, ille in compoſato, & paulò remotiori quæstor

ſit: cui etiam Terentianus ager est attributus, Hermolao Barbaro, & Pomponio Læto consilibus. itaque ego non sum ausus prouincias alienas ingredi, & si ita uicinae sunt, ut sæpe, quod usu uenire solet, controuersia de finibus

2. Vo. ph.

13.

73.

1. Vol. or.

96..

74.

nascatur, est enim sæpe dubium, ager ille, qui sit prope fines, Lucanus sit, an Apulus, ut inquit ille. huiusmodi controversia fuit inter superiores quæstores de illo carmine, quod de die natali inscribitur. nos uero ex eo nescio quid exegimus quidem, sed illud admodum exiguum. quod ob id tantum fecimus, ne, si quid iuris nobis in eo esset, de eo penitus decessisse uideremur. illud est.

De die nata

ll.

75

» Prosper ut is semper redeat, uatiq; quotannis

» Asmenidæ referant alacres sua munera nati.

Qui sint Asmenidæ, si quis me docuerit, illi ego magnam habebō gratiam. interea si, Ismenidæ, legatur, erit nomen ab Ismento, qui, autore Plinio, est amnis Boeotiæ, ductum; & Mantuani intelligentur esse, qui ab ocno Mantus Thebanæ filio originem habent. Principium hic uerbi sic est mutatum, ut finis apud Gellium, quum inquit.

Li. I. ca. 5.

76

» Demosthenem traditum est uestitu, cæteroq; cultu corpo-

» ris nitido, uenustoq; nimisq; accurato fuisse. hinc etiam

» νόμῳ illa χλαυῖς, καὶ μαλακοὶ χιτῶνισκοὶ ab æmulis,

» aduersarijsq; probro datum. defendant grammatici, si pos-

sunt, id latine dictum. nos, data, ex libro manu scripto legendum contendimus, idq; simili figura dicendi, atq; illa Ciceronis est. Societas, æquitas, iustitia expetenda sunt. Itē affectiones, ususq; apta. dixit & Tacitus, iustitiam, & clementiam ignoratiora. Sed quorundam in figuras huiusmodi incedimus: pauca quædam, quæ nescio an grammatici uiderint, notanda censeo; idq; in primis, quod Plancus ad Ciceronem scribit. amor tuus, ac iudicium de me utrum

De legi. 1.

De finib. 5.

Lib. 12

Fam. pi. 10.

De legib. 1.

» mihi plus dignitatis in perpetuum, an uoluptatis quotidie

» sit allaturus, non facile dixerim. huic simile est illud Ci-

ceronis. Lucus quidem ille, & hæc Arpinatium quercus

» agnosatur, sæpe à me lectus in Mario. sic etiam Horatius loquitur.

» O noctes, coenæq; Deum; quibus ipse, nuciq;

Li. 2. sat. 6.

» Ante larem proprium uestor.

Dixit & Gellius, uim & arma intuendam. necnon & Liuius de Ancō, & sociali scribens. ego, populusq; Romanus indicō. Figuram uerò, quam septimam syllepsin uocant, non uitat Cicero, ut quidam existimant; sed ea utitur, quoties occurrit locus; ut in primo Tusulanarum libro. uadit in carcerem, & in scyphum. uerbum enim ad utrumq; accommodatur, quod est alterius proprium. eodem etiam modo illud est dictum. esca, aut potationibus uestantur. & item illud. Epeirum, aut Cyzicum, aut aliud quid sequemur. item. ex eius spolijs sibi torquem, & cognomen induit. dicerent etiam fortasse grammatici hoc aliter. Fatū fuit classes, alteram naufragio, alteram depressam interire. nam mallent illi patrio casu uti in eo, quod totum illi uocant. Pier. Quid est aliud ingredi prouincias alienas, si hoc non est? Cor. at, si Quæstores in his fuerunt negligentes, ferendum non fuit, ut nostra Resp. id damni pateretur.

De na. deo.

2.

Att. lib. 3.

De finib. 2.

De diui. 2.

Pier. recte dicis: Sed ne scio quo modo fiat, ut nummi prouinciae tuæ mihi magis placeant. Cor. hunc ergo accipe rudem illū quidem, asperumq; ac uix signatum. sed quē facile, duabus literis in suum locum retractis, politum, leuē, insignitumq; facere possimus. non ingenerantur hominibus mores tam à stirpe generis, ac seminis, q̄ ex his rebus, quæ ab ipsa natura bonis, et uitæ consuetudine suppeditantur; quibus alimur, & uiuimus. Pier. iam mihi uideor coniectura assequi, ubi sint hæc literæ, quibus in suum locum reductis, hunc nummum quasi signatum iri dixisti

2. V. or. 85.

77

- Cor. ubi sunt igitur? Pier. in bonis. Cor. animi? ne? Pier. nec animi, nec corporis. Cor. fortunæ igitur. Sed extra iocum. uerum dicas. Si enim ex bonis, nobis facias, nihil sit opus ^{ad seipsum} apponere. quin nec aliter legi posse docent etiam uerba, alimur, & uiuimus. hæc tamen ratio relatu facilis uideri potest; illa paulò difficilior, quæ est in oratione ad Quirites post reditum, ad hunc modum. reductus sum; quum is inimicus, qui ad meam perniciem uocem suam cõmunibus hostibus præbisset, si ritu duntaxat uiueret, re quidem infra omnes mortuos amandatus esset. spiritu, qui hic non legat, sit Hercule dignus, qui illo careat. Hic p̄ litera à librarijs est omiſsa; in oratione de prouincijs consularibus t̄ in r̄ sibi proximam in multis libris est conuersa:
2. Vo. or. 200. 78. „ Belluæ tam immani, tamq̄; terræ possunt ulli esse amici. tetræ, uera lectio. & sanè Cicero ipse alibi etiam belluam immanem, & tetram uocat. Nunc uidebor nimis audax, si ex idemq̄; fecero, is esse, uel idem esse. & tamen, nisi ita fiat, neque sententia constabit, neque sermonis latini elegantia. Quis enim unquam ita locutus est, ut scriptum est uulgo in oratione in L. Pisonem? Consulem tu te fuisse putas? cuius in imperio, qui Remp. Senatus autoritate seruauit, idemq̄; in Italia; qui omneis omnium gentium partes tribus triumphis deuinxerat, is se in publico tuto statuat esse non posse. Si uerò scribatur, is esse, uel, idem esse, ut dixi, omnia constabunt; & duo dicentur; & Ciceronem, qui Remp. Senatus autoritate seruauit, in exilium extra Italiam eiectum fuisse; & Pompeium, qui de tribus orbis partibus triumpharat, esse in publico per Clodium tuto non potuisse: ut ex historia clarum est. Illa quoque clausula in Meloniana sic scribenda est, quoquo modo sit passim de-
3. Vo. or. 72. 79. „
3. Vo. or. 85. 80. „

» Scripta. Quid si, ut ille scivit Milonem fere eo die in uia,
 » sic Clodium Milo ne suspicari quidem potuit? hæc quasi
 annominatio de Milone fecit, ut in mentem ueniret Plau-
 tinum carmen. Fier. ne sim, nisi id de industria facis, ut te
 in aliquem Plautinum locum, quasi è navigatione longè in
 aliquem portum recipias. nec illud quidem nobis ingratum
 est. rerû. n. uarietas audientium animos maxime oblectare
 solet. Cor. illud est ex Meen.

3. Vo. or.
 110.
 81.

Sec. 2.

82.

» =feri,
 » Vel mane etiam mille passum commoratus cantharum.
 Molle passum requirit cantharus. Pier. tam atò à cantharo
 his caloribus? Cor. non sum ego Silenus,

» Cui grauis attrita pendebat cantharus anse,
 Sed homo sicus quum ferè semper, tum uerò multò ma-
 gis his, quos diuis caloribus; quibus me uel contra leges ratio-
 nem referre cogitis. Eg. qui, malum, contra leges: quas tan-
 dem? Cor. Iuliam præsertim; qua relinquere rationes in
 prouincia necesse est. Eg. adde, easdemq; totidem uerbis re-
 ferre ad ærarium. Cor. nunc memini. Sic etiam L. Mesci-
 nius Rufus Ciceronis Quæstor retulit: ad quem postea
 Cicero sic scripsit. etenim quum esset maior & uirorum

» & Ciuium bonorum, & iucundorum hominum, et amon-
 » tium mei copia; tamen erat nemo, qui cum essem libèrium,
 » quàm tecum; & pauci quibus cum essem æque liberter.
 » hoc uero tempore, & quæ sequuntur. non autem, ut nunc
 passim describitur. Videntur hæc quidem Lenia, quæ nunc
 persequimur; sed sunt tamen tanti, ut sæpe quasi uiam le-
 genti obsepant, nisi euellantur: quale illud uideri possit,
 quod est in Philippica Ciceronis octaua. Interfectus est

Fam. 77.

83.

» Gracchus, & M. Fuluius consulares. Hæc uerba si diligēs

3. Vo. or.

217.

84.

lector legat, non possit non hærere; quòd uideat Gracchum
 consularem appellari, qui Tribunus plebis fuerit. Quòd si
 consularis legatur, ut legendum ex Plutarcho in Graccho
 rum uita censeo; nihil iam habeat, quo minus possit progre
 di. sic enim scribit Plutarchus. Opimius C. Gracchum, &
 Fulvium Flacum, quorum alter consularis, & triumphalis,
 alter suæ ætatis uirtute, & gloria princeps fuit, indẽ
 natos occidit. eadem litera eundem locum occupauit apud
 Plautum in his uersibus in Milite.

Scæ. l. 7.

85

„ Alium alio pacto propter amorem nesciam
 „ Feasse multa nequiter, uerear magis
 „ Me amoris causa cum hoc ornatu incedere.

Vli, ni sciam, legendum cæcus etiam uidere potest. Sed
 iam uocalem istam improbam mittamus, & ad alias lite
 ras aggrediamur. l & r sunt inter se quasi inimicæ;
 hinc q; fit, ut altera alteram sæpe possessione pellat; uel, si
 ita magis placet, sunt amicæ, ob id q; altera alteri sæpissi
 me ita loco cedit, præsertim balbis legentibus, aut etiã scri
 bentibus, ut nescias aliquando tibi utra sit scribenda; ut re
 or factum in Verrina quinta in his uerbis. Nã per Deos
 „ immortales, quod de capite ipsi dempsit, quo tandem mo
 „ do ferendum, uerum etiam animaduertendum uidetur? Ut
 „ enim passim sic legatur, qui tamen paulò accuratius rem
 considerabit, cognoscet profectò ille, uel etiam non, uerum
 etiam, esse scribendum; nisi maluerit si perius membrum
 „ hoc modo legere. Quomodo tandẽ non modo ferendũ. quã
 lectionem æ que libenter ego admittam, ut ne g. tio ita sit
 hoc loco ormissa, quemadmodum in ea Cæly epistola
 ad Cicronem. Exanimatus sum tuis literis, quibus te ni
 hil nisi triste cogitare ostendisti: ne que id quid esset per=

I. Vo. or.

165.

86

Fam. l. 14.

87

scripsisti: non tamen quale esset, quod cogitares aperuisti. Si ita legatur, totum sit contrarium epistolae Cicero-
 nis, quae libro secundo huic respondet; in qua sic Cice-
 ro. Quare acciderit, ut ex meis superioribus literis id Fam. 26°
 suspicarerere, quod scribis, nescio. crederat enim Caelius
 Cicronem non scripsisse, sed aperuisse, quid cogitaret.
 itaque legendum est, neque non tamen quale esset, quod co-
 gitares, aperuisti. Quid multa? ex altero exemplo, quod
 est in epistolis ad Atticum, negatio illa huc transferri po-
 test. Sed illud me magis torquet, quod est in sequenti epi-
 stola, irritavi in me Catonem. ut nihil dicam, quod
 aliqui legant, Caesarem, uel Crabrones, uel hanc literam
 C. pro Catone reponant, sunt etiam libri manu scripti, Fam. 125°
 in quibus loco primi uerbi scripta est: arruntauer: in alijs 88
 aruntavi, in alijs aruntatum. Quae uerba, uel potius quae
 portenta quum lego, ita perturbor, ut nesciam, quomodo uer-
 tam. Verum quoniam historia est lux ueritatis, uideamus,
 quae so, an haec lux possit istas tenebras quasi ex-
 pellere. ea est huiusmodi. iisdem temporibus, quibus Pom-
 peius ad Dyrrachium, Caesar ad flumen Apsim castra
 habebant, Romae M. Caelius Rufus praetor causam debi-
 torum suscepit, et si quis appellasset de aestimatione, et
 de solutionibus, fore auxilio pollicatus est. Sed tanta fuit
 C. Trebonij aequitas, ut qui hoc postularit, repertus sit
 nemo. atque ipsis, ad quorum commodum pertinebat, durior
 inuentus est Caelius: et ab hoc profectus initio, ne frustra
 ingressus turpem causam uideretur, legem promulgauit,
 ut sexies semi dies sine usuris creditae pecuniae solue-
 rentur. Quum resisteret Seruilius consul, ad exatanda
 hominum studia, sublata priore lege, duas promulgauit,

» unam; qua mercedis habitationum conductoribus dona-
 » uit; aliam tabularum nouarum: impetuq; multitudinis in
 » C. Trebonium facto & nonnullis uulneratis, eum de tri-
 » bunali deturbauit. de quibus rebus Seruilius consul ad Se-
 » natum retulit. Senatusq; Caelium ab Rep. remouendū cen-
 » suit. hoc decreto eum consul Senatu prohibuit, & conciona-
 » ri conantem de rostris deduxit. hæc à me iam pridem hu-
 » ius loci causa memoriæ mandata ex Cæsare eò sunt plu-
 » ribus relata, quòd hæc epistola penè tota ex his interpreta-
 » ri potest; præter ea tamen uerba, quæ paulò ante sunt à
 » me recitata, quæ omnino sunt obscuriora, quàm ut à quo-
 » libet intelligi possint. fuit tamen, quum ego ita legebam. ir-
 » ritauit in me C. Trebonium. postea tot literarum & muta-
 » tio, et accessio me ab ea opinione deterruerunt. cœpi itaq;
 » mecum cogitare, num forte ita legi posset. Isauricus (co-
 » gnomen est id Seruiliij) in me Cato est. Sed nec ista lectio
 » me quidem multum delectauit. Certe Cælius M. Catonè,
 » qui eo tempore erat cum Pompeio, irritare in se non pote-
 » rat. Trebonium uerò, & Seruilium ut irritauerit, iam ex
 » historia patuit. Quare necesse est eorum hic alter significæ-
 » tur; atque id ipsum fortasse per notam; quæ sit in Cato-
 » ne, quem pro Seruilio, meo quidem iudicio, ponat. Catonè
 » enim Seruilius imitabatur, ut ad Atticum scribens, testa-
 » tur Cicero his uerbis. Quòd Sicyonij te lædunt, Catoni, et
 » eius æmulatori attribuas Seruilio. erat eo tempore consul
 » Seruilius cum Iulio Cæsare: unde Cicero ad eum scribēs,
 » dixit. freti clementia collegæ tui. hoc est, Cæsaris, debebāt
 » exponere interpretes: Qui negligentes ita fuerunt in
 » ambitu uerborum, quæ in epistolis Asinii Pollionis ad Ci-
 » ceronem hoc modo leguntur. Sed præter furta, & rapi-
 » nas, &

Att. 23.

Fam. 228.

89.

„ nas, & uirgis cæsos socios, hæc quoque fecit, ut ipse Fam. 164.
 „ gloriari solet, eadem, quæ C. Cæsar Ludis, quos Gadibus 90.
 „ bus fecit. ex hac distinctione lector eò adducatur, ut credat
 Cæsarem Gadibus etiam, si Dijs placet, ludos fecisse:
 Quod quàm uerum sit, uiderint interpretes, & librarij
 qui ita descripserunt. nos ita distinguimus. Sed præter fur
 „ ta, & rapinas, & uirgis cæsos socios, hæc quoque fecit,
 „ ut ipse gloriari solet, eadem, quæ C. Cæsar. Ludis, quos
 „ Gadibus fecit, Herennium Gallum histrionem summo lu-
 „ dorum die annulo aureo donauit; in quartum decimum
 sessum deduxit. & ita imitatus est Cæsarem, qui, autore
 Tranquillo, ludis Decium Laberium quingentis sestertijs,
 & annulo aureo donauit, et sessum in quatuordecim scam
 na per orchestram transmisit. hinc dixit Pollio. Balbus ea-
 dem fecit, quæ C. Cæsar: sed Cæsar Romæ, ille Gadibus.
 Quæ sunt superius à me portenta appellata, ea uerè por-
 tenta non erant, hoc, quod nunc monstrum uoco, uerè est
 monstrum. est enim Minotaurus: de quo uideo doctissimi Fam. 198.
 mos quosq; ambigere; quòd non intelligant, quis hic esset 91.
 Minotaurus. quin uerba, quibus Cicero quasi exponit id
 ipsum, uidentur quibusdam monstro ipso monstruosiora.
 Cæterum historia, quæ, ut supra dixi, est ueritatis lux, hoc
 ipsum illuminabit. ea autem ita habet. C. Caluissius Africæ
 præfuerat, quumq; ad finem magistratus peruenisset, Ro 3. Vo. or.
 nam uenerat, sed quasi diuinans, inquit Cicero, se reditu- 188..
 rum, duas legatos Viciæ reliquerat: itaque Cicero Cornifi
 „ cio ea scribit. magna Senatus approbatio consecuta est cū
 „ summo gaudio, & offensione Minotauri, idest Caluissii, &
 Tauri. de Caluissio dictum est. de Tauro & si nihil certi
 habeo, quod in medium afferam, quia tamen iisdem tempo

ribus uixit, illum quoque Africae uel legatum uel praetorem praefuisse suspicari possumus. legimus enim apud Appianum, Octauo Caesare Imperatore, Cornificium, Caluifium, & Taurum classibus praefuisse. Pier. nisi tu istam continentem, & perpetuam relationem aliquando tandem intermittas, non potero ego nec nummos enumerare, nec uerba consequi. Cor. ego uero etiam, si placet, omittam. Eg. omitte, si id saluo officio facere potes. Cor. possum, si me lege soluas. Eg. tum demum soluam, quum tu promissa solueris. Cor. Nunc illud soluo. progressus sum, inquit Decimus Brutus; ad Transalpinos cum exercitu, non tam nomen cupiens imperatorium, quam cupiens militibus satisfacere. in alpinos, de quibus meminit Plinius, malunt quidam reponere. Nos, si in suum ordinem per tempora epistolae essent digestae, iusto etiam sacramento contenderemus, neutram lectionem esse recipiendam, quum paulo post uideamus alias literas ex castris Regij esse datas: quae ciuitas quantum ab alpiibus distet, nos optime scimus, qui in ea sumus educati. nunc itaque sit satis admo-
 2169. „
 92. „
 93. „
 Fr. 301. „
 93. „

nisse, in ueteribus libris ita legi. progressus sum ad amicum exercitum: in alijs, ad Cisalpinos: qua lectionem ego magis probo. Pier. expendendus erit hic nummus, & accurate spectandus. nam uereor, ut sit bonus satis. senus quidem certe minus placet. Cor. alius dabitur atque hunc tu ex lancibus, spectatione, sono, heraclioque; etiam lapide, si libet, explora. hic in epistolis Ciceronis ad Q. fratrem signatus est. ubi syllaba principio uerbi adiecta totam sententiam contrariam facit, atque Cicero ipse uolebat ea autem est, in, apposita ante exorabilem his uerbis. in literis mittendis (ut saepe ad te scripsi) nimium te exorabilem praebuisti. unde

- » Statim subiungit, tolle omnes, si potes, iniquas: tolle inusita-
 tas: tolle contrarias. id quod non fuisset necesse, si se Q.
 Cicero nimium inexorabilem, ut descriptum est, præbuis-
 set. ea de re etiam in prima epistola hoc modo illum ad-
 » monuerat. sit annulus tuus, non ut uas aliquod, sed tan-
 » quàm ipse tu: non minister alienæ uoluntatis, sed testis
 tuæ. testatur præterea alibi Cicero literarum missarum
 in Q. fratre negligentiam à se reprehensam. ad huc nummum
 illa fiat accessio, uideri nobis ad eundem sic legendum. Lu-
 » men etiam apud Anitium uidebimus, ut paratum sit, ubi
 nos, etiam, reponimus, esse legitur. forte, et, scri-
 ptum fuerit, et librarij, eē, descripserint. lumine
 autem multo Marius delectabatur. unde ad ipsum scri-
 bit, Stabianum perfrasse, et patefasse Seianum. est
 quoque uidendum, num libro ad eundem tertio illa
 » omnia ita sint corrigenda. Quod me hortaris, ut absol-
 » uam, habeo absolutum suauē (ut mihi quidem uidetur)
 » et nos ad Cæsarem; sed quæro locupletem tabellarium, ne
 » accidat, quod Erigonæ tuæ; cui soli, Cæsare imperato-
 » re iter ex Gallia tutum non fuit. nam et libri quidam
 adhuc retinent hæc uerba ferè omnia, sed perturbata; et
 de fabula Erigones, ante etiam queritur eam quasi in-
 terceptam ab Appio fuisse, certe sibi ab eo non esse
 redditam, quum Romam perferendam à Q. Cicero-
 ne accepisset, sic scribens. in quarta epistola nihil sanè
 » erat noui, præter Erigonam, quam si ab Appio ac-
 » cepero, scribam ad te, quid sentiam: nec dubito, quin
 » mihi placitura sit. Iam, quando iandudum in episto-
 lis ad Q. fratrem uersamur, addamus et illud tan-
 » quàm corollariū, Mater Porcia nō discedit, sine qua eda-
 »

Q. Fr. 292.

Q. Fr. 300.

Q. Fr. 313.

94.

Fam. 94.

Q. fr. 328.

95.

Q. Fr. 320.

Q. fr. 328.

96.

„ citatem pueri pertimesco. Quis nesciat uxorem Q. Cicero-
ronis fuisse Pomponiam Pomponii Attia sororem? Quid
est igitur, quam ob rem eam hoc loco Porciam uocet? confi-
teor ingenue me nescire, nisi Pomponia etiam Porcia sit
appellata, uel legatur Pomponia, uel certe Porcia Ciceronis
pueri fuerit nutrix; cui id esset curæ, ne puer nimium ede-
ret: quæ cura planè nutrias potius, quàm matris esse solet:
& nutrix non minus à scriptoribus, quàm à pueris mater
solet appellari, ut à Plauto in Meen.

prologo

„ Mercator quidam fuit Syracusis senex:

„ Ei sunt nati filij duo gemini

„ Ita simili forma pueri, ut mater sua

„ Non internosse posset, quæ mammam dabat;

„ Neque adeo mater ipsa, quæ pepererat.

Quem poëtarum, & scriptorum morem si scirent interpre-
tes, scirent quoque, quare Polydorus Ilionam, quæ sit so-
ror, sic matrem appellet.

Vo. ph.

11.

„ Mater te appello, tu quæ curam somno si spenso leuas;

97.

„ Neque te mei miseret, surge & sepeli natum.

Quam enim uiuus ut matrem habuerat, eam quoq; iam
mortuus matrem uocat. quam rem pluribus persequitur
& Hyginus in fabulis, & Acron, dum illa carmina
Horatij interpretatur,

b. Sat. 2.

„ Non magis audierit, quàm Fufius ebrius olim,

„ Quum Ilionam edormit; Catienis mille ducatis,

„ Mater te appello clamantibus.

eam fabulam fecit M. Pacuius; in qua hæc dicebantur,
& illa Polydorum ut filium agnoscebat: unde Cicero li-
bro academicarum questionum secundo ita scribit. Quid
Iliona somno illo? Mater te appello, non ne illa credit filiã

Vo. ph.

locutum, ut uerè experrecta etiam crederet? Eg. si nummos huiusmodi proferas, nã tu dignus sis, cui prouincia prorogetur. Cor. natura comparatum est, ut res, aliæ aliter & nascantur, & habeant. sic nummi sunt alii boni, alii deterioris notæ: sunt item magni nonnulli, multò plures parui, sed omnes ferè rotundi: nã; tales omnibus locis exiguntur. ita fit, ut necesse sit eum, qui pensionem seluat ex omni genere nummos repræsentare. quod etsi nihil refert, quòd ad summam attinet, quoniam exæquatur numero, quod pondere, & magnitudine perfici non potest; solet tamen creditori, uel ei, qui pecuniam scribit, nummus unus magnus esse gratior, quàm plures minuti, qui idem habeant pretium. Tu quoque, si quid probi nummi à me promitur. statim illud arripis: si uerò sit paulò seius, non spernis tu quidem illud, quæ tua est humanitas, sed non æque libenter accipis. qua in re aures religiosas, & tuum acre iudicium agnosco; qui mirima quæque non aures, sicut nec generosus ille tuus elephas murem capit. Nos tamen, quoniam ita nostra ratio postulat, non uerebimur assẽm illum etiam porrigere. alter is, qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne subleuabat quidem; qui se nihil contra huius uoluntatem aiebat facere posse, elapsus è soceri manibus, ac ferro, bellum terra, & mari comparat. Quid hic mutatum sit, uos iam cognosatis, & cognoscet quicumque hanc lectiõnem cum uulgata contulerit. Pier. assẽm quidem dedisti, ut dixeras, sed non eum, qui sit reiiciendus. Cor. quoniam nihil reiicatis, quamuis exiguum, ero adhuc impudentior. d. bo Te runcium, qui exactus est ex iisdem ad Atticam epistolis. nullo enim modo posse uideo stare istum diutius;

Att. 156.

98

Att. 160.

99.

- „ quin ipse per se, etiam languentibus nobis, concidat. quip-
 „ pe qui florens, ac nouus primis diebus ipsi illi egenti, ac
 „ perditæ multitudini in acerbissimum odium uenerit; qui
 „ duarum rerum simulationem tam citò amiserit. ueniret
 „ passim, non uenerit legitur, ut de reliquis fileam. his
 „ accedat, quod sæpe fit litera ex eo, sic dicam, interuallo,
 „ quod à librariis inter uerba inseritur, ut ea seiungat; quū
 „ præsertim non est satis depressum. nulla tamen litera est,
 „ quæ ex eo facilius nascatur quàm i, l, & t: quæ ultima mihi ui-
 „ detur uata in eo uerbo, quod in epistolis ad eundē Atticū
 „ ita legitur. ego autem, quia scripseras te proficisci cogitare
 „ (etenim audierā nemini taliter licere) et eò te habere cense-
 „ bam; & quia à pueris diploma sumpseras. aliter, quàm taliter
 „ uerbum magis esset Ciceronianum, & sententiæ magis
 „ aptum: quasi ita dicat. Quia scripseras te proficisci co-
 „ gitare, eò censebam te habere diploma, quoniam audie-
 „ ram nemini aliter licere, hoc est, sine diplomate pro-
 „ ficisci. Sic etiam soleo legere illa uerba ad eundem. de
 „ meo itinere uariæ sententiæ. multi enim ad me. sed tu
 „ incumbes, quæso, in eam curam. magna res est: an pro-
 „ bas, si ad calend. Ianua. cogitamus? meus animus est
 „ æquus, sic tamen: ut nihil offensionis sit. & tu etiam
 „ scribe, quo die olympia, quo mysteria scilicet, ut scies.
 „ item paulò post. rescripsi scilicet primum me iam pro-
 „ fectum, ut integrum non sit; deinde ὅτι πῶς ἔστι
 „ esse me, qui Romam omnino post hæc arma non ac-
 „ cesserim, neque id tam periculi mei causa fecerim,
 „ quàm dignitatis; subito ad ludos uenire. hæc omnia
 „ nisi ita legantur, nec sensus, nec elegantia latina ap-

lit. 169.
100.

lit. 248.
101.

lit. 249.
102.

parebit. si qui tamen erunt, quia hoc audaciæ, & quasi temeritatis plenum iudicent, uideant ipsi: si seuis legi, aut intelligi possit; & ego nullam dicam causam, quin in eorum sententiam pedibus eam in primo quoque academicarum quæstionum libro si quis paulo acutius inspiciat, ita illa uerba legat. Aristoteles primus species, quas paulo ante dixi, labefauit. Sermo enim omnino uarroni est dandus, qui semper postea loquitur. at hæc nullo ex scripto probantur. quasi uero magis sit credendum libro pueri alicuius manu scripto, quam uirorum ingentibus, qui in literis ætatem egerint. Quoniam tamen uideo ea demum, nescio quo modo, uera iudicari, quæ de uetere libro sint descripta, non fugiam etiam hunc laborem; propomamq; ea, quæ ego descrixerim: uos, quod placuerit, si modo quid placuerit, ita uelim accipiat, ut reliqua ne spernamini, referam igitur totidem uerbis, quoniam ita iubet lex Iulia. In principio Tusculanarum quæstionum sic scriptum est. Iam illa, quæ natura, non literis afficti sunt, neque cum Græcis, neque ulla cum gente sunt conferenda. Pier. nihil hic mutatum uideo. Cor. uerum dicit in tuo libro, sed in alijs pro Græcis Græcia legitur. nec ita multò post. Sed hæc, quæ dixi, cor, sanguinem, cerebrum, animam, ignem uulgo, reliqua ferè singuli, ut multi ante ueteres. librarij hoc loco totum sanguinem miserant, sicut totum penè corpus inferius sustulerant. Nū igitur dubitamus, an sicut pleræq; sub dubitatione accipimus, sic & hæc? ydē quoq; ut pote oīs inscriptionis im-

1. Vo. ph.

152.

103.

1. Vo. ph.

156.

104.

Tusc. I.

periti, ramos in carmen, tanquam in arborem perperam inseruerunt; quum ex latinitate, & libris ueteribus rami sint hoc modo inserendi.

» Rami bacarum ubertate incuruere.

Pier. in Aldinis ita legitur. Cor. ego non uideram: nam Germanos sum secutus. Pier. Quæ sit hic latinitas, quæ id requirat? Cor. non intermittunt rami bacarum ubertate incuruere. Pier. dici aliter non potest. Cor. Quod mecum sentias, id ego te amo, eoq; magis, quod animos addis. Pier. ni dubitem interpellare, faciam id sæpius. Cor. tu uerò interpelles, uelim. quid enim gratius mihi hac interpellatione esse poterit? Pier. morem geram; quando dabitur occasio: nunc sequere. Cor. nos, inquit Cicero, qui

Tusc. I.

» sumus, num, aut si cornibus caremus, aut pennis, sit, qui id desideret? certe nemo. si quid dixerit in plerisq; libris uulgatum est. Pier. huc uidelicet transferenda erit litera, quæ supra ex interuallo facta, superuacanea erat. Cor. ita sanè censeo. sed quid hic dices? trahit Hectorem ad currum, religatum Achilles: lacerari, & sentire, credo, putat. Pier. Quid dicam? nihil mihi mutasse uideris. Cor. at qui nullus liber est à librarijs transcriptus, quem ego uiderim, qui non ita habeat. lacerari eum, & sentire putat. credo ergo hic ulciscatur, ut quidem sibi uidetur. Pier. nunc intelligo. quare uulgata illa lectio alijs placeat; nos tuam sequemur. Cor. caue tamen Pieri, ne, dum mihi morem gerere cupis, ut recepisti, studium, quo me iam, ut intelligo, prosequeris, te decipiat. Pier. amo te equidem Corrade ita, ut uix iam unum Egnatio concedam: sed nullus est tamen amor tantus, qui me possit, mihi crede, à ueritate abducere. Cor. nihil igitur das meis auribus? Pier. nihil. Cor. credo tibi uiro id æta-

I. Vo. ph.

161.

105.

tis itaque tuo iudicio contentus, ad reliqua pergo. ad finem
 primæ scholæ Tusculanæ ita describendum curavi. por-
 tum potius paratum nobis, & profugium putemus, quò
 utinam uelis passis peruehi liceat. sin resstantibus uentis rey-
 ciemur, tamen eodem paulò tardius referamur necesse
 est. nam nec rationem ullam uidetur reddere: & facile
 fuit è ueteribus libris, in quibus, sin, legitur, si. n. de-
 scribere. Pier. lectionem utranque tueri possim, sed cædò
 aliud. Cor. paulò igitur diligentius attende. etenim si ora-
 tiones, quas nos multitudinis iudicio probari uolebamus
 (popularis est enim illa facultas, & effectus eloquentiæ
 est audientium approbatio) sæpe aspernantur: ex philoso-
 phiæ disciplina ignota quid sequi excogitare possimus?
 sed si reperiabantur nōnulli, & quæ sequuntur. Pier. non
 sine causa me attentum habere uoluisti, tot uerba reposi-
 turus. Cor. sunt illa decem numero, quæ à librarys
 penitus sunt omissa: sine quibus uix apta sit cætero-
 rum constructio. par fuit negligentia in illis uerbis; quæ
 nos ita descripsimus. uidemus ne ut apud magistros eo-
 rum ludorum, qui gymnica nominantur, magnus honos
 sit, nullum ab his, qui in id certamen descendant, de-
 uitari dolorem? Pier. res digna, cui præcœnum tri-
 buatur. Cor. sit illa multò dignior, si quis reperiri possit,
 qui dolorem, non dico, simulet, ut Marius, non sen-
 tire; sed qui prorsus non sentiat: qualem requirit ea in-
 dolentia; quam philosophi tantopere laudant: de qua in
 manu scriptis libris sic Cicero scribit. Minime; inquit,
 Crantor, assentior ijs, qui istam nescioquam indolentiam
 magnopere laudant; quæ nec potest ulla esse, nec debet:
 nec ægroto etiam, inquit, nisi is, qui fuerat, sensus absit;

1. Vo. ph.
 174..
 106.

1. Vo. ph.
 175..
 107.

1. Vol. ph.
 187..
 108.

1. Vol. ph.
 192..
 109.

- siue fecetur quid, siue auellatur à corpore. uel, ut in alijs
 libris legitur, nec ægrotus est, si is, qui fuerat sensus ab-
 sit. nisi enim adsit sensus, nemo potest dolere: quum ue-
 rò abest, indolentia est quidem, sed non ea, quam philoso-
 phi quærebant. Pier. argute tu quidem in eam partem.
 sed quid si, sensus adsit legatur, ut passim, & Aldina le-
 ctio defendatur? Cor. id ego alijs disputandum relinquo.
 mihi satis est meo fungi munere. itaque illa addo uerba.
 fortis uir in sua Rep. cognitus, quæ de iuuenum amore
 scripsit Alcæus? ante quàm libros calamo scriptos repe-
 risssem, hic ego hærebam, nec poteram adduci, ut rede-
 rem Remp. Lesbiam à Cicerone summam, ut passim
 legitur, appellari. nunc in hac lectione quasi conque-
 sco. Pier. ea enim sic loquar, natia est. Cor. illam quoq;
 arbitror sic à Cicerone scriptam. his autem sunt sub-
 trahendi ij, in quos impetum conantur facere, dum se
 ipsi colligant. Pier. quo modo hic uulgo legitur? Cor.
 ei, non ij; atque alibi uerbum illud desideratur. Pier.
 uide Corrade, ne ea fuerit ueterum scriptura, qua de
 nos in nostris uarietatibus libro Æneidos tertio plu-
 ra diximus. Cor. fieri potest. Sed illa scriptura & no-
 ua est, & falsa, ubi at pro ut scribitur: quem locum, ne-
 sit necesse referre uerba, ad finem quartæ quæstio-
 nis Tusculanæ inuenies. Superfunt quidem multa, quæ
 possent à me dici; sed iam de Tusculano in Sallustia-
 nos hortos propero. Pier. quid tandem in his collegisti?
 Cor. hunc florem. Legis Plautiæ iudicia domi facie-
 batis. Pier. cur Planciam antiquas, & Plautiam figis?
 Cor. Quoniam & in peruetere libro, quem Erasmus
 Burgus uir lectissimus mihi donauit, sic legitur, &

1. Vo. ph.
225.

110.

1. Vo. ph.
226.

111.

1. Vo. ph.
226.

112.

1. Vo. or.
71.

113.

- Sallustius acusat Ciceronem, tanquam alios arbitratus suo condemnasset, alios reuocasset; id quod lege Plautia fiebat, ut docet Tranquillus in Cæsare his uerbis. quibusdam reditum in Ciuitatem rogatione Plotia confect: de qua etiam Gellius meminit. Pier. hunc florem optime odoratus es. Cor. iisdem etiam naribus uestigauit, num libro de legibus primo illa uerba ita sint legenda. Sed nobis ista complectenda in hac disputatione tota causa uniuersi iuris est, ac legum. Pier. qui legi aliter potest? Cor. haud equidem scio. sed tamen, noris, non nobis ubique describitur. ego uero mihi non ita placeo, nec ingenio meo tantum tribuo, ut audeam quippiam mutare, nisi habeam, qui id tueri possim. Pier. ut tu taceas, id tuetur ratio. Cor. multo magis id tueri debet. ex his ne, quæ dixit, tibi Attice uidetur (mihi quidem) ex natura ortum esse ius? sic enim uidetur legendum, nam ita respondet Atticus. an mihi aliter uideri possit, quum hæc iam perfecta sint? sint tamen, qui ita scribunt. ex his enim quæ dixisti Attico, uidetur mihi quidem ex natura ortum esse ius. Pier. illo Attici responso priorem lectionem mihi magis probas. Cor. spero me item non responso, sed coniectura, illa probaturum; licet ita uarie descripta sint, ut lectorem quauis peritum remorentur. Thescus eosdem migrare ex agris, & in astu, quod appellatur, omneis se conferre iussit, & symphradas ex atticis dixit. alii Symphreatidas scribere malunt. mihi neutra lectio satis placet. sed ego Eupatridas, tanquam in urbem iterum, recipiendos moneo, idque ex Plutarcho, qui in Thesci uita scribit latine ad hunc modum. pri-

2. Vo. ph.

159.

114.

2. Vo. ph.

163.

115.

2. Vo. ph.

170.

116.

CORRADI

2. Vol. ph.
170.

117.

2. Vol. ph.
174.

118.

Att. 9.

2. Vol. ph.
179.

119.

2. Vol. ph.
186.

120.

2. Vol. phi.
192.

mus nobiles, qui sunt Eupatridæ ab eo dicti, seiūxit. Pier. ueram coniecturam, & optimum coniectorem. Cor. quū quid somnariis igitur, ad me deserto. sunt multa præte- rea in eodem libro, quæ aliter mihi legenda uidentur: ut amœnitate, non amœnitati: ut ita dicat: Thebanus Epiro- tes tuus non concesserit huic Fibreno amœnitate, quam ex Quinto sæpe audio. Illud item. suade igitur, si placet, istam legem, ut ego, uti tu rogas, possim edicere. Pier. ita legis? Cor. quidni: nam ea quoque de re meminit Cicero ad Atticam his uerbis. operæ Clodianæ pontes occupa- rant: tabellæ ministrabantur ita, ut nulli daretur, uti rogas. Pier. consuetudinē rogandis legibus fuisse intelligo. Cor. illud quoque est animaduertendum. Tum ebur ex inani corpore extractum, haud satis castum donum Deo. forte non satis castum donum, quod extractum sit ex imma- ni elephantis corpore, non inani. lex quoq; illa libro tertio ita sit scribenda. ast qui turbassit in agendo, fraus acto- ris esto. nam quum illam Cicero infra interpretatur, ita inquit. Quod uerò actoris iubeo abesse fraudem, id totū dixi ex Crassi sapientissimi hominis sententia. Pier. quin respondes de iure, qui leges etiam corrigas? Cor. au- piam id quidem, si possim. sed nescio, ætatis ne sit hoc, an hominum potius uitium: ut & qui latine sciunt, iura, & qui de iure respondent, locutionem latinam penè despi- ciant. Nam quum ab Egnatio, Alaatoq; discesseris, quem mihi dabis, qui utrumq; præstare possit? Eg. Alciatus qui- dem meus, qui omnium ferè artium rationem comprehen- dit, id & alia efficiat: sed nos quid aut didicimus, aut scire possumus, qui ante ad docendum penè, quàm ad discen- dum uenimus? Cor. docebit Jalicet alios Pieri, qui ipse ne-

ſciat .Eg. non eſt hoc rationis tuæ. Cor. at eſt officii . Eg. exe qui quidem, quod ingreſſus es. Cor. exequar, ut potero. & quidem certe officii mentio me ad Ciceronis libros de officiis uocat; in quorum primo, ex libris quidem calamo ſcriptis, ſic legitur. ſuperioris generis huiusmodi quæſtiones ſunt. item infra. indicant xij tabulæ, quæ ſic incipiunt: aut ſtatutus dies cum hoſte. item poſt. quum uerò de imperio decertatur, belloq; quæritur gloria, cauſas omnino ſubefſe tum oportet eaſdem, quas dixi paulò ante iuſtas cauſas eſſe bellorum. item. ut enim cum aue ciuilitèr contendimus, aliter, ſi eſt inimicus: aliter, ſi eſt competitor: cum altero certamen honoris, et dignitatis eſt; cum altero capitis et famæ: ſic cū Celtiberis, cum Cimbris bellum ut cum inimicis gerebamus, uter eſſet, non uter imperaret: cū Latinis, Sabinis, Samnitibus, Pœnis, Pyrrho de imperio dimicabatur. Pier. tot Ciceronis uerba retuliſti, & nullum penè addidiſti tuum. Cor. auis, qui à librarijs in exilium fuerat eiectus, non poterat reuocari, niſi tot uerba quaſi centuriæ de eius ſalute ſuffragium tuliſſent. ubi uerò tot ſint Ciceronis uerba, non ſoleo libens mea admifcere, ne uidear.

» = argutos interſtrepere anſer olores.

Illa autem à me ob id referuntur, ut facilius intelligi poſſit, aut quid deſit, aut quid emendetur. Sed iã ad illa. Quoniam autem uiuitur non cum perfectis hominibus, ſed cum ijs, in quibus præclare agitur, ſi ſunt ſimulachra uirtutis, etiam hoc intelligendum puto. quid hic ſit mutatum, uidebunt, qui uulgatos (excipio Aldinos) conferent libros; & rem prorsus intelligere uolent, cupiebam hercule in aliquo libro, quibus ſcum pro in quibus, reperire: ſed quoniam

3. Vo. pho

2..

I 21.

3. Vol. pho

8..

I 22.

3. Vo. pho

8..

I 23.

3. Vo. pho

8..

I 24

3. Vol. pho

10.

- consequi non potui, quod cupiebam, non sum ausus mutare. locutio Ciceroniana certe id postulat: quia tamen postulat, non tam flagitat, quam illud. Non redere uiro bono, sine iniuria, non licet, nam si, iniuria eo ponatur loco, ubi uulgo est descripta, possit facile alio trahi, atq; sententia postulat. item. hinc Decij, hinc Sapia, hinc Cn. & pub. Sapiones. uel, ut est in altero libro: hinc Decij; hinc Cn. & Publij Sapiones. utraque lectio Africanum annumerat, uulgata excludit. Prætereo illud prudens, aliàs paratiores, aliàs potentiores exercitus legi non ita multò post: & præsentì animo uti, & consilio. hoc notandum iudico. Quum autem omnes non possint, ne multi quidem aut iussperiti esse, aut disertis; licet tamen opera prodesse multis: beneficia petentem commendare iudicibus, & magistratibus; inuigilare pro re alterius, eos ipsos, qui aut consulunt, aut defendunt, rogando. Pier. uerè nunc ratiocinatores imitatus es, qui summam satis grandem nunc addendo, nunc deducendo feceris, atque id ipsum notis quibusdam, & numeris, atque adeo uerbo illo, item, quod ratiocinatorum nunc est maxime proprium. itaque nos ea, quasi per transfennam prætereuntes uidimus. Cor. non credo te illa in tabulas relaturum, nisi prius diligenter inspexeris. quare nihil fuit opus dilatare, aut explicare, quæ sit alter cum libris collaturus. hoc quidem, quod est in Catone, etiam sine libro accipies.
3. Vo. ph. 10. 125. » Quid enim est iucundius senectute stipata studijs iuuentutis? an ne eas quidem uires senectuti relinquemus, ut adolescentulos doceat, instituat, ad omne officii munus instruat? Librarij eadem de re à Catone dissentiunt. Pier. Qui? Cor. hic suas uires tribuit senectuti, idq; disputat in
3. Vo. ph. 13. 126. » illud prudens, aliàs paratiores, aliàs potentiores exercitus legi non ita multò post: & præsentì animo uti, & consilio. hoc notandum iudico. Quum autem omnes non possint, ne multi quidem aut iussperiti esse, aut disertis; licet tamen opera prodesse multis: beneficia petentem commendare iudicibus, & magistratibus; inuigilare pro re alterius, eos ipsos, qui aut consulunt, aut defendunt, rogando.
3. Vo. ph. 15. 3. Vo. ph. 16. 3. Vo. ph. 47. 127. » Pier. uerè nunc ratiocinatores imitatus es, qui summam satis grandem nunc addendo, nunc deducendo feceris, atque id ipsum notis quibusdam, & numeris, atque adeo uerbo illo, item, quod ratiocinatorum nunc est maxime proprium. itaque nos ea, quasi per transfennam prætereuntes uidimus. Cor. non credo te illa in tabulas relaturum, nisi prius diligenter inspexeris. quare nihil fuit opus dilatare, aut explicare, quæ sit alter cum libris collaturus. hoc quidem, quod est in Catone, etiam sine libro accipies.
3. Vo. ph. 82. 128. » Quid enim est iucundius senectute stipata studijs iuuentutis? an ne eas quidem uires senectuti relinquemus, ut adolescentulos doceat, instituat, ad omne officii munus instruat? Librarij eadem de re à Catone dissentiunt. Pier. Qui? Cor. hic suas uires tribuit senectuti, idq; disputat in

- ea partitione: illi res quidem relinquunt, sed vires demunt; quas nos restituimus. Pier. Nos, qui sanus senes, tibi debemus. Cor. multò plus ego uobis sed hæc aliàs. nunc illa sic emendemus. Quorsum hæc: ut intelligatis, si uoluptatem
- » aspernari ratione, & sapientia non possimus, magnam habendam, esse senectuti gratiam, quæ efficeret, ut non liberet, quod non oportet. legitur quoque M. Curium, non Marium Curium tam in Catone, quam in Lælio: & cæreo, non crebro, ubi de C. Duillo meminuit. quam lectionem ueram esse, Valerius etiam Maximus ostendit, qui non historiam solum, sed uerba etiam ex Cicrone solet transferre. Nunc quoque uideamus utra duarum lectionum magis placeat. de uulgata nihil dico, quia est nota. hæc ita habet. Multas ad res perutiles Xenophontis libri sunt; quos legite, quæso studiose, ut scatis, quam curiosè ab eo agricultura laudatur in eo libro, qui est de tuenda re familiarium, qui œconomicus inscribitur, atque ut intelligatis, nihil ei tam regule uideri, quam studium agricolendi. illud uerbum, intelligatis, ita coniunctum uidetur quasi postulare, ut scatis, legatur. sed utrouis modo, siue scatis, siue facatis, legas; uidetur hinc factum, ut Africanus, tanquam Catoni iam mortuo quoque pareret, Xenophontis libros de moribus ponere non scleret, ut idem Cicero ad Q. fratrem scribit: si modo ille erat Africanus posterior, ut ex coniectura tamen, & ex his item uerbis colligi potest. Iam quis lectionem hanc non laudet? ut quisq; ætate antecedit,
- » ita sententiæ principatum tenet. antecellit tamen, qui Ciceroniani uolunt dici, ad hunc diem scribunt, nec

3. Vo. ph.

85.

129.

3. Vo. ph.

86.

130.

Ca. 6. lib. 3

3. Vo. ph.

89.

131.

Att. 294.

3. Vo. ph.

90.

132.

3. Vol. phi.
93.

3. Vol. phi. 22
93.. 22
133. 22

uident, nē il mirus Ciceronianum esse. Illud non spero me probare posse, in eodem Catone spirauisse animos in corpora, non sparsisse, legendum; et si illud proprium, hoc trās latum est; & in ueteribus libris ita legitur. hoc equidem, uel in quo iudice, probabo. Nec enim, dum eram uobiscum, animum meum uidebatis, sed eum esse in hoc corpore ex his rebus, quas gerebam, intelligebatis. Pier. animum corpori reddidisti. Cor. caue, quæso, pro eo, quanti me facis, ne id dicas, ne me Iupiter nouum aliquē Prometheū esse credat, & huc Mercurium, & Vulcanum cum aquila alleget. sed ualeat iste Iupiter. Ego mihi uideor magno labore perfunctus, qui, quæ ad meam præfecturam librariam pertinebāt, quæque ex ea ego sum exiscatus, retulerim. Nunc, si placet, aliò discedamus. Eg. id mihi non persuadebis, qui nusquam libentius, quam in meo Gelarino esse soleo. Cor. iniurato tibi credo: quippe quum nihil unquam isto loco amœnius uiderim. antequam uidissem, mirabar te tantum hoc loco delectari, ut post lectionis publicæ uacationem, nihil haberes antiquius, quam ut primo quoque die huc aduolares. Eg. si te tamen audire uelim, hinc abeam. Cor. non me solum, sed studiosos omnes; qui aduētum ad urbem tuam tam semper expectant, quam quod maxime. Ego tamen ut meam planè sententiam percipias, non tam ut hinc discederemus, dicebam, quam ut aliò sermonem transferremus. Eg. ex ambiguo dixit: & quoniam assequi non potuit, quod uolebat, nunc uult, quod potest; quodque nos exigimus potius, quam concedimus. Cor. Dicam igitur. Eg. ut lubet. Cor. Nemo ferè fuit his superioribus annis paulò doctior, qui non aliquid excogitauerit, quo Ciceronianas, quas uocant familiares, epistolas interpretarentur,

tur, præsertim ubi opus esse crediderunt ijs, qui aliquid sunt commentati; inter quos tu Egnati tuo quasi iure primum tenes locum: etsi queri soles ea, quæ studiosi semper habent in manibus, tibi adolescentulo inchoata, atque rudia excidisse; doctissimos & prudentissimos quosque uidelicet imitatus, qui res suas deprimunt, ut ab alijs extollantur. at semel, atque iterum erratum esse quidam notarunt. cuius suis est hominis errare. deinde da mihi unum, aut alterum, in quo nihil desideres, & ego illum penè Deo Optimo Maximo, in quo non est locus errori, comparare audebo. tu tamen doles perinde, quasi res tota ponderari soleat ex uno, aut ex altero loco, & non potius ex totius rei utilitate. an credis esse quenquam, qui tuas commentationes de manibus ponat, quod dixerit nescio quis Egnatium ualde errasse, qui Curionem filium pro patre, & C. Trebonium pro Aulo Trebonio scripserit? Quin uelim hoc pro certo habeas, neminem ferè esse ex his, qui nostrateis hæc literas profiteantur, qui illas non ut oracula legat, credatq; librum primum familiarium ne intelligi quidem posse, nisi illæ assidue legantur. illis ego pauca uelim patiari adiungi non tanquam mea, sed tanquam tua. tua enim sunt; quæcunque sunt mea; si modo ulla sunt mea. hæc ferè sunt. pietatem fatentur omnes dii præsertim erga Deos, patriam, & parentes: nullus tamen (quantum uidere potui) quærit; quare Cicero in prima statim epistola ita corrigit. officio, ac potius pietate, id erit in promptu, si scierimus P. Lentulum in orationibus et ad Quirites, et in Senatu post reditum, et pro P. Sestio Deum, et parentem à Cicerone appellari: qua de re

Fam. 3.

Fam. 2.

134.

2. Vo. or.

200.

2. Vo. or.

205.

3. Vo. cr.

28.

Fam. 9.

- illa quoque ad eundem Lentulum sunt scripta. periuicundæ
 ,, mihi fuerunt literæ tuæ; quibus intellexi, te perspicere
 ,, meam in te pietatem; quid enim dicam beneuolentiam;
 ,, quum illud ipsum grauissimum, & sanctissimum nomen
 ,, pietatis leuius mihi meritis erga me tuis esse uideatur: De
 Fam. 2. ,, religione porro illa, de qua toties meminit Cicero, ut
 135. interpretes fortasse uera dixerint, nullius tamen au-
 toris testimonio ita probarunt, ut fides omnino sit ha-
 benda; quum præsertim grammaticis tum demum cre-
 di soleat, quum auctores proferunt, apud quos uide-
 rint, quod affirmant. inueniet igitur diligens lector
 3. Vo. or. eam ipsam rem quum apud Ciceronem in oratione
 90. in L. Pisonem, tum apud Dionem in historiarum li-
 bro trigesimo nono, sed & Spartianus in uita Æmy-
 liani Tyranni rem pluribus persequitur. iam illud, ex
 Fam. 2. ,, illo Senatusconsulto, quod te referente factum est, tibi
 136. decernit. quanquam uix intelligi potest, quodnam Se-
 natusconsultum id esset, uidetur tamen id esse, quo Pom-
 peium rei frumentariæ præficiēbat P. Lentulus eo astu,
 ut inquit Plutarchus in Pompeio, ut ipse mitteretur
 ad reducendum Regem, occupato interim Pompeio in
 re frumentaria. quod Senatusconsultum in Ciceronis sen-
 tentiam factum est, ut ipse in oratione pro domo sua
 ad Pontifices, & in epistolis ad Atticum libro quarto
 2. V^o. or. 214. Att. 53. Fam. 2. 137. fufius scribit. & quoniam eum honorem etiam extra
 Fam. 2. 138. ordinem Lentulus Pompeio conuulit, hinc dixit in eadem
 Fam. 5. 139. epistola Cicero. eum ornasti. item, qui cum imperio
 sunt. nam annonæ præerat Pompeius, ut diximus. Pier.
 historia hæc omnia tibi aperuit. Cor. salicet. sed illud;
 Pompeium apud populum ad viij Id. Feb. quum pro Mi-

lone diceret, clamore, conuitioq; à Clodio, & Clodianis
 operis iactatum fuisse, in Senatuq; à Catone aspere, &
 acerbè accusatū nimirum ex epistola didici, quam eodē tē
 pore, eadem de re satis longam ad Q. fratrem Cicero scri-
 psit. Pier. de magistro potius tuo, q̄ ex ea epistola didicisti.
 Cor. est id quidem uerum, quod dicit Pieri: sed quum iuris
 peritus quidam homo sanè doctus in simpulo, quod aiūt,
 fluctus excitasset, ne cesse mihi fuit ad eā epistolā, tanquā
 in portum; confugere; in qua qui rē ipsam perspicue nō ui-
 det, is nihil uideat, oportet; etiam si è mundo noctē tollat;
 ut ille ex Seruij Sulpitij epistola, in qua uia scribitur. Circi-
 ter horam decimam noctis. Posibumius familiaris eius ad
 me uenit. nescit enim ille inire rationem, qua decima hora
 noctis ter. cal. Iun. esse possit, quum eo tempore nox ne
 ad octauam quidem horam producat. at satis constat id
 moris Romanis fuisse, ut omnibus anni temporibus noctē
 in duodecim horas diuiderent, & diem in totidem, ita ta-
 men, ut æstate breuiores essent noctis horæ, hyeme diei:
 prout tempora ipsa ferebant: quam rem diligentissimus ho-
 mo Aldus Manutius ex Palladio retulit. nihil est iam ig-
 tur, quam ob rem in ea epistola, noctis, deleatur, ut ille cen-
 set; qui uerba illa etiam Ciceronis ad Cælium: extrema
 pagella pupugit me tuo Chirographo: sic interpre-
 tatur, ut dicat, respondere illis Cælij uerbis. quod tibi
 supra scripsi Curionem frigere, iam calet. quid si
 potius referatur ad illud, quod in extrema epistola
 scripserat Cælius? turpe tibi erit pantherarum gre-
 ges me non habere. id enim Cicronem magis pun-
 git. & quoniam Cælius scribendi laborem se lebat al-
 teri delegare, ut in prima dixit epistola, forte hoc ipsum

Att. 308.

Fam. 55.

140.

Fam. 25.

141.

Fam. 116

Cælij manu erat ascriptū, unde chirographum appellauit.
Pier. caue Corrade, ne sis

» = Facto pius, & sceleratus eodem.

Cor. quid hoc sit? Pier. ne, dum à præceptore iniuriam propulsare cupis, ipse alteri iſferas. Cor. ita me Deus Optimus Maximus bene amet, ut ego nec illam iniuriam existimo, si quis in his rebus dicat, quod sentiat: & unus ex omnibus minime cupio quenquam lædere. Pier. sedulò id quidem à te factum est in hoc sermone, ut ne quem, nisi honorifice, nominares. Cor. tenebimus etiam deinceps hoc institutum: nec commitemus, ut nobiscum aliquis iniuriarū iure possit agere. nemo enim moleste ferre debet, si contrà sentiam ego, ac ipse scripserit; dum me contineam, ne maledictis insecter; quod alius in illis uerbis fortasse faceret.

Fam. 62.

142.

S. Vo. c. 3.

4.

» Meus in te animus quàm singulari officio fuerit, & Senatus, & populus Romanus testis est. nihil enim dicunt interpretes, quod uel legendum censeas. nos eum animum singulari officio in C. Antonium dicimus significari in oratione pro P. Sestio illis uerbis. De Antonio nihil dico præter unum; nunquàm illum in illo summo timore, ac periculo ciuitatis, neq; communē metum omnium; neq; propriā non nullorū de ipso suspicionem, aut inficiando tollere, aut dissimulando sedare uoluisse; in quo collega sustinēdo, atq; moderando, si meam in illum indulgentiam conuētā cum summa custodia Reip. laudare uerè solebatis; par propè laus P. Sestii esse debet: qui suū consulem ita obseruauit, ut & illi Quæstor bonus, & uobis omnibus optimus ciuis uideretur. hæc eò pluribus retuli, quò intelligatur hic animum singulari officio in Antonium dici, quam indulgentiam in oratione uocauit: in qua quum P. Sestium

C. Antonii Quæstorem tempore coniurationis, et item in Macedonia non ita multò post fuisse ostendat, uidentum est; an illa præscriptio epistolæ ad P. Sestium ita sit legenda. M. T. Cicero S. D. P. Sestio L. F. Quæstori, uel pro-
 » quæstori, non pro consuli, quæ lectio adhuc in aliquibus li-
 » bris manu scriptis etiam agnosatur. coniunctæ autem illæ
 » uidentur epistolæ, quemadmodum & illi erant in magi-
 » stratibus coniuncti. unde ad Sestium de Antonio etiam
 » illa scribit. Antonium, etsi eius in me officia omnes desi-
 » derant, tamen in Senatu grauissime, & diligentissime de-
 » fendi. Quod etsi à Cicerone posterius est factum: tamen
 » hæc omnia quum lego, atq; confero, in eam uenio opinio-
 » nem, ut audeam uerbis etiam conceptis iurare, epistolâ, quæ
 » est in libro primo ad Attium hoc principio, & mea spõ-
 » te faciebam antea, non modo esse diuidendam, sed in ipsa
 » etiam diuisione biennii spatium sileri. si quidem in ea scri-
 » bat se nondum esse designatum, & ad finem, diuor-
 » tium Mutiæ uehementer probari, & P. Clodium cum ue-
 » ste muliebri deprehensum esse domi C. Cæsaris, quum sa-
 » crificium pro populo fieret: quæ omnia maxime inter se
 » sunt contraria: quum satis constet, uel autore Plutarcho
 » in Pompeio, & in Cicerone, & Pompeium Mutiæ nun-
 » cium remisisse, & P. Clodium fuisse deprehensum mul-
 » tò post Ciceronis consulatum. Quin Cicero ipse eam epi-
 » stolam sic finit. M. Messalla, & M. Pisone consulibus. et
 » ii Coss. fuere altero anno post Ciceronem Cos. Quorsum
 » hæc: ut intelligamus, uel Ciceronem scribere, se nondum
 » censorem esse designatum; quod suspicari quidem de uiro
 » consulari, sed nihil affirmare possumus: uel epistolam,
 » ut diximus, diuidi oportere; & in secunda ex his duabus

Fam. 63.

143.

Fam. 63.

144.

Att. 6.

145.

- diuisis epistola hunc C. Antonium, de quo loquimur, si-
 » gnificari, quum ita scribit. Pompeiani prodromi nunciant
 » aperte Pompeium acturum, Antonio succedi oportere: eo
 » demq; tempore ager praetor ad populum. res eiusmodi est,
 » ut ego nec per bonorum, nec per popularem existimatio-
 » nem honeste possim hominem defendere; nec mihi libeat,
 » quod uel maximum est, is enim in Thracia, quæ post Ma-
 » cedoniam, autore Plinio, sequitur, proconsul rem parum
 » prospere gesserat; ut Lilius libro centesimo tertio scribit:
 » hoc q; illud est, quod dicit Cicero ad eum scribens. Sed reli-
 » qua, mihi crede, multò maius meum studium, maioremq;
 » grauitatem, & laborem desiderant: sunt & aliæ de tem-
 » pore coniecturæ; sed eas, quoniam longum est persequi, li-
 » bens omitto. Per similes est interpretum error in epistolis
 » ad Aulum Cæciam in illis uerbis. Rationem haberi ab-
 » sentis non tam pugnaui ut liceret; quàm ut, quando ipso
 » consule pugnante populus iusserat, haberetur. Credunt enī
 » L. Aemylum Paulū, qui fuit consul cum C. Claudio Mar-
 » cello, eum esse consulem, quem pugnasse dicit Cicero, ut ab-
 » sentis ratio haberetur. historia sanè habet, L. Aemiliū Pau-
 » lum pecunia corruptum cum Curione Cæsari fauisse, ela-
 » borasseq; ut imperium illi prorogaretur: mihi tamen hoc
 » totum ad Pompeium solum eo tempore consulem referen-
 » dum uidetur. Qua de re illa sunt à Cicerone ad Atticum
 » libro octauo scripta. Pompeius tertio consulatu, postquam
 » esse defensor Reip. cepit, contendit, ut decem Tribuni ple-
 » bis ferrent, ut absentis ratio haberetur; quod idem ipse san-
 » xit lege quadam sua; Marcoq; Marcello consuli finientī
 » prouincias Gallicas Cal. Martij restitit. nec ab his diuersa
 » Plutarchus & Appianus scribunt. Eg. hoc age Corrade.

Fam. 62..

146.

Fam. 83..

147.

Att. 120.

Cor. affertur quoq; probabilis causa à nonnullis, cur Milo Fam. 73.
 nem eum esse credamus, quem familiarissimum P. Sestij 148.
 Cicero libro quinto familiarium uocat; quòd in oratione
 pro P. Sestio utriusq; accusatio de ui coniuncta esse uidea
 tur. Sed multò fortasse probabilior hæc erit, si de Bestia
 dia intelligamus, idq; ex epistolis ad Q. fratrem, ubi ita
 » scribit. Dixi pro Bestia de ambitu apud prætorem Cn. Do Att. 309.
 » mitium in foro medio, maximo conuentu, inadiq; in eum
 » locum in dicendo: Quum Sestius multis in templo Casto=
 » ris uulneribus acceptis, subsidio Bestiæ seruatus esset. hic
 » parabantur crimina: & eum ornaui ueris laudibus, magno
 » assensu omnium. Pier. magno quoq; nostrum tu ista retuli
 » sti. Cor. his uerbis mihi addis alacritatem dicendi. itaq; læ
 » tus ad illud iã accedo. Curio, quia de intercalando nõ obti= Fam. 116.
 » nuerat, transfugit ad populũ, & pro Cæsare loqui cœpit. 149.
 » uideo in his Cælij uerbis quæri à uiris etiam doctis, quare
 » tantopere Curio intercalari optaret; quidq; ea res ad eum
 » pertineret. eam ego credo fuisse causam, ne citius, q̄ uellet,
 » uel posset, cogeretur æs alienum, quo erat oppressus, dissol
 » uere. ex ea enim intercalandi ratione produci dies poterat,
 » ut Macrobius, Censorinusq; scripserunt. id igitur Curio
 » quum obtinere non potuisset, cœpit pro Cæsare loqui,
 » Gallorum captus spolijs, & Cæsaris auro.
 » Diuersa erat Cicerõis rō, quũ esset procos. in Cilicia; qui tĩ
 » mebat, ne intercaleretur, atq; ex ea re aliqd̄ t̄pis accederet.
 » itaq; idẽtidẽ ab amicis p̄ literas petebat, ne itercalari, quã=
 » tum in ipsis esset, paterentur; & præsertim ab Attico his Att. 75.
 » uerbis. p̄ fortunas, qm̄ Romæ manes, primũ illud præsul=
 » a, atq; præmuni, q̄ so, ut simus annui, ne intercaletur quid.

- Att. 72. „ item, hoc tibi ita mando, ut dubitem, an etiam te rogem, ut
 „ pugnes, ne intercaletur. Pier. Ambrosius amicus meus, et
 „ cuius tuus hac de ratione quædam perite composit. Cor.
 „ de mensibus quidem, sed de re, qua de loquimur, nihil,
 „ quod sciam: interpretis uero prorsus tactus: qui tamen dignus
 „ esset uenia, si saltem dixisset se non legisse, quemadmo-
 „ dum facit in epistolis ad Papyrium Pætum, ubi de trabea
 „ quidem ueste multa refert; sed Trabeas fuerit ne poëta,
 „ an orator, ingenue fatetur se nescire: qui tamen poëta ita
 „ notus est, ut illi, qui Cicero's opera interpretanda susce-
 „ pisset, ignotus esse non debuerit; quum præsertim Cicero
 „ ipse de eo mentionem faciat & libro quarto Tusculana-
 „ rum quæstionum, & secundo de finibus bonorū & ma-
 „ iorum, ubi ita ait, Ille apud Trabeam uoluptatem animi læ-
 „ titiam nimiam dicit eandem, quam ille Cælianus, qui o-
 „ mnibus lætitijs se lætum esse narrat. Quo ex loco uidetur
 „ Cicero illa ad Cælium uerba esse mutuatus. Repente ue-
 „ rò inaccessi omnibus lætitijs. Sedigitus præterea inter co-
 „ micos Trabeæ Octauum dedit locum: ut iam scire possi-
 „ mus, quare dixerit Cicero. Nihil tibi opus illud à Trabea:
 „ à quo iam discere, sed non itidem à Papyrio, ad quem ita
 „ rursus scribit. Ibi loquor, quod in solum, ut dicitur: & ge-
 „ mitum est in risus maximos transfero. Sic enim ex sen-
 „ tentia, & ex uetusto libro est legendum. & prouerbium
 „ illud, in solum, idem est propè, quod dici solet, quicquid in
 „ bucam uenit; quicquid sese offert ad dicendum; ut fit in
 „ conuiuijs, ubi sermonis materia quæritur, utitur eo prouer-
 „ bio item Cicero libro primo de natura Deorum, Cotta hæc
 „ loquente. hinc quodamque in solum uenit, ut dicitur, effingis,
 „ atque effias. quod dum exponit prouerbiorum scriptor, mi-

Fam. 239.
150.

1. Vo. ph.
224.
1. Vo. ph.
66.

Fam. 22.
151.

Fam. 143.
152.

Vo. ph.
4.

ror, cur nullam originem, sicut eius est mos, quæsiuerit: quum præsertim ea similis uero uideri possit; natum esse ab eo solo, in quod necesse est, offa obiecta, cadere frustū ex ore pulli, quum pasatur. scriptum est enim tripudium fieri, si ex ea quid in solum (sic enim legi debet, non solidum) ceciderit; ut scribit idem Cicero libro primo & secundo de Diuinatione. ut igitur augures auspicabantur, quum quid in solum ceciderat; sic sermo in conuiuijs solet ab eo institui, quod primum occurrit. Quid quod ibidē interpretes existimant illa uerba Ciceronis esse, uel certe in Ciceronis laudem ab alijs dicta?

2. Vo. ph.
86.
2. Vo. ph.
123..

Fam. 143.
153.

Quem spectabant, cuius ob os Graij ora obuertebant sua? Quum Enniarum sit carmen in Telamone, quod iterū refert Cicero in schola Tusculana tertia ad hūc modum,

Hicaine est Telamō ille, modo quē gloria ad cœlū extulit;

1. Vo. ph.
199.

Quem spectabant, cuius ob os Graii ora obuertebant sua? ut dubitatio ijs tolli possit, qui dubitāt, sit ne legēdū, expectabā, an spectabāt, an expectabāt. Paulus Manutius iuuenis ingeniosus, & diligentiae paternae non minus, quam patrimonij hæres, ab us forte deceptus, aspectabant descripsit, nec carmen agnuit, condonetur hoc ipsum tot laboribus, quos tulit, dum familiareis epistolas reficit potius, quàm corrigit, sed ad interpretes reuertor: qui tertio decimo libro ad L. Plancium (L. enim, non Cn. ex uetere & ex ultimo epistolarum ad Atticum libro, soleo legere) credunt illud uerbum, publica, esse in sexto casu, quum sit in primo: hoc sensu: pars eorum, qui sunt in sextante, sine ulla cuiusquam querela, potest esse publica, id est publicari, atq; in publicam redigi, uel, ut diceret Suetonius, confiscari. unde subdit. ea est ad H. S. xxx. Sed de hoc Cæsar

Fa. 216.
154.

Fam. 216.
155.

- 22 uiderit. quòd uidelicet ea, quæ publicabantur, ad Cæsarem
 pertinebant; qui tunc rerum potiebatur. Credidit idem in-
 terpres in epistola ultima ad Q. Cornificium, magistros eẽ
 arbitros, quũ y sint, qui auctioni præesse solebant; de qui-
 bus plura dicerem, nisi Cælius Rhodiginus eam rem dili-
 gentissime inuestigasset. utinam uerò Cæliana diligentia
 idem interpres quæfisset, ubi esset Syria, in qua propræto-
 rem Q. Thermum tum fuisse scribit, quũ Cicero illi L. Ge-
 micillum commendauit. ego etsi satis scio eo tempore Bibu-
 lum Syriæ præfuisse, hoc tamen tum demum uerum esse
 fatebor, quum me quis docuerit, Hellepõtũ, Sardis, Ephe-
 sum, Patras, & reliqua oppida, quæ in illis epistolis nomi-
 nantur, & quibus Thermus præerat, in Syria fuisse. Nec
 nego quoq; fieri iam posse, ut
 = Ararim Parthus bibat, aut Germania Tigrim,
 Si quis mihi item persuaserit, Nicæenses eos, quos grandẽ
 pecuniam filio T. Pinny debuisse, ad Silium scribit Cicero,
 in Gallia esse, ut existimat interpres: quum ea Nicæa ex
 sequentibus, et ex Plinio alia esse cognoscatur. uerũ quoq;
 dixerit interpres in epistola Decimi Bruti ad M. Brutum
 & C. Cassium, prouinciã ipsius Decimi Bruti fuisse Gal-
 liam Celticam, si Gallia, quæ sit apud Eridanum, Gal-
 lia dicitur Celtica. Nam Plutarchus in Bruto ostendit,
 Decimo Bruto Galliam Cisalpinam datam fuisse prouin-
 ciam post Cæsaris mortem, quum iam aues inter se omnes
 reconaliti esse uiderentur. Idem fermè scribit Cicero phi-
 lippica tertia, ubi prouinciã D. Bruti Galliam ateriorem
 appellat. Sed interpres Appianum est secutus, qui Libro ci-
 uilium bellorum tertio, sic latine loquitur. Decimus Brutus
 uocare Cæsarem cœpit, & ut literas Senatus inspicere

Fam. 201..

156.

Fam. 223.

157.

Fam. 226.

158.

Fa. 167..

159.

3. Vo. or.

191.

uellet, deprecari, qui Celticæ administrationem sibi con-
 cessisset. Cæterum qui, & ubi sint Celte, ex primo Cæsa-
 ris commentario, facile est cognoscere. Eg. in his elucet in-
 genium. Cor. at hæc minima sunt præ illis, quæ iam pridē
 animo concepta, atque comprehensa contineo. Eg. quā pa-
 ris tandem, quod parturis? Cor. nondum expleti sunt ad
 pariendum menses. Eg. Elephantis hic erit partus. sed per-
 ge edere, quod maturum est. Cor. Dum Cicero Cyprios Fam. 22.
 Sextilio Rufo commendat, ita inquit. hæc, ut spero, faci- 160.
 » lus consequere, si & P. Lentuli necessarii tui legem, &
 » ea, quæ à me constituta sunt, sequi uolueris. diligentis inter-
 » pretis erat hic officium admonere lectorem, Ciliciam, &
 » Cyprum ab eodem proconsule administrari solitas, ob
 idq; à P. Lentulo, & Cicrone, qui in Cilicia fuerunt pro-
 consules, legē, & instituta Cypriis esse data. Quod uerò
 » Ciliciā, & Cyprum idē proconsul obtineret, illa uerba ad
 » Lentulū docent. Tu potes perspicere, qui Ciliciā, Cyprūq;
 » tenes, quid efficere, & quid consequi possis. Illud nunc de
 » toga Appii prætexta quasi supra adiciam, Cicronem id
 » respicere, quod ad Q. fratrem his uerbis scribit. Sum præ-
 » terea Togam Appii prætextam, quam erat adeptus Cæsa-
 » re consule, magno risu hoīum auillatus. ne id quidē præte-
 rierim, Curtiū, qui ibidem dicitur dibaphum cogitare, eum
 esse uideri quibusdā, qui quòd dubitet consulatū petere, Ci-
 cero in epistolis ad Atticum, tempora accusat. huic item, Att. 203.
 nisi fallor, olim tribunatū Cicero à Cæsare petierat, ut ad
 Q. fratrem lib. iii. scribit; ubi est nescioquo modo Appiū
 admiscet. Pier. Tu hic, quod a nis in Aegypto. Cor. an
 » nō uides, q̄ magni crocodili loca illa incolat? Pier. fugt igitur.
 » Cor. imitabor potius nepā, ut inquit ille, atq; hunc lo-

Fam. 7.

Fam. 17.

161. &

162.

Att. 313.

Att. 203.

Att. 319.

Fam. 23.

163.

„ cum, qui à tergo relictus est, capiam. De te, quia, quod spe-
 rabam: de Hillo (balbus enim sum) quod non putaram.
 Pier. hic locus multò ante à Paulo Manutio nostro occu-
 patus est. Cor. ain' uerò? Pier. aio enimmerò. Cor. illum
 amo iuuenem, quem nunquam uiderim. Pier. dignus est,
 qui ab omnibus ametur. Cor. à me quidem, uel ob id, quòd
 ingenio simili sit, atq; ego sum. Pier. non mirum, qui-
 bus idem fuerit Roscius. Cor. sed diuerso tempore. Pier.
 nihil id refert, dum fuerit idem. sed unde coniecturam fa-
 cis, uos ingenio simili esse, qui ne de facie quidem, ut
 dicis, inter uos cognoscitis? Cor. quòd eodem tempore ego
 Regii, ille Venetiis multa Ciceronis loca eodem modo cor-
 reximus. & ut reliqua omittam, ex quibus omnem illi glo-
 riam concedo, Franciscus Sessius adolescens nobilis, &
 studiosus, Ambrosiusq; Regiensis noster senex bonus, et
 doctus, & Philippus Puteus uir ingenio, et memoria præ-
 stans sunt optimi testes me antequam epistolæ à Paulo
 descriptæ ederentur, hunc locum ita emendasse, et illa Cæ-
 lii uerba ostēdisse. inde Hirrum cuncti ad non faciendum
 flagitare. spero te celeriter & de nobis, quod sperasti, &
 de illo, quod uix sperare ausus es, auditurum. quibus uer-
 bis Cicero respondet: sed ludit in Hillo ex Hirro: unde
 se balbum uocat: sicut legimus Demostrenem ita balbum
 fuisse, ut eius ipsius artis, cui studeret, primam literam non
 posset dicere. huius tamen loci fructum Paulus sine præ-
 toris edicto, me etiam lubente, capiet. ego uero alium locū,
 sed uacuum occupabo. is erit apud Plautum in Amphitruone.

Fam. 114.

Sc. 1.

164.

„ Nam Amphitruonis socium næ me uolui dicere.
 hic enim Sofia se quoq; balbum esse ostendit, sed eo lin-

- guæ uitio, ex quo pueri maxime laborant, qui s pro c di-
 cunt, & uisiam non uiciam, et alia eiusdem generis uerba
 male pronunciant. Pier. sic ille, qui se Sotiam esse dixerat,
 pugnis à Mercurio castigatus, castigat & ipse linguam, et
 se soaum uoluisse dicere asserit. Cor. rem tene s. sed quo-
 niam hic si mus, si placet, illam epistolam, non potuit ac-
 curatius agi, interpretemur. Pier. peream, ni nullem ego
 de consule Rhetor, quàm hoc præsertim tēpore de Quæ-
 store interpres fieri. Cor. at nulla est ferè epistola, in qua
 plura de quæstoribus dicantur. Fg. si me audire uolue-
 ris, ab instituto non recedes tuo. Cor. mihi iniuriam facis,
 qui dubites, an te uelim audire; quum scire possis me id
 unum, & nihil præterea uelle. audiã igitur, & ex ea pau-
- » ca degustabo, idq; in primis. competitor tuus, & idem me- Fam. 25..
 » us. Hirrus in auguratu Ciceronis, in ædilitate Cælii com- 165.
 » petitor fuit, ut in suis epistolis Cælius sæpe testatur, &
 » in illis præsertim uerbis. Maxime uerò, ut te dies, noctesq; Fam. 113.
 » quæram, competitor Hirrus curat. quo modo illum putas
 » auguratus tuum competitorum dolere, & dissimulare me
 » certiore, quàm se candidatum? is tamen postea offensus Fam. 26.
 » est ei, qui ornauit res Ciceronis diuinis laudibus; hoc est, 166.
 » Catoni; de quo idem Cælius. Hirrus tantum Catoni as- Fam. 121.
 » sensus est, qui de te iam locutus honorifice non decreuerat
 » supplicationes. idem quoq; Cato ipse in epistola ad Cice- Fam. 247..
 » ronem scribit. hanc tamen iniuriam Cæsar appellabat,
 » ut Cicero his uerbis ad Atticum scribit. Gratulans mihi Att. 99..
 » Cæsar de supplicatione, triumphat de sententia Catonis:
 » nec scribit, quid ille sententiæ dixerit, sed tantum si pplica-
 » tionem eum mihi non decreuisse. item non ita multò post.
 » Hortensius quid egerit, auco scire; Cato quid agat; qui dñ Att. 101.

- » quidem in me turpiter fuit maleuolus, dedit integritatis,
 » iustitiæ, clementiæ, fidei mihi testimonium, quod non
 » quærebam: quod postulabam, negavit. id itaque Cæ-
 » sar his literis, quibus mihi gratulatur, & omnia pollicetur,
 quo modo exultat Catonis ingratiſſimi iniuria? & quidē
 Catonem sibi inuidisse, & anteferre uo'uiffe Cicero
 ipse non semel ostendit, ut ad Atticum lib. iiii. Tu purgas
 Att. 47. » eos, quos ego mihi scripsi inuidisse, & in eis Catonem,
 & ad eundem libro sexto. sed heus tu, nunquid moleste
 Att. 96. » fers de illo, qui se solet anteferre patruo sororis tuæ filij?
 167. » item libro quinto. quod scribis libenter repulsam tulisse eū,
 Att. 76. » qui cum sororis tuæ filij patruo certarit; hoc magni amo-
 168. ris signum. is autem erat Cato, qui in petitione præturæ,
 & consulatus ita repulsam tulit, ut sequenti die unctus
 in campum descenderit, & post prandium, ut scribit Plu-
 tarchus, rursus, ut solebat, sine calceis, & tunicis in forum
 ueniens unā cum familiaribus ambulauerit. uictus est autē
 Cato in consulatus petitione à Seruio Sulpitio Rufo, &
 M. Claudio Marcello; in præturæ à Vatirio: hinc Cicero
 ibidē cum Stomacho dixit at à quibus uictus? ex his for-
 Att. 76. » tasse colligi potest, eundem Catonem quasi rutili signifi-
 169. » cari in illis ad L. Mesanium uerbis. Ego is sum, cui nisi in-
 Fam. 77. » uidisset is, quem tu nunquā amasisti (me enim amabas)
 170. » & ipse beatus esset, & omnes boni. Eg. + quanto melius
 est bonum Quæstorē, quā ineptum interpretem agere?
 Cor. Quæstor igitur nunc Quæstores quæram. Eg.
 quos tu mihi Quæstores narras? Cor. eos, qui in eadem ad
 Cælium epistola nominantur ita confuse. postremo non
 Fam. 26. » tam mea sponte, quā potentissimorum duorum exem-
 171. » plo; qui omnes Cassios, Antoniosq; complexi sunt. tacebo

ego: sic ad Atticum scribens Cicero loquetur. Pōpeius eo
 » robore uir, his radiabus, Q. Cassium sine scrite delegit, Att. 96.
 » Cæsar Antonium; ego sorte datum offenderem, ut etiam
 » inquirerem in eum, quē reliquissim? Pier. eadem de re illa
 scripta uidentur. Cor eodē etiam tēpore, & eodem ex lo
 co. Pier. ex his etiam, qui sint illi duo potentissimi, intelli
 tur. Cor. quid nī intelligatur, quum sint relati? Pier. ut ani
 mus quasi acquiescat, quū quod difficile, arduumq; prius
 fuerat, facile, planumq; iā factum est: Cor. sunt tamen, qui
 ex familiaribus epistolis immitationē tantum petant, et ni
 hil quærendum præterea censeant. Quare si qua sunt pau
 lō obscuriora, ea prætereunt: quod putent nihil interesse ea
 scire, quæ uel notis inter amicos significantur, uel quæ ad
 historiam quidem pertineant, sed non sint tamen tanti, ut
 multum operæ his perquirendis sit ponendum. Pier. sem
 per ego his ero auctor, qui nos iratia hæc studia sectantur,
 ut nec multum, nec tamen nihil ponant. par enim stultitia
 est ibi te perpetuò exercere, ubi nihil proficias, & in
 his hærere, quæ profitearis, si modo sciri possint. Cor.
 quotus uerò quisque est eorum etiam, qui has epi
 stolas publice legunt, qui in his ad M. Curium uerbis
 » non hæreat? pedibus es consecutus, ut ibi esses, ubi nec
 » Pelopidarum, nosi cætera. & paulò post in altera Fam. 108.
 » epistola. quin hinc i, se euolare cupio, & aliquò perue
 » nire, ubi nec Pelopidarum nomen, nec facta audiam. 109.
 fuit tempus, quum credidi Cæsarianos omneis hic signifi
 cari, quòd i, quemadmodum Pelopidas Thebens, qui in
 essent quasi exules, in patriam uenissent, ex eaq; aduerso
 rios expulissent. mouit me postea ab ea opinione, quòd nō
 uidebam, qui fieri posset, ut quasi in prouerbum ue

Fam. 108.
 109.
 172.

missent illa uerba; pelopidarum facta, de rebus malefa-
 ctis; quum Pelopidas cæteris in rebus uir fuerit summe
 laudatus. itaque cœpi cogitare, num dicti fuerint Pelopidæ;
 quod scæui essent, sicut Pelopis posteris; in eaq; sententia
 animaduerti etiam uiros doctissimos esse, sed ita tamen,
 ut in eis diligentiam maiorem desiderem. quærere enim de-
 buerant, unde originem habuerit hoc dictum. mihi quidem
 inde natum uidetur; quod, quum Pompeius Agamemnon
 diceretur, solitus erat ipse Cæsarem appellare Aegystū,
 quod is Mutiam uxorem eius existimatus sit uitiasse, ut
 scribit Tranquillus: ex quibus intelligi facile potest, qua-
 re Cicero toties dicat sibi eò fugiendum esse, ubi nec Pelopidarum
 facta, nec nomen audiat, atq; hæc quidem ad
 M. Curium uiuo Cæsare; illa ad Atticum iam mortuo
 scripsit. itaq; exire aueo, ubi nec Pelopidarum, inquit. Itē.
 itaq; etsi ne antea quidem dubitaueram, tamen nunc eò mi-
 nus, euolare hinc, idq; quamprimum, ubi nec Pelopidarum
 facta, neq; famam audiam, in quibus M. Antonium tan-
 quam Cæsaris imitatoremaxime notat. Pier. duo sunt
 uerba, quæ me cogunt à te in hac re dissentire. Cor. fieri id
 non potest, ut ii inter se dissentiant, inter quos iam sit illa
 uoluntatum, studiorum, & sententiarum summa consen-
 sio, quæ in amicitia requiritur. Pier. uerbis diuntaxat. Cor.
 quæ illa sunt tandem? Pier. alterum ad Curium, nosti; al-
 terum ad Atticum, inquit. Cor. meo telo tu quidem me pe-
 tis. Pier. ex his, inquam, uerbis, illud totum, quod de Pelopi-
 dis dixisti, non è Pompeii, & Cæsaris scelerate factis na-
 tum, sed de tragœdia aliqua, forte Ennii Thyeste, sum-
 ptum uidetur. nam illud, nosti cætera, sic interpretor, quæ
 sunt ibi scripta: item illud sic, exire aueo, ubi nec Pelopida-
 rum

Att. 227.

173.

Att. 243.

174.

rû, iquit, scilicet aliquis, qui in ea tragœdia loquitur. Cor-
 ne uerbis quidē Pieri à me, quod maxime gaudeo, dissen-
 tis. nam tu unde sumptū, ego quare à Cicerone sic usur-
 patum sit, disputo: & nunc addo, quare ad M. Curium, &
 ad Attium tantum, quod sciam: nisi si quis contendat ijs
 duobus tantum id notum, & quasi notū, & signū quod-
 dam inter eos, qui erant amicissimi, & Ciceronem fuisse:
 » quale illud est ad eundem Attium. Quātam porrò mihi Att. 29.
 » expectationem dedisti conuiuijs τῶν ἑσπερίων: ubi non 175.
 nulli legunt, conuiuij istius ἀσπερίων: aliqui, conuiuiis tuis
 ἑσπερίων: alii conuiuiis tui Astyagis; & de Cæsare di-
 ctum uolunt; qui eo tempore Pompeio filiam erat colloca-
 turus. quod et si uerisimile uideri potest; placet mihi tamē
 magis ad M. Catonem referre; qui nunquā induci po-
 tuit, ut cum Pompeio affinitate se deuincaret, quamuis ad
 id ipsum & uxor, & sorores illum cohortarentur: quod
 diceret obsides se contra Remp. nunquā uiro tam ma-
 gno daturum. prouidebat enim uir ille prudens mali quip-
 piam ex illo coniugio Reipub. euenturum: sicut Astya-
 ges responso illo perterritus neque claro uiro, neque ci-
 ui dedit filiam; ne paterna, maternaq; nobilitas nepotis
 animum extolleret. Iam Pompeium quoq; Cicero per
 notas modo Sampficeramnum, modo Hierosclymari-
 um, modo Arabarchen appellat. de Arabarche tamen
 docti dissentiunt. alii enim Pompeium, alii M. Antonium Att. 33.
 significari uolunt. ego, quod Arabarches is dicatur, qui 176.
 exigendis uectigalibus in Arabia sit præfectus, & non
 simpliciter mollis, sentio equidem cum Alciato uiro iu-
 risperitorum eloquentissimo, & eloquentium iurisperi-
 tissimo, ut dicebat Crassus de Scæuola: quod uerò

hic Arabarches Antonius intelligatur, tam dissensio, quam qui maxime. siquidem illa epistola fuit scripta multo ante quam Antonius in Aegyptum sit profectus, nedum uestigalia exegerit. & secunda illa uestigalia, quae ex Plutarcho refert Alaius, post Ciceronis etiam mortem exegit. praeterea eo tempore nondum tantus erat Antonius, ut Cicero magnopere curare debuerit, quo ille in se esset animo. hic tamen ostendit magni sua interesse, scire, quo in se animo sit Arabarches, quum inquit. uelim ex Theophane respicere, quoniam in me animo sit Arabarches. postremo Theophanes, ex quo uult Atticum respicere, Pompeio, non Antonio erat intimus: de quo Plutarchus in Pompeio, Caesar libro tertio de bello civili, & Cicero ipse in his ad Atticum epistolis sepe mentionem faciunt. contra Pompeium significari & ea, quae sunt dicta, & illa in epistola superiori uerba docent. Nunc uero Sampsicramne quid dices: uestigal te nobis in monte Antilibano constituisse, agri campani abstulisse. Qui uestigal igitur in monte Antilibano constituerit, Arabarches iure dicitur. Pier. quanti refert historiam scire, ex qua tot aureos refers? Cor. sic promissorum, & nominum ratio postulat. Pier. meministi equidem te id nobis promittere: & tu nobiscum sancte fidem seruas, qui tot aureos, & tot nomina soluas. Cor. nec nunc quidem a nominibus discedo, in quibus maiorem partem nostra pecunia consistit: atque nunc illud exactum refero. Scribit ad Dolabellam Cicero, & populum soliatum esse de P. Syllae morte, & se unum

Att. 31.

Fa. 131.

177.

uereri , ne hasta Cæsaris refrixerit . non repetam hoc loco , quæ commentis sint , qui Ciceronis epistolâs interpretandas , corrigendasq; susceperunt . rem paucis dicam . P . Sylla temporibus Syllanis in uendendis cuium proscriptorum bonis hastæ præfuit ; quare ita delectatus est , ut Cæsarianæ quoque hastæ præesse curarit ; idq; asscatus sit , ut Cicero libro secundo de officiis sic testatur . hastam illam cruentam P . (P . enim , non L . legendum est) Sylla quum uibrasset dictatore propinquo suo ; idem sexto & trigésimo anno post à sceleratiore hasta non recessit . quo in loco illud animaduertendum monet Cicero , alterum quendam , qui in illa Syllæ dictatura scriba fuerat , in Cæsariana Quæstorem urbanum fuisse ; nec eum nominat . is Cornelius (quæstor enim Quæstorem quæsiui) dicebatur , de quo meminit Lepidus in oratione ad populum , quæ adhuc apud Sallustium legitur . Pier . P . igitur Sylla mortuo , uerebatur Cicero , ne hasta Cæsaris refrixisset quasi defuturus esset , quem Cæsar in eius locum substitueret . Cor . hoc est , quod Cæsarius Ciceroni rescripsit . nec tamen Cæsar diutius nos . P . Syllam desiderare patietur . nam habet domi notos , quos pro illo nobis restituat ; nec ipse sectorem desiderabit , quum filium uiderit . Scripserat enim ita ad eum Cicero . Nos hic P . Syllam patrem mortuum habebamus . sic enim legendum admoneo , non D . Syllam , ut passim legis . Pier . est una ex illis superioribus tuis inuersionibus . Cor . qua quidem nulla sit facilius . Pier . quid restat nominis ? Cor . multum . Pier . quin dicas ? Cor . Laurentius Caius homo in primis elegans , et mihi studijs , usq; et consuetudi-

3. Vol. ph.
38.
178.

Fa. 254.

Fa. 253.
179.

ne iam inde à primis annis coniunctissimus superiore anno Bononiæ, quum adesset Alexander Panninus uir græcis & latinis literis eruditus, de me quærebat, quid haberem de nominibus uel imponendis, uel etiam mutandis, quod esse usui studioso posset. respondi longam esse eam disputationem, & à Pythagora usq; repetendam, qui ponendis nominibus etiam uocalium numerum obseruandum putabat: & ob id eam esse omitte-
 tendam: nec dicendum quidem, quam uim nominibus nonnulli inesse existiment; sed ea potius paucis referenda, quæ pertinerent ad eos autores, quos quotidie in manibus habemus, interpretandos. reiecamus itaq; illum ad philosophos, quod ad rationem, & causam imponendi nominis spectaret; & hæc ferè, quæ nunc uobiscum loquar, retulimus. In more, institutoq; apud Romanos positum fuit, ut colonia, exercitu, populoq; lustrandis eligerentur bonis nominibus, qui hostias ducerent: & ut consules in delectu obseruarent, ut primus miles fieret bono nomine: tanti existimabant referre, bono nomine esse eum, à quo delectum incipiebant. quin legimus contra mali ominis euitandi causa sæpe etiam locis nomina esse mutata. Et quoniam huc uenimus, ut iam de mutandis nominibus sit aliquid dicendum, eam rationem in quinque partes diuidamus, in manumissionem, testamentum, ius nouæ ciuitatis, religionem, & artem meretriciam. Manumissione nomen mutatur, quum seruus donatur libertate, & patroni nomen sequitur: qua de re quondam Politianus plura scribit, nos aliud agemus. Pier. quid istud erit? Cor. quod à grammaticis est omissum. Pier. iam non erit unū.

Cor. es uates, tria sunt. Pier. non solent grammaticæ rem solam omittere: sed quæ ea sunt? Cor. hoc est primum. is, qui erat manumissus, statim eum, à quo factus erat liber, ita salutabat. Salue mi patrone, quem morem Plutarchus in Fabio sic latine scribit. Minutius Fabium egredientem patrem suum magna uoce appellat. milites quoq; Minuti, milites Fabii patronos salutarunt: hæc autem libertorum ad manumissores salutatio erat. hinc Plautus noster in Meen. ita scripsit.

- » Me. mea quidē hercle caussa liber esto, atq; abito, quò uoles. Sc. 20.
 » Mes. nēpe iubes? Me. iubeo hercle uerò, siq; d' i pii ē i te mihi. 180.
 » Mes. salue mi patrone. Me. quoquo modo tu liber es adole-
 scens gaudeo.

Pier. dic iam seandum. Cor. Romani quos libertate donant, illorum corpora minuta conspergunt festiua. Pier. Plutarchus in libro de his, qui tarde à numine corripuntur, huius est autor. Cor. bene dicis: at huius Plautus in Persa, ut manumissi sequenti die irent supplicatum. Pier. refer carmen. Cor. hoc est.

- » Do. sapienter sanè. To. supplicatum cras eat. Sc. 100

Pier. religiose, hoc erat, nisi fallor, tertium. nunc ad tuam diuisionem reuertere. Cor. testamentum idem Politianus recte obsignauit. Pier. Tu nullum supponis? Cor. quid ego supponam, aut illud rumpam, quod ratum esse maxime cupiam? Pier. nihil ad ea prorsus addis? Cor. quū ille doceat testamento nomina sæpe mutari, quod quærimus, quid ego addam, nisi Ciceronis illa ad Atticum uerba ad id esse referenda?

- » Dolabellā uideo Liviæ testamento cum duo Atti 06...
 » bus cohæredibus esse in triente, sed iuberi mutare nomen. 181.
 » est πολιτικὸν σκέμμα, rectum ne sit nobili adolescenti

mutare nomen mulieris testamento. hunc antiquorum morem quum nosset uir & doctissimus, & nobilissimus Aurelius Fosseus ciuis noster, domum, & reliqua sua bona præceptorum, qui sit per senatum eligendus, & tot adolescentibus studiosis, quot ijs bonis ali possint, ea quasi lege legauit, ut Aureliani omnes uocarentur. Eg. ò ciuem optimum. Illius ne propinquus est Ludouicus Fosseus, qui Rauenæ Quæstor fuit Pôtificius? Cor. est. sed unde tu meum nosti patronum? Eg. mihi quoq; Romæ in quadam causa fuit patronus, meq; sibi illa sua summa bonitate, & fide ita deuinxit, ut ne sciam, an ullus sit, cui ego plus debeam. Cor. mihi uerò nec dictu quidem est facile, quantum illi debeam. quare illud aliàs, nunc ad rem. idem fermè Ludouicus Farusius ante fecerat, quod postea Aurelius. Eg. ò ciues dignos, qui essent quàm ditissimi. Cor. iã de adoptione idem, quod de testamento dici potest. qui enim adoptantur, in alias transeunt familias, & illarum nomina uel sumunt omnino, uel suas adiungunt, ut de Scipione, et Fabio Aemyliantibus legimus. qua de re mecum sæpe Regij Ioannes Castrus iuuenis & ciuili & Pontificij iuris peritissimus differebat. Pier. rē istã breuiter hercule perstrinxisti. Cor. non scleo ego nodum in Scyrpo quærere. Pier. Laudo. Cor. Qui ciuitate donabantur, uel nomen prorsus mutabant suum, ut L. Tarquinius Priscus appellatus est ille, qui postea fuit quintus Romanorum Rex, quum Lucumo prius diceretur: uel illius ciuis, per quem ciuitatem erant adepti, uel quo plurimum erant usi, nomen, suo non mutato, sequi solebant. hinc Cicero ad Aulum sic scribit.

13 C. Auianus Philoxenus est hospes meus, quem Cæ-

- » *far meo beneficio in Nouo comenses retulit: nomen autem* Fam. 219.
 » *Auiari hic secutus est, quòd homine nullo plus est usus,* 182.
 quàm Flacco Auiano. nec multò ante ad eundem. L. Man Fam. 218.
 » *lius est Sosis: is fuit Catinensis, sed est unà cum reliquis* 183.
 » *Neapolitanis ciuis Romanus factus. item clarius paulò* Fam. 219.
 post ad eundem. Demetrio Megæ Dolabella rogatu meo 184.
 ciuitatem à Cæsare impetrauit: qua in re ego interfui. ita=
 » *que nunc P. Cornelius uocatur. is enim, qui impetrauerat,*
 P. Cornelius Dolabella dicebatur. persimile est illud Cæ
 saris libro primo belli Gallici. commodissimum uisum est
 » *M. Valerium proallum C. Valerij Gaburi filium, cuius*
 » *pater à C. Valerio Flacco ciuitate donatus erat, mittere.*
 Sed quid ego exempla perquiro, quæ plura sunt, quàm ut
 percenseri nunc à me possint? quare ad religionem, si pla
 cet, aggrediamur. Eg. nobis quidem non placet, qui se
 mel nos Christo addiximus. Cor. scio quid dicas, sed
 pergo. uirgo, quæ uestalis erat futura, quum capiebatur,
 amata à Pontifice Maximo appellabatur, quoniam quæ
 prima est capta, hoc fuisse nomine traditum est. hinc forte
 profecta est illa consuetudo, qua summi Pontifices nostri
 utuntur, ut, quum renunciati sunt Pontifices, nomen mu=
 tent: licet dicant id primo institutum à Sergio, ne os
 suillum, quod nomen ante fuerat secutus, amplius usur=
 paret. manauit postea latius hæc consuetudo usque
 adeò, ut qui Diui alicuius sacris inicianur, ne Chri=
 stianos quidem se esse credant, nisi id nomen, quod ser=
 uatori Christo die lustrico in fontis sacri aquis consecra=
 runt, mutant; tanta est hominum religio, ne dicam, su=
 perstitio. uidentur etiam meretrices nomina mutasse, quum

- suam artem profiterentur: quod aperte Plautus in Poena lo ostendit, sic scribens.
- Sc. 15. 185. » Tua pietas nobis planè auxilio fuit,
 » Quum huc aduenisti, atq; hodie in ipso tempore.
 » Nanque hodie earum mutarentur nomina,
 » Facerentq; indignum genere quæstum corpore.
 Quem morem respexisse etiam Iuuenalis ibi uidetur.
- Sat. 6. 186. » Tunc nuda papillis
 » Constitit auratis titulum mentita Lyciscæ.
 etsi scio hæc aliter & posse, & solere à doctis interpre-
 tari. addam & illud ultimo loco, consueuisse etiam can-
 didatos aliquod honestum cognomen usurpare, ut ex ea
 re gratiam sibi apud populum compararent: hinc dixit
 Cicero ad C. Trebonium scribens. forte candidatorum li-
 centia hic quoque usus hoc subito cognomen arripuit. Et
 quoniam paulò ante de meretricibus sumus locuti, ante-
 quam me flumine uiuo abluam, sciendum est locum, ubi
 prostabant, uel certe quidem ubi prostituebantur puellæ,
 pergulam à ueteribus appellari: unde in Pseudolo apud
 Plautum sic loquitur Leno.
- Fam. 255. 187. » Si mihi non iam huc culleus oliui deportabitur,
 » Te ego ipsam culleo cras faciam, deportere in pergulam.
 & paulò post.
 » Nisi hodie ex fundis mihi tuorū amicorū omnis huc penus
 » Affertur, cras Phœnicium phœnicio corio iuises pergulā.
 id metuens Callidorus amator ita Pseudolum consulit.
- Sc. 3. 188. » Quid mihi autor es huic ut mittam,
 » Ne amicam hic meam prostituat?
 Pier, quid nunc files, aut potius cogitas? Cor. an his
 unum addam, quod me pudet dicere. Pier, dum pu-

deat facere, dicere quiduis licet. Cor. bene moneo: sed mihi tamē est præfandus honos. sum enim rem dicturus, quæ sit omnium obscœrissima; in qua tamen antiqui sæpe peccabant, si modo uera sunt, quæ Martialis, Catullus, & Priapei carminis autores scribunt; à quibus fellationis, irrumationisq; sæpe fit mentio. de hac igitur (utar enim illorum uerbo) fellatione arbitror Cicronem loqui, quum in Philippicâ undecima ita scribit. Ponite ante oculos patres conscripti

» fientis introitum Dolabellæ, uocem impuram, atque

» que os illud infame. Pier, uerecunde sanè Cicero os uocat infame, ne uerbo obscœriore patres offendat. Cor. ita uerecunde, ut uix intelligi possit, nisi ipsemet paulò post his uerbis quasi exponat. Dolabellæ à puero pro delitijs crudelias fuit: deinde ea libidinum turpitudine, ut in hoc sit semper lætatus, quòd ea faceret, quæ sibi obijci ne ab inimico quidem possent uerecunde. hanc nefandissimam libidinem significat quoque Valerius Maximus libro tertio de his, qui à parentibus claris degenerauerunt, quum

» inquit. Hortensius Corbio omnibus scortis abiectio-

» rem, & obscœriorem uitam exegit: ad ultimumq; lingua eius tam libidini cunctorum inter lupanaria

» prostitit, quàm aui pro salute ciuium in fero excubuerat.

» & linguam, non os dixit, ut rem melius ad Hortensium oratorem accommodaret. nunc eo recta in balnea. Pier. nempe ut laues? Cor. id ipsum. Pier. at dixeris te aquam è uiuo flumine sumpturum. Cor. mutavi sententiam. Pier. caue tamen ne incidas in Scyllam, cupiens uitare Charybdin. nam meretrices in balneis solent frequenter

3. Vol. or.

232.

189.

Lib. 3. c. 5.

190.

3. Vol. or.
50..

191.

uersari. Cor. ob id fortasse Cicero in oratione pro M. Cælio dixit. Mulier potens. quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneatori. quo in loco rem mihi uidetur significare tunc ferè omnibus, nunc paucis notam: unam ex sororibus Clodij quadrantem appellatam, quod quidam ex his, qui illam amabant, quadrantem in eius loculum immisit, quum illa crederet argenteos nummos accepisse. ea res quum eo tempore esset uulgata, dixit Cicero Clodiam eadem permutatione in familiaritatem balneatoris uenisse, nisi ad Cæcianum enigma, de quo scribit Quintilianus, malumus referre. quid si non sit simplex iocus sed res duas respiciat et Clodiam ipsam quadrantem, ut diximus, appellatam; & morem, quo balneatori quadrantem soluebant? unde dixit Horatius.

” Quadrante lauatum

” Rex ibis.

” & Iuuenalis.

” Cædere Syluano porcum, quadrante lauari.

tt. 233..

192.

mos est enim Ciceronis, ut sæpe ludat in ambiguo, sicut in epistolis ad Attiam libro quarto decimo in illis uerbis. ò hominem impudentem, Cal. Ianu. debuit, adhuc non soluit, præsertim quum se maximo ære alieno Faberij manu liberarit, & opem ab eo petierit. licet enim iocari, ne me ualde conturbatum putes. iocari se testatur Cicero, nec tamen iocus apparet. Credo ego opem esse ioci materiam, quæ Dea est, & auxilium, quod à Faberio fortasse Dolabella petierat sed ab eo quum discessisset, ad Deæ ædem confugerat, ubi pecuniæ seruabantur, quæ à M. Antonio, & Dolabella uidentur direptæ fuisse; siquidem ad eundem Attia

- cum superius Cicero ita scripserat. Rapinas scribis
 » ad opis fieri, quas nos quoque tum uidebamus. in philip- Att. 230.
 » piis quoque sic loquitur. utinam pecunia ad ædem o- 3. Vol. or.
 » pis maneret. Item, ubi est septies millies sestertium; 156.
 » quod in tabulis, quæ sunt ad opis, patebat? Pier. nec 3. Vol. or.
 » hic iocus medijsfidius tuæ opis indigebat. Cor. de isto 178.
 » satis. quod ad superiorem quoque attinet, crediderim
 » Ciceronem, ut erat ingenio ad iocos nato, in eadem ora-
 » tione ob id, quod supra de quadrante retulimus, ita dixis- 3. Vol. or.
 » se. hoc profectò nunquàm hominum sermo, atq; opinio 52.
 » comprobasset, nisi omnia, quæ cum turpitudine aliqua 193.
 » dicrentur, in istam quadrare apte uiderentur; perinde
 » ac si dicat, in quadrantem quadrare: ut ad nomen uer-
 » bum accommodet; quod & summus pœta; facit, qui,
 » quod Scylla à uerbo græco, quod est σκύλλω, latine
 » uexo, dicta uideatur, ita ludit.
 » Quid loquar aut Scyllam Nisi, quam fama secuta est, In Sileno
 » Candida succinctam latrantibus inguina monstris, 194.
 » Dulichias uexasse rates?
 Pier. non uidit hoc Gellius. Cor. non est de eo mirum, qui
 de noctibus scripserit. præterea uim ille uerbi tantum
 quæsiuit. Pier. qua in re sæpe grammatici errant. Cor. &
 quidem tota, ut aiunt, uia. Pier. exempli causa unum
 saltem dicas. Cor. uerba quædam illi frequentatiua uo-
 cant, quæ uim eorum, unde sunt ducta, frequentem,
 & iteratam uolunt habere: atq; ad eam quasi regulam
 omnia exigunt uerba, quæ eodem modo efferruntur;
 quum tamen interdum uideas in his longe diuersam
 potestatem inesse: cuiusmodi est capto, quod non tam
 exponitur; frequenter, aut iterùm capio, quàm capio capere

CORRAD

- unde Horatius dixit .
- Sat. 1. „ Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 „ Flumina.
 Et Ovidius.
- Paris Hel. „ Nec proavo Stygia nostro captantur in unda
 „ Poma, nec in medijs quæritur humor aquis.
 multi quoque orborum senum hæreditates captant, quæ
 nec capiunt, nec cernunt. Sic non omnis, qui aduentat,
 aduenit: in quem sensum illud ad Curionem est à Ci-
 cærone dictum. Nondum erat auditum, te ad Italiam ad-
 uentare, & à Virgilio.
- Fam. 20.
 195. „
- Georg. 4. „ Nec uerò à stabulis pluuia impendente recedunt
 196. „ Longius, aut credunt cælo aduentantibus euris.
 Nec uenditare est frequenter, aut iterum uendere, sed
 uendendi desiderio teneri, & uenale aliquid propo-
 nere. Cicero ad Atticam. Q. Frater Tusculanum uen-
 ditat, ut, si possit, emat Paclianam domum. & Pli-
 nius epistolarum libro primo. Tranquillus contuber-
 nalis meus uult emere agellum, quem uenditare ami-
 cus tuus dicitur. simile est dormito. idem Cicero ad
 eundem Atticam. cœnato mihi, etiam dormitanti
 prid. cal. Maias epistola est illa reddita, in qua de agro
 campano scribis. dormitanti, id est, uolenti, uel incipienti
 dormire, & quasi somniculoso: cui simile est illud Plau-
 tinum in Amphitruone.
- Att. 10.
 197. „
- Att. 31.
 198. „
- Sc. 5.
 199. „ Dormitare aiebas: mensa ablata est: cubitum imus.
 Sic intelligenda quoque sunt illa Euangelij uerba. Dor-
 mitauerunt omnes, & dormierunt. nescio quid etiam simi-
 le habent illa Terentiana uerba.
- Matt. Cap.
 25.
 200. „
- Sc. 1.
 201. „ Primum hæc pudicæ uitam, parce, ac duriter.

22) Agebat, lana, ac tela uictum quæritans.

Quamuis Donatus ita exponat. quæritat, qui uix quotidie inquirendo uictum inuenit. Pier. hæc grammatici ad uiuum non refecant. non enim scribunt historias, ut non possint aliquando, quod modo dicet as, dormire. Cor. ego uerò illis concedo, ut etiam dormiant, tantum abest, ut illos insecer. an credis me cum esse, qui nesciam homines eos esse; nec eos modo, sed historicos etiam; tamq; hos, quam illos posse errare? Pier. historico, nisi scribat, quæ uiderit, datur hæc uenia, ut possit referre, quæ uel audiuerit, uel ab alijs scripta legerit. in quo quàm facile sit errare, nemo non uidet. Cor. ego equidem uideo id (ne alios dicam) Plutarcho non semel accidisse. Eg. uide Corade, ut de illo loquaris uiro, quem ego sæpe dubito grauiorem ne Philosophum, an diligentiore historiam appellem. Cor. ego, qui in hac prouincia nunc quæsturam gero, quid in Ciceronis uita exegerim, ad uos tantum referam: uos, uelitis ne acapere, deliberabitis. Pier. æquum postulat. Eg. dicat. Cor. sic ille in Ciceronis uita. Eg. quid si non sit à Plutarcho scripta? Cor. id fuerit curæ Bochio meo, qui illam nuper edidit. Sic, inquam, ille scribit. post hæc paucis fermè diebus eius filia, quæ post excessum Pisonis prioris uiri, Lentulo nupsit, ex partu angustia moritur. item Asconius in oratione in L. Pisonem. Cicero filiam post mortem Pisonis generi, P. Lentulo collocauit, apud quem illa ex partu decessit. P. Lentulus Cornelius Dolabella (nisi fallor) is gener dicebatur, apud quem Tullia decessit. sed audite, quæso, quibus coniecturis adducatur, ut credam tribus uiris, Tulliam nupsisse. In fine pri-

- mae epistolae ad Attium sic legitur . Tulliolam C.
 Att. 2.. „ Pisoni L. F. frugi despondimus . id factum est , dum
 consulatum Cicero peteret . quum uerò iam esset in
 Fam. 234. „ exilio sic ad Terentiam scripsit . Pisonem nostrum mi-
 „ rifico esse studio in nos , & officio , & ego perspi-
 „ cio , & omnes praedicant . Vix faxint , ut tali genero
 „ mihi praesenti tecum simul , & cum liberis nostris frui
 licet . in oratione quoque in L. Pisonem scribit , C.
 Pisonem generum secum ad ipsum L. Pisonem con-
 sulem tanquam propinquum accessisse : ut satis iam
 constare possit , Tulliam ante patris exilium C. Pi-
 soni fuisse collocatam . post reditum tamen sic ad P.
 Fam. 8.. „ Lentulum scripsit Cicero . quòd mihi de filia , &
 „ Crassipede gratularis , agnosco humanitatem tuam , spe-
 „ roq; , & opto nobis hanc coniunctionem uoluptati fo-
 Att. 309.. „ re . item ad Q. Fratrem eodem tempore . ad viij Id.
 April sponsalia Crassipedi praebui . & paulò post in
 Att. 312. „ alia epistola . Dederam ad te literas antea , quibus
 „ erat scriptum , Tulliam nostram Crassipedi prid. No.
 „ April. esse desponsatam . haec facta sunt postquam ab
 exilio reuersus est , & antequàm in Ciliciam est pro-
 fectus . illo uerò iam Ciliciam administrante , nulli du-
 bium est , quin Dolabella Tulliam uxorem acceperit .
 Pier . rem quasi ob oculos posuisti . Cor . nunc tem-
 porum argumenta per consules colligrem , nisi sa-
 rem , cum esse durissimo ore , qui gestum praesente
 Roscio , agere conetur . Pier si loqui de temporibus , prae-
 sente magistro , non uis , aliud loquere . Cor . in eam-
 dem uita idem sic scribit . Octavius ex Acaia sorore
 202 „ Caesaris erit : rectius dixisset . ex Acaa filia

sororis Cæsaris; ut scripsit Suetonius. Eg. ille tamen re-
 cte in Bruto. Cor. uel igitur dicendum illum sibi esse con-
 trarium, uel eam uitam, quod modo dicabas, non esse
 à Plutarcho scriptam. quod ut magis credam, illa
 uerba me etiam mouent. Lucullus cum manere ue-
 luti demum uicturum censebat: alij ipsum abire; quod
 mox, sedata rabie Clodij, populus eius desiderio esset
 flagraturus: hæc eadem Cicero ipse approbans di-
 scessit. hæc quàm potius non probavit, ex his ad Te-
 rentiam uerbis colligi potest. Quod si nostris consilijs
 usi essemus, neque apud nos tantum ualuisse sermo
 aut stultorum amicorum, aut improborum, beatissimi
 uiueremus. Pier. quoniam urbem non reliquisset. Cor.
 ita equidem sentio; non repugno tamen, si quis aliter
 sentiat. Pier. uinum uidelicet illud tenes, nihil ut affir-
 mes. Cor. nemo igitur me iure pertinacem uocabit.
 Pier. nemo, nisi sit planè impudens. Cor. non so-
 leo ego litigiosus esse, si quis à me dissentiat. si quid
 dico, id eò potius facio, ut docear, quàm ut uelim
 id magnopere defendere; etsi possim sæpe id testibus
 ueluti productis facere: quale illud est, quod in eu-
 dem uita legitur, Ciceronem à Catone patrem pa-
 triæ appellatum. Pier. idem sentit Appianus Alexan-
 drinus. Cor. quasi uerò ea in re præsertim magis
 sit credendum aut homini græco, aut sophistæ Egy-
 ptio, quàm Ciceroni ipsi de se scribenti. Pier. ubi id
 scribit Cicero? Cor. & in oratione pro P. Sestio,
 & in oratione in L. Pisonem his uerbis. Me Q.
 Catulus princeps huius ordinis, & autor publica con-
 siliij frequentissimo Senatu parentem patriæ no-

203.

Fa. 234.

204.

3. Vol. or.

25..

3. Vol. or.

80..

205.

in Br. 194.

1. Vo. or. 1

1. Vo. or.

88.

206

minavit, nisi factum id sit Catone referente. Nam si à
 Catone fuisset appellatus, non tacuisset, quum præsertim
 laudes, quæ à Catone proficiantur, diuinas uocare so-
 leret. Pier. posthac igitur, te autore, id Q. Catulo, non Ca-
 toni acceptum referemus. Cor. me autore, nihil feceris, si
 memineris, quod dictum est, me nihil affirmare, nihil, in-
 quam, tanquam prætor de tribunali pronuncio, neq; de
 hoc, neq; de illo, quod de eodem Cicerone scribit Gellius,
 eum primam causam pro P. Quintio egisse. Pier. an id fal-
 sium? Cor. falsum sit necne, tu ipse iudicabis: ego Cicero-
 nis uerba ea de re ex Bruto recitabo, itaq; prima publica
 causa pro Sexto Roscio dicta tantum commendationis ha-
 buit, ut non ulla esset, quæ non nostro digna patrocinio ui-
 deretur. Pier. hæc publica, illa erat priuata. Cor. parua de-
 clinatione, & quasi corpore hunc ictum effugisti: illo uel
 concides, uel abiecto sauto fugies. Quod mihi consuevit
 in cæteris causis esse adiumento, id quoq; in hac causa de-
 ficit, quæ uerba sunt in ipsa oratione pro P. Quintio.
 Pier. nõ fugio equidem, sed herbam tamen porrigo: quod
 uideã ex his uerbis alias causas ante à Cicerone dictas.
 Eg. hæc omnia Pieri cum Quæstoribus urbanis diligen-
 tius considerabimus, sine quibus temerarium est de his
 rebus quippiam decernere. Cor. id ego uos rogo. Eg. id,
 inquam, faciemus, quum erimus domi otiosi, & tabulas
 habebimus, ex quibus cognoscere poterimus, ut sint alio-
 rum Quæstorum rationes in codicem relatæ, & ut tuæ
 sint referendæ: nunc sit tibi satis, eas in aduersaria no-
 stra hic referri. tu perge. Cor. hæc sunt Ciceronis uerba
 in Verrina tertia. audimus aliquem tabulas nunquam con-
 fecisse; quæ est opinio hominum de Antonio falsa: nam
 fecit

fecit diligentissime, quæ sic interpretatur *Asconius*. hic est *M. Antonius* dissolutissimus curator largitatis oræ maritimæ, *Cretæ* mortuus. poterat melius sic interpretari, hic est *M. Antonius* orator illæ summus, qui in
 „ libris de oratore ita de se loquitur. Quasi uerò non ea præ
 „ apiã alijs, quæ mihi ipsi desunt: sed tamen ne tabulas qui-
 „ dem conficere existimor; uerum ex re familiari mea
 iudicari potest. *Pier.* boni *Quæstoris* est etiam interdum superiorum errata corrigere. *Cor.* id ego tamen uel nunquam, uel rarò facio; quòd malim penè cum illis errare, quàm me eum esse credere, qui possim quippiam, quòd illi non uiderint: intelligere. itaque ab *Asconio* iam nunc ad officium meum reuertor: in quo illud primum ex *Tusculana* quarta quæstione exactum refertur. illis silentibus *C. Amasinius* extitit dicens. & ibidem. post *Amasinium* autem multi eiusdem æmuli rationis, multa quum scripsissent, *Itali-*
 „ „ „ *liam* totam occuparunt. in uetustioribus libris *C. Amasi-*
 „ „ „ *nus* legitur; de quo *C. Cassius* ad *Ciceronem* scribens, sic meminit. ipse *Epicurus*, à quo omnes *Cati*, &
 „ „ „ *Amasini* mali uerborum interpretes proficiuntur, dicit. *Pier.* *Ciceroni* *Philosophum* reddidisti. *Cor.* Nunc alterum reddam: qui quidem tamen adhuc sit in *Ciceronis* familia, sed ita ignotus, ut uix scari possit, *Philosophus* sit, an *medius*. sic enim passim in quinta *Tu-*
 „ „ „ *sulana* schola legitur. *Asclepiadem* ferunt non ignobili-
 „ „ „ *lem*, nec *inexeratum* *Philosophum*, quum quidam quæ-
 „ „ „ *reret*, quid ei cæcitas attulisset, respondisse, ut puero uno esset comitator. Quum primum legi hunc locum, iam

De or. j. 7.

1. Vo. ph.
210.
207.

Fa. 154.

1. Vo. ph.
250.
208.

tum cœpi mecum cogitare, primum uerbum illud, in exercitum, Poeticum potius, quàm Ciceronianum esse: deinde, ut Ciceronianum maxime esset, oratori magis, quàm Philosopho esse accommodatum. quæ sui itaque libros manu scriptos: unumq; reperi, in quo ita erat scriptum. non ignobilem metricam: quibus syllabis facile adducebar, ut legerem, Eretricum: dubitabam tamen adhuc: sed dubitationem omnem sustulit liber manu scriptus, in quo recte scriptum est, Eretricum: quem quidem librum mihi huc uenienti ostendit Paulus Botus Regiensis uir & bene doctus, & bonis moribus præditus; qui cum Ioanne Peregrino Merlo Corrigiensi uiro in Philosophia & Medicina excellenti me nunc Venetiis expectat. itaque, ut ad Asclepiadem redeam, sic nunc prorsus lego. Asclepiadem ferunt non ignobilem Eretricum Philosophum respondisse; ne omnia repetam uerba. nam, & si Asclepiades Phlasius erat, inter Philosophos tamen eos, qui primo Ἐρετριῶν, deinde à Menedemo Eretrico Eretrici, & Eretrici sunt appellati; numeratur. qua de re Diogenes in Phedone, & Menedemo scribit; & Cicero secundo academicarum questionum libro meminit. Pier. gloriari potes Corrade hic te id uidisse, atque exigisse, quod superiores Quæstores ne suspicati quidē sint. Cor. Pecunias uerò interdum exegerunt illi, ubi ager non erat uectigalis. Pier. digni, à quibus ratio de pecuniis repetundis repetatur. sed unde, quæso, exegerunt? Cor. à Lælio, libro Tusculanarum questionum quinto, quem pro eo exigunt, eumq; esse credunt, qui fuit consul ann

Vo. ph.

Vo. ph.

8..

209.

L. Cornelio Scipione Asiatico; quū is sit, quī sapiēs cogno-
 mine est dictus, quiq; apud Ciceronem de amicitia dispu-
 tat. Pier. ostende locum. Cor. in illis uerbis, quæ ex libro
 » manu scripto ita sunt legenda. Similem ne putas C. Lælii
 » unum consulatum fuisse, & eum cum repulsa, cum L. Cin-
 » næ quatuor sine repulsa? Sic cum sapiens, & bonus
 » uir, qualis ille fuit, suffragiis præteritur, non populus
 » à bono consule potius, quàm ille à uano populo repulsam
 fert? nisi enim ita legantur, nec Ciceronianam elegan-
 tiam, nec uerborum constructionem agnosces. Pier. ian-
 dudum cum Philosophis, & sapientibus uersaris. Cor.
 cum uobiscum sim, non possum non cum Philosophis,
 & sapientibus uersari. sed iam ad Geometram conten-
 do. Pier. quis est? Cor. Archimedes, cuius sepulchrum
 dum gloriatur se indagauisse Cicero, illa interponit in
 Tusculanis uerba. Est enim ad portas Agragianas ma-
 » gna frequentia sepulchrorum. alibi legimus portas
 » Gargianas, alibi Sagragianas, & tandem etiam Egre-
 » dinas. Acradinas, ego legerem, idq; ex Verrina sexta,
 » ubi Cicero Syracusas describit, atque ex Luuii autorita-
 » te, qui libro uigesimo quinto ita scribit. tenebant Acra-
 » dine portas, murosq; maxime transfugæ mutatæ, in-
 » uersæq; sunt hic literæ, ut demptæ sunt paulò post in
 eadem quæstione, ubi Sardanapalum Syriæ Regem uo-
 » cat, quum Rex fuerit Assyriæ, ut satis notum est ex
 » historia. liber præterea manu scriptus Assyriæ probat
 » lectionem. Pier. ad literas redis. Cor. imò ad interpretes, q
 » laudandi sunt oēs, q pro uirili parte studiosos inuēt: multo
 » magis tamē essent laudandi: si paulò plus diligētiae adhibe

1. Vo. ph.
238.
210.

1. Vo. ph.
241.
211.
1. Vo. or.
228.

1. Vo. ph.
247.
212.

Vo. ph.

34.

213.

vent, nec lectorem desererent, ubi maxime opus est auxilio. sic facit Marsus uir sanè bonus, & ut ego arbitror, satis doctus, libro secundo de Diuinatione in illis uerbis. an Aesculapius, an Serapis potest nobis præscribere per somnium curationem ualitudinis? magis enim hic mutus est, quàm piscis: quum tamen res sit animaduersione digna, & querenti ut non in promptu, ita non prorsus in obscuro esse possit. incubabant enim antiqui in Deorum templis, ut responsa per somnium acciperent, quæ uerissima esse iudicabant: unde summus poëta sic cecinit.

en. 7.

» =Huc dona sacerdos
 » Quum tulit, & Cæsarum ouium, sub nocte silenti,
 » Pellibus incubuit stratis, somnosq; petiuit,
 » Multa modis simulachra uidet uolitantia miris:
 » Et uarias audit uoces, fruiturq; Deorum
 » Colloquio, atq; inmis acheronta affatur auernis.

Vo. Ph.

30.

» Quin & Cicero ipse in primo libro item de Diuinatione ita scribit, atque etiam, qui præerant Lacedæmonijs, non contenti uigilantibus curis, in Pasitheæ fano, quod est in agro propter urbem, somnandi causa exaubabant, quia uera quietis oracula ducebant. at hæc nihil ad Aesculapiū, imò sunt ob id dicta, ut intelligamus & antiquos ita fuisse solitos exaubare, & exaubandi diuersas fuisse causas. alij enim exaubabant in Iouis templo, ut de rebus gerendis responsa acciperent; ut incubat ille Ioui. alij alios consulebant Deos. qui uerò aduersa laborabant ualitudine, equum sanè erat, ut in Aesculapii, qui Deum erat medicinæ, fano exaubarent, ut ille Capadox Le

no apud Plautum, qui quum frustra expectasset. oraculum de ualitudine reasperanda, ita quæritur.

- » Migrare certu' si iam nunc è sano foras;
- » Quando Aesculapij ita sentio sententiam,
- » Ut qui me nihili faciat, nec saluom uelit.
- » Valetudo decrescit, accrescat dolor.

Curg. Sc. 4.

Item paulò supra.

- » Vbi sanium oppedit, fugit;
- » Id eò fit, quia hic Leno ægrotus incubat
- » In Aesculapij sano.

Sc. 4.

De responsis uerò Serapis, ut mittam Plinium, Diodorū, Macrobiū, Solinum, et Iuuenalem, ita latine Strabo libro decimo septimo scribit. apud Canopum est Serapidis templum et cultu, & religione excellens, ut etiam doctissimi uiri credant & pro se, & pro alijs insomnia ibi curari. sunt, qui curas conscribunt, quidam uerò uirtutes eorū, quæ ibi respondentur, sed quoniam tam multa de Aesculapio diximus, uidetur etiam faciendum, ut admoneamus, uideri nobis, Aesculapium, legendum in epistola libri tertij Syluarū Stati, nisi forte Asclepiadem legere malimus. Pier. decebat mehercule interpretem, ubi excubarent antiqui, nō dormire, sed hæc omnia potius, quæ tu retulisti, quærere. Cor. si illum carpis, qui nihil propè receperit, quid illis facies, qui, ut omnia scire uideantur, omnia promittunt, nihil ferè præstant? Pier. intelligo, quos quasi nutu significes. sed illi ualeant: nos simus boni, nec quenquam lædamus. Cor. ego sequor. uos iam scitis me, quum Venetijs tibi Egnati quinque annos Pythagorico quasi more operam dedissem, in patriam redisse, ibiq; cum meis ciui-

214.

bus septem annos fuisse: quo tēpore neminem habui neq̄
 amicaorem, neque mei studiosiorem Alberto Panciolo iu-
 reconsulto peritissimo, & prudentissimo, & quod nunc
 rarum est, optimo uiro, qui mihi, meisq̄; multa saepe cauit.
 ab eo enim tanquā ab oraculo scisatabar, uel si quid con-
 trouersiae mihi nascebatur; uel si quid in nostris studiis
 dubitabam, de his praesertim rebus, quae res ad leges, iudi-
 ciaq̄; pertineant. in his illum etiam consului de illis Cicero-
 nis uerbis, quae sunt in oratione pro P. Quintio. Qua in
 re ita diligens erat, quasi ii, qui magna fide societate gere-
 rent, arbitrium pro socio condemnari solerent. Pier. quid re-
 spondit? nam locum illum ab omnibus praetermissum ui-
 deo. Cor. prudentissime, ut solet, ea omnia, quae essent apud
 iureconsultos de societate scripta, ut declararit oīno, quid
 sit arbitrium pro socio, quaeq̄; sint societatis iura, & actio-
 nes: sed quod ad locutionem latinam attinet, illud mihi
 quaerendum reliquit. Pier. illud responsum nobis explicat.
 Cor. ostendam potius, quum uidere uolueritis, nam me-
 cum illius manus scriptum attuli. Pier. libenter uidebimus.
 sed inuenisti ne tu tandem, quod tibi ille quaerendum reli-
 quit? Cor. mihi uideor inuenisse. Pier. dic, quaeso. Cor. ea
 erat iuris formula inscripta, arbitrium pro socio; de qua
 idem Cicero ad hunc modum in oratione pro Roscio co-
 mædo scribit. expressae sunt ex unius cuiusq̄; damno, do-
 lore, incommodo, calamitate, iniuria, publicae à praetore for-
 mulae, ad quas priuata lis accommodatur. Quae quum
 ita sint, cur non arbitrium pro socio adegeris Q.
 Roscium, quaero, formulam non noras? notissima erat.
 Pier. in his & formula ipsa, & ille loquendi mo-

Vol. or.

215.

Vol. or.

- dus est expressus. Cor. nostrates quoque iureconsul-
 ti ita loquuntur, quum respondent aliquem absoluendum,
 uel condemnandum lege, exempli causa, Cicronem, id
 est ea lege, quæ sic incipiat. sic, quum Cicero dicit il-
 lum condemnari solere arbitrium pro socio, exponen-
 dum est, id est ea formula, quæ arbitrium pro socio
 dicitur: quam tamen formulam modo arbitrium pro
 socio, modo, pro socio, tantum solet nominare; ut in
 oratione pro L. Flacco. furti, & pro socio damna-
 tus est. Item libro tertio de natura Deorum, inde tot
 iudicia, de fide mala, Tutelæ, mandati, pro socio, fi-
 duciæ, persimilis illa locutio est.
- » Non ex iure manu confertum, sed magis ferro
- » Rem repetunt, regnumque petunt, uadunt solida ui.
- Prima enim illa uerba, ex iure manu confertum,
 perinde sunt, ac si in Romano casu essent po-
 sita: illa uerò sunt in quarto casu libro secundo
 de legibus. à paruis Quinte didicimus, si in ius
 uocatur, atque eiusmodi leges alias nominare.
- » Pier. nihil mihi iam hoc loco plantus uidetur. Cor.
 agendum igitur illum quoque in epistolis Cælii ad
 Cicronem explanare conemur. Nolo te putare Fa-
 uentium à columnariis perterritum esse: optimus
 quisque eos nihili fecit. quidam legunt, Colona-
 riis, hoc est, humilibus, ac rusticis, à Colonia.
 id uerum sit necne, ipsi uiderint. nos, etsi uix spera-
 mus assequi, quod cupimus, dicemus tamen, quid ex-
 cogitarimus. Colūna erat Romæ, quæ Menia dicebatur à
 Menio quodam; qui, quum ædes uenderet, colūnam quan-

2. Vo. or.
155.

2. Vo. ph.
75.

Fa. 101.

2. Vo. ph.
171.

Fa. 119.
216.

dam receperat, unde munus gladiatorii spectaret. ab ea
 columnæ omnes, & loci huiusmodi ad spectandum ac-
 commodata, à Romanis Meniana sunt appellata. &
 quoniam in his locis scælesti puniri solent, ut à populo ui-
 deantur, & ut alios suo exemplo terreant, inde factum
 arbitror, ut columna illa triumuirorum capitalium dice-
 retur; essentq; semper apud ipsam columnam patroni, sed
 maioribus causis indigni, qui uel defenderent, uel accusa-
 rent reos. ij patroni columnarij, nisi fallor, à Cælio dican-
 tur: quos Cicero etiam significat, quum in *Diuinatione*
 in Verrem ita loquitur. uobis ne tanta est inopia reorum,
 ut mihi causam præripere conemini potius, quàm aliquos
 à columna Menia uestri ordinis reos reperiatis: ab ijs
 igitur forte accusatus fuerat Fauonius, uel, ut in alijs
 libris legitur, Fauolus; sed optimus quisque eos nihili
 fecerat, quam tamen historiam adhuc nusquam legi-
 mus: illud apud Plutarchum in Catone uidimus, Fa-
 uonium ædilem fuisse, & cum alijs sedisse, dum Ca-
 to pro ipso spectacula ederet: ut forte ea in re derisus
 fuerit in spectaculo ab ijs, qui apud columnas Theatri,
 quæ magnificentissimæ, autore Plinio, erigi solebant,
 spectarent. sed id cur affirmem, nihil habeo. eandem co-
 lumnam, opinor, intelligit Cicero in oratione pro P.
 Sestio sic scribens. Gabinus ad columnam adherescer-
 et, ni in tribunatus portum confugeret. hanc columnam
 mei Regienses, ut puto, lapidem nunc uocant, ad quem
 adherescunt, qui non sunt soluendo, ut eo tempore erat
 Gabinus, nisi tribunatus ei opem tulisset: unde paulo
 post dicit. exanimatus euolat è Senatu, non minus per-

Vo. or.

»

»

»

Vo. or.

»

»

217.

- » turbato animo, atque uultu, quam si annis ante paucis 3. Vo. or.
 » in creditorum conuentum inuadisset. similis est item illa 8.
 » columna, de qua in oratione pro A. Cluentio loquitur. 2. Vo. or.
 » Q. Manilius ex petulanti, atque improbo scurra in di- 26.
 » scordiis ciuitatis ad eam columnam, ad quam multorum 218.
 » saepe comitiis perductus erat, tum suffragiis populi per-
 » uenerat, has columnas etiam existimo nunc uulgo ren-
 » gas, & berlinas appellari. sed quoniam tam longam
 » de columnis mentionem fecimus, & illud ex philippicis
 » prima dicamus. Talis fuit euersio illius execratae colum- 3. Vo. or.
 » nae, ut mirum mihi uideatur tam ualde reliquum tempus 153.
 » ab illo uno die dissensisse. item ad Atticum. magnam 219.
 » *ἡ δὲ δεινὴ οὐκ ἴστω* res habet: de saxo in crucem: columnam Att. 230.
 » tollere; locum illum sternendum locare. notissima est hi-
 » storia M. Antonium in statua, quam posuit in rostris, in- Fa. 184.
 » scripsisse. PARENTI P. OPT. MER. Sed quare
 » Caesari colūna praesertim erigeretur, id paulò ignotius. qui
 » dā igitur ē nummis antiquis credunt colūnam Caesaris in
 » signe fuisse, quod & Lactantius Firmianus libro pri-
 » mo legisse uidetur, unde ego Horatianum illud de co-
 » lumna stante libro carminum primo sic interpretari scleo,
 » ut columnam illam Caesaris intelligat, quam iure hære-
 » ditario Augustus habuisset. Pier. Remus Populus
 » nunc quoque Pyramides quasdam Iulias uocat. Cor. non
 » mirum dicis de eo populo, qui olim etiam credidit illum
 » ipsum Caesarem in caelum receptum, & admissum in eo-
 » rum caelum, qui laxati corpore illum incolunt locum,
 » quem apud Ciceronem Scipio ille uidebat. est autem is
 » splendidissimo candore inter flammās arantis elucens, 3. Vo. pb.
 » 128.

CORRADI

quem nos (ut à Græcis accepimus) orbem lacteum nuncupamus. γαλαξίας Græca uocant. Pier. id etiam Macrobius scribit. Cor. hoc non scribit, eum intelligi, significariq; apud Statium libro Thebaidos primo his uersibus.

Lib. I.

- » = Licet arctior omnes
 » Limes agat stellas, & te plaga lucida cœli
 » Pleiadum, boreæq; & hiula fulminis expers.
 » Solliatet.
 Quamuis Lucilius interpres aliter sentiat.
 item apud Lucanum.

Lib. I.

- » = Pars ætheris illa sereni.
 Tota uacet, nullæq; obstant à Cæsare nubes.

Li. I. Met.

- Ingeniosus uerò poëta illum ita describit.
 » Est uia sublimis Cœlo manifesta sereno,
 » Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.

Quæ utinam uia tû nobis pateat, quum ex hoïum uita erit migrandum. uos interea etiam atq; èt rogo, ut, quemadmodum à maioribus accepimus Quæsturæ coniunctionem liberorum necessitudini proximam fuisse, sic Quæstorem uestrum filii loco habeatis. Eg. nos uerò, ut pro Pierio etiam respondeam, id libenter faciemus. tu autè curato, ne id rationis, quòd tua lege disers, prorsus auferas. nihil enim prius de ea parte, quæ relata est, statuemus, quàm tu rationem totam retuleris. Cor. æquum petitis. quare dabo operam, ut reliquum quod sit, primo quoque tempore referam. hæc quum dixissem finem feci. postero die mane Venetias redii, ubi me Iulius Gabrielus iuuenis patricius, & Syluester Mauroænus, Senator optimus hospitio acceperunt.

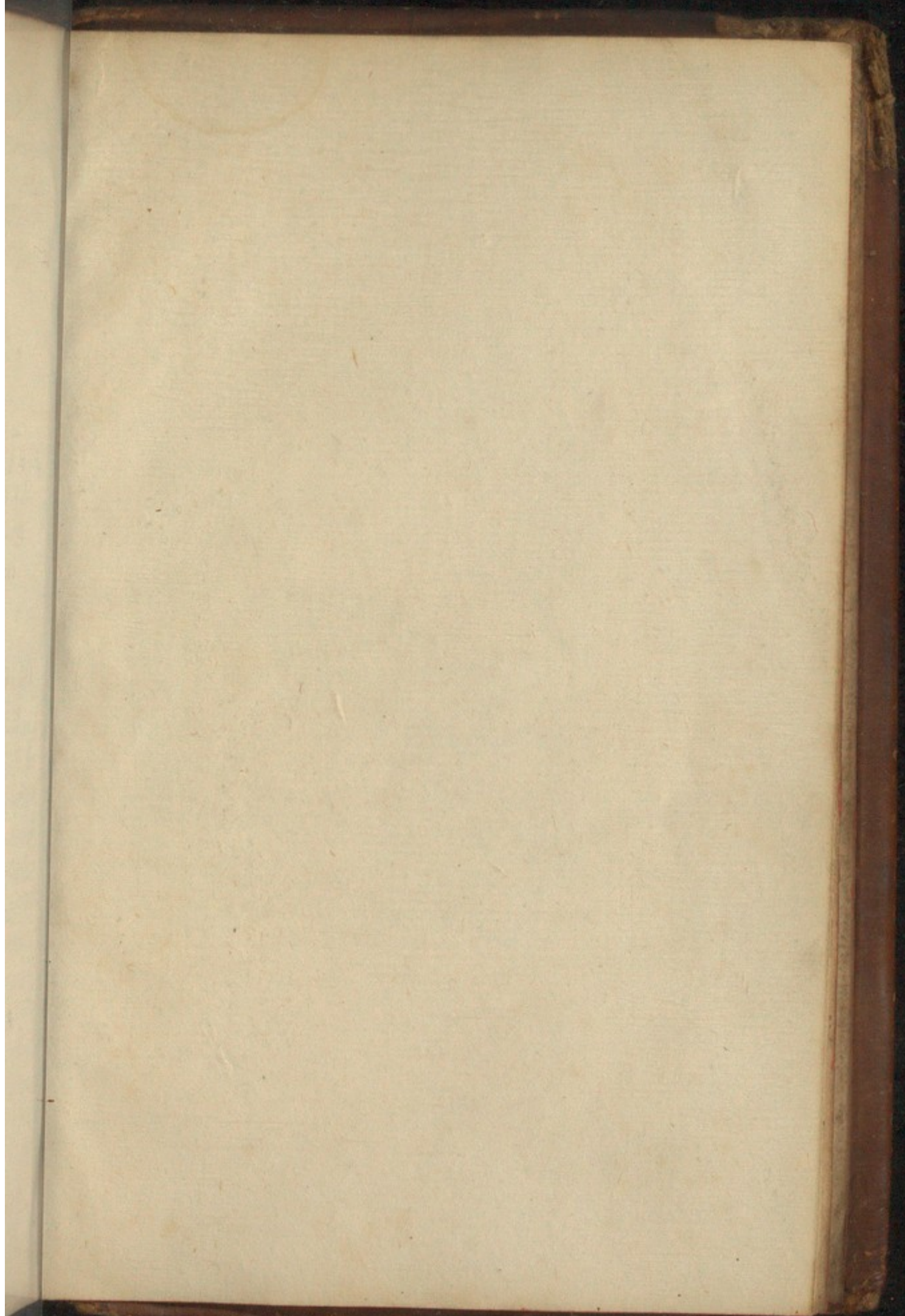
F I N I S.

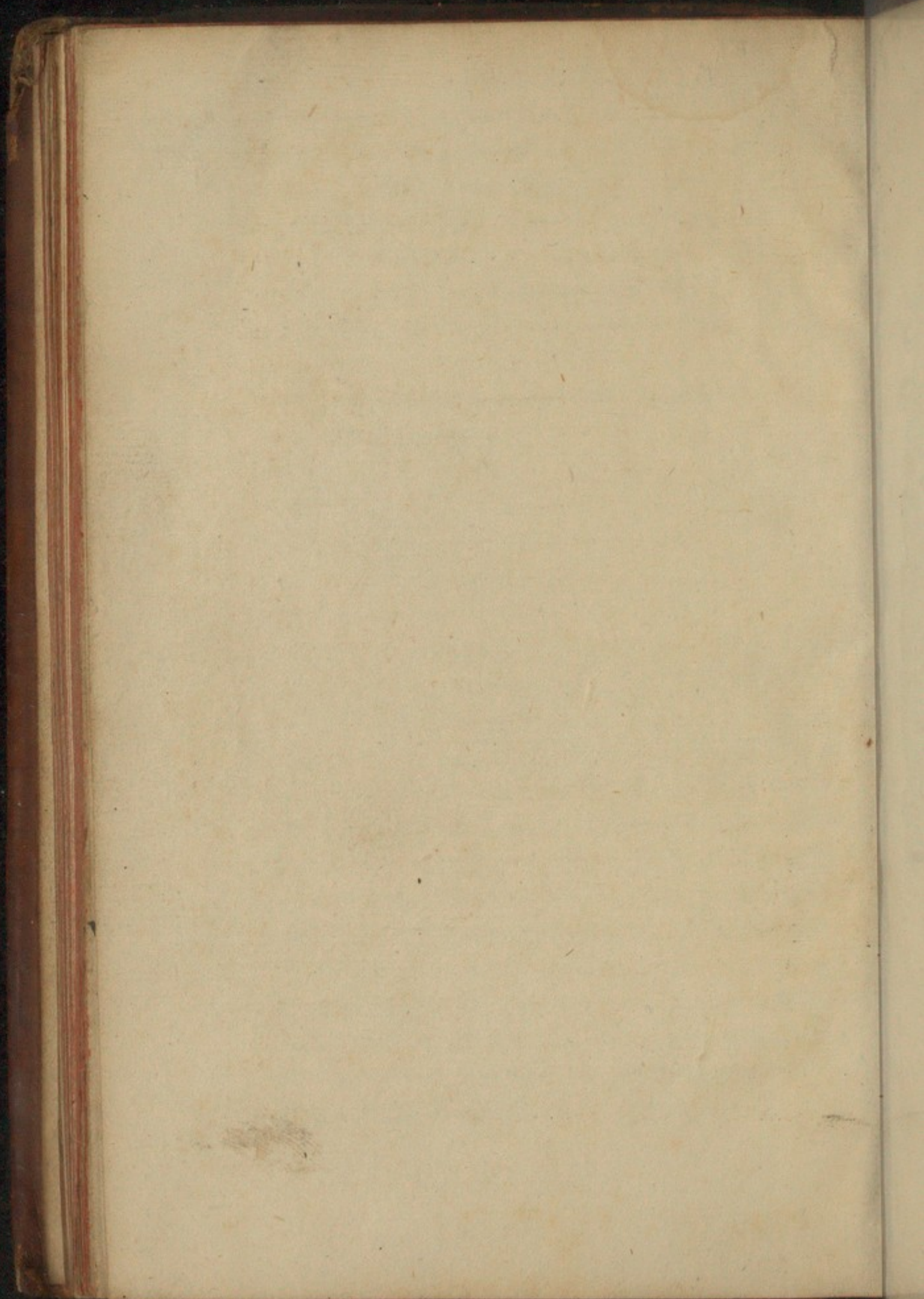
SEBASTIANI CORRADI IN
M.T. Cicerone Quæstura relata Ioanne Baptista
Egnatio, & Ioanne Pierio Valeriano consuli-
bus: V. Id. April. Anno Christiano
M. D. XXXVI.

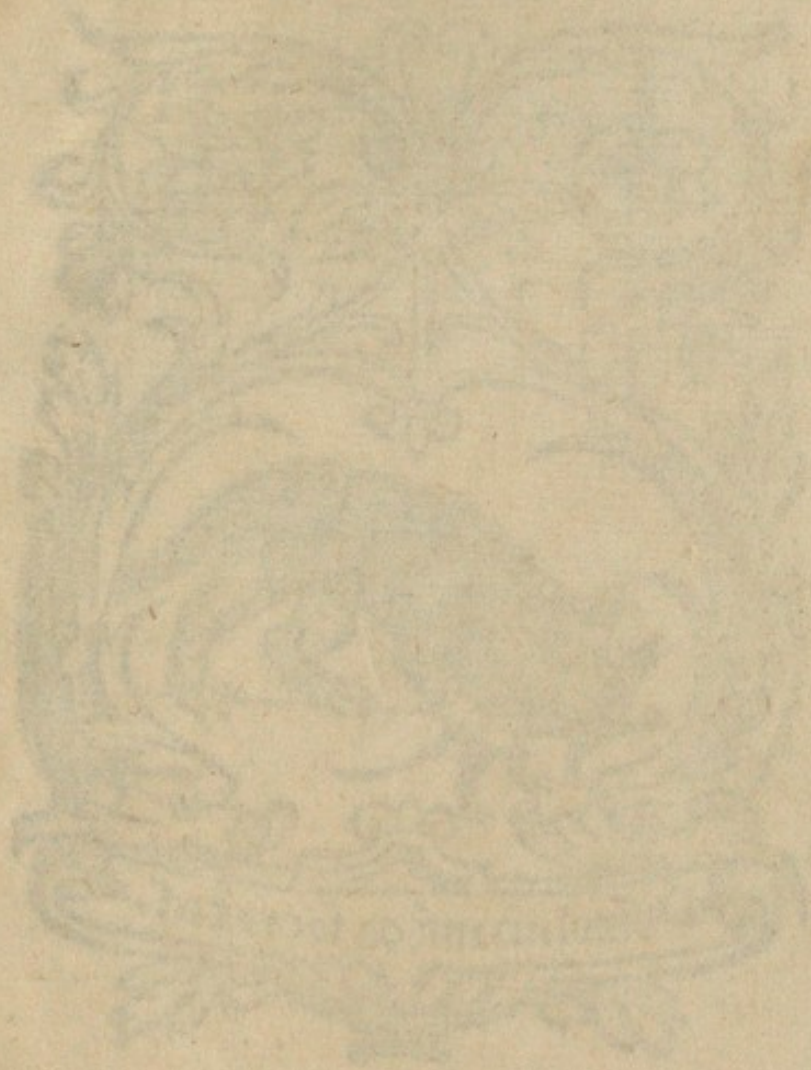
DESCRIPTA VERO VENETIIS
in officina Ioannis Antonij Sabiensis, autore
Melchiore Sessa Præd. Cal. April.
M. D. XXXVII.

SEBASTIAN CORNELL
M. D. 1837
No. 10 N. 4th St. N. Y. C.

DEAR SIR
I have the pleasure
to acknowledge the
receipt of your
kind letter of the
11th inst.

Disimiluz infida societas.

12

12

